

List Jakubův

4/2014

PRŮVODCE STUDIEM BIBLE

Obsah

1. Jakub, bratr Páně
2. Víra (Jk 1,2–11)
3. Naše slabost a Kristova síla (Jk 1,13–21)
4. Bud'te těmi, kdo činí slovo... (Jk 1,22–27)
5. Láska a zákon (Jk 2,1–13)
6. Víra a skutky (Jk 2,14–26)
7. Jazyk pod kontrolou (Jk 3,1–12)
8. Pokorné přijetí nebeské moudrosti (Jk 3,13–4,10)
9. Zákonodárce a soud (Jk 4,11–17)
10. Bohatí a chudí (Jk 5,1–6)
11. Příprava na sklizeň (Jk 5,7–12)
12. Modlitba, uzdravení a obnova (Jk 5,13–20)
13. Věčné evangelium

Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při Generální konferenci.

List Jakubův

Průvodce studiem Bible

Autor: Clinton Wahlen

Šéfredaktor: Clifford R. Goldstein

4. čtvrtletí 2014

Foto: Wolfi; www.churchphoto.de

Grafická úprava a sazba Stanislav Staněk

Vydala Církev adventistů sedmého dne

Vytiskla tiskárna ARTRON, s.r.o., Boskovice

Vydání první, Praha 2014

ISBN 978-80-905133-8-9

ISSN 0409-3208

Úvod

„Slaměná epišťola“?

Jakubův list byl v historii jednou z nejobtížněji chápaných biblických knih. Římskokatolický badatel Johann Eck ji na lipské rozpravě v roce 1519 použil ke zpochybnění Lutherova chápání ospravedlnění z víry a chtěl její pomocí ukázat, že ke spasení je třeba i našich skutků.

Luther nakonec upřel epišťole inspirované autorství – zřejmě na základě mylného přesvědčení, že pojednává o ospravedlnění ze skutků. V předmluvě k německému překladu Nového zákona z roku 1522 poukazuje na přednost takových knih, jako jsou Janovo evangelium, 1. list Janův, dále listy Římanům, Galatským, Efezským a 1. list Petřův, které zjevují Krista a učí „vše, co je nutné a požehnané k vědění“.

Jeho předmluva k Jakubovu listu byla dokonce ještě mnohem kritičtější. Luther jej nazval „skutečně slaměnou epišťolou“, protože postrádá „přirozenost evangelia“. A přestože ji nevyrazil z biblického kánonu, oddělil ji od ostatních knih, které považoval za jádro kánonu.

Důraz, který Luther přikládal Pavlovým listům, zejména Římanům a Galatským, a jeho odmítnutí Jakubova listu jako pouhého obecného pojednání pro osobní zbožnost ovlivnilo na staletí značnou část křesťanského myšlení.

Co vlastně o Jakubovi víme? Byl zákoníkem bojujícím proti Pavlovu učení o ospravedlnění z víry tím, že prosazoval ospravedlnování ze skutků? Anebo toto učení jednoduše jemně odlišil, podobně jako když Ježíš v evangeliích poukazoval na stejnou věc z různých úhlů pohledu? Odpověď je nasnadě – z obou možností je správná ta druhá.

Ne všichni reformátoři souhlasili s Lutherovým podhodnocením Jakubova listu. Dokonce i Lutherův blízký spolupracov...ník Filip Melanchton věřil tomu, že Pavlovy listy nejsou v protikladu s Jakubovým listem.

Jakub se stýkal s Ježíšem, měl tedy nezprostředkované informace přímo od něj. Je také velmi pravděpodobné, že jeho list mohl být nejranějším ze všech křesťanských listů a že tedy vystihuje velmi dobře Ježíšovo učení. Hodně se zabývá, podobně jako evangelia, podobnostmi ze zemědělského prostředí i ze světa financí. Najdeme v něm také další důležitá témata, jako jsou moudrost, modlitba a víra.

Jakubův list je také jedinečný tím, že odhaluje problémy, se kterými se museli potýkat věřící v prvokřesťanském společenství. Závist, žárlivost a nenápadně se plížící svěťáctví se dostávaly do sborů a stavěly bohatší křesťany proti chudším. V listu také můžeme vysledovat velký spor dobra se zlem v Jakubově boji proti padělků moudrosti a víry.

Pro adventisty má Jakubův list význam v tom, že podporuje důvěru v Ježíšův návrat a poskytuje klíčový pohled na zákon, soud a druhý příchod. Představuje Elijáše jako náš vzor hodný následování. V tom tkví jeho výjimečné poselství pro nás, adventisty sedmého dne, kterým Kristus světil přípravu cesty pro druhý příchod.

A tak projdeme v jistém slova smyslu během tohoto čtvrtletí celé křesťanské období – od prvního šíření evangelia až po současnou poslední dobu.

Clinton Wahlen je zástupcem ředitele Biblického badatelského institutu Generální konference. Zaměřuje se na Nový zákon a jeho vztah k starověkému judaismu. Ač pochází z USA, žil a pracoval v Rusku, na Novém Zélandu, v Anglii a na Filipínách. S manželkou Ginou, která pracuje v organizaci Adventist Mission, mají dvě děti.

Jakub, bratr Páně

Texty na tento týden

Jk 1,1–4; 4,12; 1K 15,5–7; Sk 11,29–21; 15,13–20; Mt 7,1

Základní verš

„Vy jste moji přátelé, činíte-li, co vám přikazuji.“ (J 15,14)

Dnes jsme vzdáleni od doby prvokřesťanské církve – jak poznáním, tak po kulturní stránce. Proto si těžko umíme představit, co obnášela příslušnost k právě vznikajícímu křesťanskému hnutí, kdy se věřící shromažďovali po rodinách, a nejméně z nich byli Židé, které pronásledovali jejich vlastní soukmenovci. Jakubův list nám poskytuje jeden z prvních pohledů do židovsko-křesťanského společenství – ještě předtím, než od druhého století našeho letopočtu převážili v církvi členové nežidovského původu.

Jakubův list nevznikl na základě nějaké krize nebo palčivé potřeby, je spíše adresován široké křesťanské komunitě „v diaspoře“ (Jk 1,1).

Ještě než se ponoříme do studia tohoto listu, pokusíme se v tomto týdnu zjistit něco o autorovi. Kdo to byl Jakub? V jakém prostředí žil? Jaký byl jeho vztah k Ježíši? A jaké měl v církvi postavení?

Jakub – Ježíšův bratr

Jakub, služebník Boží a Pána Ježíše Krista, posílá pozdrav dvanácti pokolením v diaspoře. (Jk 1,1)

Osobní studium

Autora listu museli v tehdejší církvi dobře znát, protože o jeho osobě v celém listu nemáme více informací kromě té, která je uvedena na jejím začátku: „Jakub, služebník Boží a Pána Ježíše Krista, posílá pozdrav dvanácti pokolením v diaspoře“ (Jk 1,1).

Tím můžeme celkem rychle zúžit okruh možností jeho identifikace. V Novém zákoně se vyskytují celkem čtyři lidé se jménem Jakub: dva z dvanácti učedníků (Mk 3,17.18), otec Judy (L 6,16) a jeden z Ježíšových bratrů (Mk 6,3). Z této čtveřice jedině Ježíšův bratr žil dostatečně dlouho a zastával v církvi přední místo. Proto věříme, že právě on je autorem tohoto novozákonního listu.

Jako syn tesaře (Mt 13,55) měl Jakub větší příležitost ke vzdělání než obyčejný zemědělec. Jeho list se řadí mezi nejlepší příklady řecké novozákonní literatury. Má bohatý slovník, rétorickou eleganci a ve starozákonních citacích jej předčí jenom List Židům. Protože se jeho jméno objevuje v seznamu Ježíšových bratrů jako první, byl z nich zřejmě nejstarší. To, že Ježíš při svém ukřižování svěruje svoji matku do péče milovanému apoštolu Janovi (J 19,26.27), naznačuje, že Ježíšovi bratři nebyli syny Marie, ale pocházeli z Josefova prvního manželství.

Ježíšova rodina neměla zpočátku příliš pochopení pro jeho poslání. „Když to uslyšeli jeho příbuzní, přišli, aby se ho zmocnili; říkali totiž, že se pomátí“ (Mk 3,21). V J 7,5 je zmíněno: „Ani jeho bratři v něj totiž nevěřili“. „Ježíšovi bratři nepochopili Mesiášovo poslání a nebyli pevně přesvědčeni o jeho božství, proto od něho při slavnosti stánků žádali, aby se veřejně představil lidu.“ (DA 485-486; TV 310)

Aplikace

Co verše v Mk 3,21 a J 7,2–5 prozrazují o tom, jak Ježíše vnímala jeho rodina? Co se z těchto textů můžeš naučit, když u druhých, které máš rád, nenacházíš pochopení?

Jakubovo obrácení

⁵Ukázal se Petrovi, potom Dvanácti. ⁶Poté se ukázal více než pěti stům bratřím najednou... ⁷Pak se ukázal Jakobovi, potom všem apoštolům. (1K 15,5-7)

Osobní studium

Ježíš se po vzkříšení mnohokrát zjevil – jmenovitě Petrovi, „Dvanácti“ (mimo Jidáše Iškariotského), dále současně více než pěti stům lidem. Jakub zřejmě mezi nimi nebyl, protože jemu se Ježíš ukázal zvlášť – a toto zjevení muselo být významné, protože je také zvlášť zaznamenáno. Ať už se stalo během tohoto setkání cokoliv, Bible o tom mlčí. Na Jakuba však muselo udělat hluboký dojem, protože od té doby se stal věrným Ježíšovým následovníkem a také vlivným vedoucím církve.

Co ještě z textů ve Sk 12,16.17; 15,13.14.19; 21,17–19; Ga 1,18.19; 2,9 víme o Jakobovi?

Jakub se stal vedoucí osobností v jeruzalémské církvi. Poté, co Petra vysvobodil anděl z vězení (roku 44 po Kr.), tak si přál, aby se o tom Jakub dozvěděl (Sk 12,17). O pět let později Jakub předsedal Jeruzalémskému sněmu a přednesl i jeho závěrečné rozhodnutí. V seznamu „sloupů církve“ (Ga 2,9) jej Pavel staví před Petra a Jana. Několik let poté (roku 58 po Kr.), když Pavel vykonával v různých sborech sbírku pro chudé v Jeruzalémě, kladli delegáti jednotlivých sborů své dobrovolné dary k Jakobovým nohám.

Jakub požíval po mnoho desetiletí po smrti učedníků hluboké úcty. Byla o něm vyprávěna řada legend, které mu vynesly přídomek „Jakub Spravedlivý“. Přestože tedy zpočátku o Ježíši pochyboval, stal se nakonec duchovním velikánem prvotní církve.

Aplikace

Jakub ve svém duchovním životě prošel výraznou změnou, když se mu po vzkříšení zjevil Kristus. Připomeň si událost svého obrácení, kdy tě oslovil Ježíš. Jak často na tuto událost ve svém duchovním životě vzpomínáš? Jak se projevuje ve tvém chození s Kristem?

Pravá víra

²Mějte z toho jen radost, moji bratří, když na vás přicházejí rozličné zkoušky. ³Vždyť víte, že osvědčí-li se v nich vaše víra, povede to k vytrvalosti. ⁴A vytrvalost at' je dovršena skutkem, abyste byli dokonalí a neporušení, prosti všech nedostatků. (Jk 1,2–4)

Osobní studium

Snad vinou Lutherova vlivu mnoho křesťanů nedocenilo, jak důležité poselství přináší Jakubův list. Aniž bychom chtěli snižovat přínos, jaký mělo Lutherovo učení pro tehdejší církev, musíme si uvědomit, že „reformace ... neskončila Lutherem. Měla pokračovat až do konce světových dějin...“ protože „i reformátoři se drželi některých závažných omylů a stále ještě bylo třeba odhalit mnoho důležitých pravd.“ (SR 353)

Teprve později vzniklo probuzenecké hnutí J. Edwardse, G. Whitefielda a bratrů Wesleyových, kteří založili metodistické hnutí s důrazem na posvěcený křesťanský život. Reformace však dále pokračovala druhým velkým probuzením, ve kterém povstala Církev adventistů sedmého dne, jež začala hlásat „poselství třetího anděla“. Toto celosvětové poselství je prodchnuto svědectvím lidí, kteří „zachovávají Boží přikázání a věrnost Ježíši“ (Zj 14,12).

Jak podle textů zaznamenaných v Jk 1,3; 2,5.22.23 a 5,15 funguje víra? Jak podle nich vypadá život víry? Co říkají o tom, že víra není pouhý rozumový souhlas s různými předloženými pravdami?

Je zajímavé, že se Jakub ve svém krátkém listě zmiňuje o víře celkem devatenáctkrát, tedy vícrát než o skutcích a ospravedlnění dohromady. Důležitost víry na začátku první kapitoly dal do souvislosti se zkouškami a prosbou o moudrost (Jk 1,3.5). Z toho vyplývá, že Jakub psal věřícím a očekával od nich už určitou vyzrálost ve víře. Pravá víra se vyznačuje zřetelnými a ověřitelnými znaky. Pravá víra se projeví v životě a charakteru věřícího.

Aplikace

Ve kterých záležitostech běžného života se může projevit kvalita a opravdovost tvojí víry? Jak ji můžeš prokázat i v „malých věcech“?

Dvanáct pokolení v diaspoře

Jakub, služebník Boží a Pána Ježíše Krista, posílá pozdrav dvanácti pokolením v diaspoře. (Jk 1,1)

¹⁹Po smrti Štěpánově nastalo v Jeruzalémě pronásledování. Ti, kteří se odtud rozprchli, dostali se až do Fénicie, na Kypr a do Antiochie; slovo evangelia však zvěstovali jenom židům. ²⁰Ale někteří z nich, původem z Kypru a z Kyrény, začali po svém příchodu do Antiochie zvěstovat Pána Ježíše také pohanům. ²¹Moc Boží byla s nimi, a veliké množství lidí uvěřilo a obrátilo se k Pánu. (Sk 11,19–21)

¹³Když domluvili, ujal se slova Jakub a řekl: „Bratří, slyšte mne! ¹⁴Šimon vypravoval, jak Bůh poprvé projevil pohanům svou milost a povolal si z nich svůj lid. ¹⁵S tím se shodují slova proroků, neboť je psáno: ¹⁶„Navrátím se zase a znovu postavím Davidův zbořený dům, z jeho trosek jej opět vystavím a zbuduji, jako byl dřív, ¹⁷aby také ostatní lidé hledali Pána, všechny národy, nad nimiž bylo vysloveno mé jméno. To praví Pán, ¹⁸který to oznámil už před věky.“ ¹⁹Proto já soudím, abychom nedělali potíže pohanům, kteří se obracejí k Bohu, ²⁰ale jen jim napsali, aby se vyhýbali všemu, co přišlo do styku s pohanskou bohoslužbou, aby nežili ve smilstvu, aby nejedli maso zvířat, která nebyla zbavena krve, a aby nepožívali krev.“ (Sk 15,13–20)

Osobní studium

Koho představuje v Jk 1,1 „dvanáct pokolení“ či „dvanáct kmenů“ (ČSP), kterým Jakub adresoval svůj dopis? Proč byli rozptýleni?

Jakub psal svůj list věřícím lidem. Zpočátku se křesťané shromažďovali v Jeruzalémě (L 24,47). Po ukamenování Štěpána však byli pronásledováni a opustili Jeruzalém. Tím zaseli evangelium v okolních městech a v přilehlých oblastech římské říše.

Podle 11. kapitoly knihy Skutky apoštolů se evangelium šířilo nejprve v Antiochii. Je tedy pravděpodobné, že pojem „dvanáct kmenů“ označoval křesťany jako celek. Nezdá se, že by měli shromáždění rozdělené podle národností, proto měl Jeruzalémský sněm brzy řešit, zda se „nežidovští křesťané“ nemají nejprve nechat obřezat (Sk 15,1–6).

Jak Jakub vysvětluje ve Sk 15,13–21 problém, s nímž zápasila raná církev?

Jednotu církve lze budovat jedině na základě Písma. Jakub cituje proroka Ámose, že se na obnově mají podílet i okolní národy. Jakub označil čtenáře listu za „dvanáct pokolení“, aby jim připomenul jejich identitu dědiců Abrahamova zaslíbení. S podobnou myšlenkou se setkáváme i u apoštola Petra, když označuje křesťany za „národ svatý“ (1Pt 2,9; srovnej s Ex 19,5.6). Tímto termínem však také označuje své bratry, „kteří přebývají jako cizinci v diaspoře“ (1Pt 1,1). Jakub i Petr tak v úvodu svých dopisů používají řecké slovo „diaspora“, které obvykle označuje židy žijící za hranicemi izraelského území.

Aplikace

V čem se jako adventisté sedmého dne podobáme tehdejší církvi „rozptýlené po celém světě“? Co nás sjednocuje v Kristu i navzdory velkým kulturním, národnostním a sociálním rozdílům?

Jakub a Ježíš

**Jeden je zákonodárce i soudce; on může zachránit i zahubit. Ale kdo jsi ty, že odsuzuješ bližního?
(Jk 4,12)**

Nesudte, abyste nebyli souzeni. (Mt 7,1)

Osobní studium

Jakub měl příležitost sledovat Ježíše od jeho dětství až do jeho dospělosti. Od určitého okamžiku v něj začal věřit jako v Mesiáše, později se stal také vedoucí osobností jeruzalémské křesťanské obce. Nenazývá se Ježíšovým bratrem, ale „služebníkem“ (Jk 1,1). Z tohoto postoje je možné vyčíst, že se Jakub naučil pokoře a pravé moudrosti. Není proto divu, že se staly důležitými tématy jeho listu (Jk 1,9–11.21; 3,13–18; 4,6–10).

Porovnej následující texty a stručně vyjádři, co mají společného:

Jk 1,22 a Mt 7,24–27

Jk 3,12 a Mt 7,16

Jk 4,12 a Mt 7,1

Podobnost Jakubova listu a Ježíšova učení – konkrétně jeho Kázání na hoře – je zcela evidentní. „Ježíšův všudypřítomný vliv je základem celého Jakubova učení.“ (Peter H. Davids, *The Epistle of James*, 50)

Při důkladnějším srovnávání Jakubova listu s evangeliem je možné dospět k závěru, že tento list není závislý na žádném z nich. Jakub spíše vychází z osobního a důvěrně známého poznání Ježíšova učení, čímž inspiroval své čtenáře k růstu jejich víry.

Během celého čtvrtletního studia Jakubova listu nás bude provázet velmi podobný přístup. Jakub se nechce spokojit se slabou, neužitečnou nebo kolísavou vírou. Jak uvidíme v následujícím týdnu, na začátku jeho listu dominuje téma víry. Jakub chce ukázat čtenářům, jak víra úzce souvisí s živým vztahem s Ježíšem.

Aplikace

Přemýšlej nad kvalitou své víry. Nakolik je skutečná a autentická? Co bys měl udělat, aby tvá víra rostla?

Podněty k zamyšlení

„Ježíšovi bratři se často odvolávali na ubohé a otřepané farizejské moudrosti. Chtěli poučovat Krista, který zná veškerou pravdu i všechna tajemství. To, čemu nerozuměli, klidně zavrhovali. Jejich urážky se Spasitele hluboce dotýkaly, býval vyčerpaný a smutný. Zakládali si na své víře v Boha a mysleli si, že ho obhajují. Bůh byl přítom v těle mezi nimi, a oni ho nepoznali. Život na zemi byl tak pro Ježíše trnitou cestou. Nepochopení ve vlastním domě jej nesmírně tránilo. Vždy se mu ulevilo, když odešel někam, kde se s ním nesetkával.“ (DA 326; TV 206)

Otázky k rozhovoru

- 1. Jakubův list je základní příručkou pro praktický křesťanský život. Navíc může být také první novozákonní knihou (list byl sepsán v letech 44 až 49 po Kr.). Kromě teologické hodnoty má pro nás také význam v tom, že přináší rady, jak prožívat křesťanský život. Proč je toto prožívání stejně důležité, ne-li důležitější, než to, čemu věříme? Nebo je to, v co věříme, důležitější než praktické prožívání víry? Kdo je na tom lépe – upřímný věřící zachovávající neděli, první den týdne, nebo pokrytec, který zachovává sobotu, ale nebere ji přitom tak vážně?*
- 2. V části na neděli bylo zmíněno, že Jakub byl Ježíšovým bratrem. Jinými slovy řečeno, v Ježíši se samotný Bůh, Tvůrce všeho, stal člověkem, tedy jedním z nás – a v tomto případě také sourozencem. Jak nám může tato skutečnost pomoci pochopit, jak došlo k přemostění obrovské propasti mezi nebem a padlým světem? Co nám to také říká o vzdálenosti, kterou Bůh překlenul proto, aby mohl zachránit padlé lidstvo? Jak nás může Kristova lidská přirozenost ujistit v tom, že Bůh dokáže pochopit realitu našeho pachtění a zápasů?*
- 3. Zmínili jsme se také o tom, že tématem Jakubova listu je pokora. Proč je tato vlastnost v křesťanském životě tak důležitá? Jak se můžeme vyvarovat – při vědomí toho, co pro nás Kristus učinil na kříži – arogantního a namyšleného chování, obzvláště pokud jde o duchovní záležitosti?*

Víra

Texty na tento týden

Jk 1,2–11

Základní text

„Mějte z toho jen radost, moji bratří, když na vás přicházejí rozličné zkoušky. Vždyť víte, že osvědčí-li se v nich vaše víra, povede to k vytrvalosti.“ (Jk 1,2,3)

Jeden zubař vysvětloval, proč jsou pacienti spokojeni s jeho zubními korunkami: „Nikdy jsem neměl problém se zubními korunkami. Základem je poslat do laboratoře perfektně zpracované podklady – a pak vždy dostanu výborný výsledek.“ Tento zubař mohl být hrdý na výsledky své práce. Klíčem je zaměření na počáteční úkon celého procesu.

Jako křesťané nemusíme mít strach o to, jaký budeme mít při Ježíšově druhém příchodu charakter. To je Boží dílo. Naším úkolem je „bojovat dobrý boj víry“ (1Tm 6,12) s pohledem upřeným na Ježíše, „původce a dokonavatele víry“ (Žd 12,2; ČSP). Taková víra umožňuje Kristu, aby v nás působil „chtění i činění podle své dobré vůle“ (Fp 2,13; ČSP) a dokončil dílo, které v nás započal (Fp 1,6). Bez víry se můžeme cítit poraženi ještě před začátkem boje, protože se zaměřujeme sami na sebe místo na Krista.

Ježíš prohlásil: „Toto je skutek, který žádá Bůh: abyste věřili v toho, koho on poslal“ (J 6,29). Jakub, jak si dále ukážeme, nám tuto duchovní pravdu pomáhá lépe pochopit.

Vytrvalá víra

²Mějte z toho jen radost, bratři moji, kdykoli upadáte do různých zkoušek. ³Víte přece, že zkoušení vaší víry přináší vytrvalost. (Jk 1,2.3; B21)

⁶Z toho se radujte, i když snad máte ještě nakrátko projít zármutkem rozmanitých zkoušek, ⁷aby se pravost vaší víry, mnohem drahocennější než pomíjející zlato, jež přece též bývá zkoušeno ohněm, prokázala k vaší chvále, slávě a cti v den, kdy se zjeví Ježíš Kristus. (1Pt 1,6.7)

Osobní studium

V čem mají apoštolové Jakub a Petr dle textů v Jk 1,2.3; 1Pt 1,6.7 a 4,12.13 společný pohled na životní zkoušky? Jak se stavíme my k tomuto biblickému „příkazu“?

Nikdo z nás nemá rád utrpení, spíš se mu snažíme všemi prostředky vyhnout. V Jk 1,3 je pro „zkoušení vaší víry“ použito řecké slovo „dokimion“. Toto slovo odkazuje na proces, který zkoumá ryzeost něčeho. Petr tuto zkoušku naší víry přirovnává k pročišťování zlata v ohni. Přestože takový proces není příjemný, Bůh od něj očekává příznivý výsledek. Zkoušek se nemusíme obávat. Zůstaneme-li věrní, „vyjdeme jako pročištěné zlato“ (Jb 23,10; Př 17,3).

Když na nás přicházejí zkoušky, máme se radovat. Ježíš prohlásil: „Radujte se a jásejte, protože máte hojnou odměnu v nebesích“ (Mt 5,12). Zkoušky nám také umožní lépe pochopit, co kvůli nám musel Ježíš snášet. Umožní nám sdílet jeho utrpení (1Pt 4,13).

Naším úkolem je dívat se vpřed, ale také ohlížet se za zkouškami a hledat, kam nás chce Bůh dále vést. Z tohoto pramene vyvěrá víra. Potřebujeme důvěřovat našemu milujícímu Otci, spoléhat se na jeho moudrost a jednat v souladu s jeho slovem. Můžeme mu s důvěrou svěřit svůj život (Ř 8,28). Jedině osobním poznáním Boží lásky a životem víry ve světle této lásky můžeme ve zkouškách prožívat radost.

Konečným „produktem“ našich zkoušek je podle Jk 1,3 „vytrvalost“. Řecký výraz „hypomoné“, který je zde použit, lze také přeložit jako „odolnost“ nebo „stálost“. Označuje ty, kteří žijí jinak než ostatní, protože se s důvěrou opírají o Boží ujištění o jeho vykoupení (L 21,19).

Aplikace

Aby mohla růst naše víra v Boha i v období zkoušek, potřebujeme se ho stále držet. Není však příliš přehnané vybidnutí, abychom měli radost ze zkoušek? Když prožíváme těžká období, je zkoušena naše víra – jak se tedy v této situaci můžeme ještě radovat?

Dokonalost

²Mějte z toho jen radost, moji bratří, když na vás přicházejí rozličné zkoušky. ³Vždyť víte, že osvědčí-li se v nich vaše víra, povede to k vytrvalosti. ⁴A vytrvalost ať je dovršena skutkem, abyste byli dokonalí a neporušení, prosti všech nedostatků. (Jk 1,2–4)

Osobní studium

V Jk 1,2–4 je představen určitý vývoj v duchovním životě: víra, zkouška, trpělivost, dokonalost. Jakub začíná vírou, protože ta je základem každé křesťanské zkušenosti. Potom se zmiňuje o zkouškách, které prověří rysoz víry. Tyto zkoušky nás mohou naučit vytrvalosti – nebudeme jimi zaskočeni, ale budeme nad nimi moci vítězit. Božím záměrem je, abychom byli „dokonalí a neporušení, prosti všech nedostatků“ (Jk 1,4). Slovo „dokonalí“ (teleioi) znamená duchovní zrání, zatímco „neporušení“ (holokléroi) odkazuje na každodenní celistvost. K Bohu se můžeme přibližovat jedině tak, že zemřeme sami sobě a dovolíme mu, aby v nás „působil, že chceme i činíme, co se mu líbí“ (Fp 2,13).

K jakému postoji vůči dokonalosti nás vybízejí verše zaznamenané v Ef 4,13 a Fp 3,12–15?

Jako Pavel máme následovat a napodobovat nesobeckou a obětavou lásku našeho Mistra. Jako křesťané si však na své cestě nikdy nemůžeme dovolit říci, že jsme „již něčeho dosáhli“ nebo že jsme „již dokonalí“. (Všimli jste si už někdy, že lidé, kteří o sobě prohlašují, že „něčeho dosáhli“, jsou ve skutečnosti protivní a pokrytečtí?) Jsme jako umělecké dílo, které Bůh zaslíbil zdokonalovat, pokud se mu denně budeme podřizovat ve víře a poslušnosti.

Aplikace

Pokud bys měl nyní zemřít, myslíš si, že jsi dostatečně dobrý na to, abys byl spasen? Myslíš si, že za půl roku budeš lépe připraven? Jak tvé odpovědi na tyto otázky svědčí o tom, že potřebuješ roucho Kristovy spravedlnosti, bez ohledu na to, kde se právě ve svém duchovním životě nalézáš?

Proste s důvěrou

⁵Má-li kdo z vás nedostatek moudrosti, ať prosí Boha, který dává všem bez výhrad a bez výčitek, a bude mu dána. ⁶Nechť však prosí s důvěrou a nic nepochybuje. Kdo pochybuje, je podoběn mořské vlně, hnané a zmítané vichřicí. (Jk 1,5.6)

Osobní studium

V čem se liší podle Jk 1,5.6 moudrost od poznání? Jak Jakub spojuje moudrost s poznáním?

Jakubova slova „má-li kdo z vás nedostatek moudrosti“ nám mohou připadat poněkud zvláštní. Kdo si může myslet, že má dostatek moudrosti? Šalomoun pokorně žádal o „srdce vnímavé, aby ... dovedl rozlišovat mezi dobrem a zlem“ (1Kr 3,9). Později napsal: „Začátek moudrosti je bázeň před Hospodinem“ (Př 9,10).

Máme tendenci představovat si pod pojmem moudrost znalosti. Jaké významy moudrosti nám ukazují verše zaznamenané v Jk 1,19–21; 2,15.16 a 3,13?

Jak kniha Přísloví, tak Jakub popisují moudrost jako něco velice praktického: například být „rychlý k naslouchání, ale pomalý k mluvení“ (Jk 1,19). Platon řekl, že „moudrý člověk mluví, protože má co říct, zatímco hloupý člověk mluví, protože by chtěl něco říct“. Jinými slovy – můžeme mít sebelepší poznání světa, ale přitom málo moudrosti.

Protože zdrojem veškeré moudrosti je Bůh, můžeme jí nejvíce získat od něj – tím, že mu budeme naslouchat, číst jeho slovo a trávit čas nad rozjímáním o Kristově životě, který „se nám stal moudrostí od Boha“ (1K 1,30). Pokud se budeme učit odrážet ve svém životě Kristův charakter, prožijeme pravdu, která je v Ježíši. A to je pravá moudrost.

Aplikace

Přečti si znovu Jk 1,6. Musíme prosit s důvěrou, ne s pochybnostmi. Není to někdy těžké? Kdo z nás se už někdy nepotýkal s pochybnostmi? V takových chvílích musíme v první řadě prosit a přimknout se k příběhům z Ježíšova života, k biblickým prorokům a k vlastním osobním zkušenostem, které jsme s Bohem prožili. Jak ti může tento postup pomoci v chvílích, kdy zápasíš s pochybnostmi?

Rub víry

‘Ať ale žádá ve víře a bez pochybností. Kdo pochybuje, podobá se totiž mořské vlně, větrem bičované a hnané sem a tam. ‘Ať nikdo takový nečeká, že od Pána něco dostane – ‘člověk s dvojakou myslí je totiž ve všem nestálý. (Jk 1,6–8; B21)

Osobní studium

Slovo „pochybnost“ znamená vnitřní rozpolcenost. Typickým příkladem je Kádeš-Barnej. Izraelci zde stáli před důležitou volbou: Pokračovat s důvěrou v Boha dál, nebo se vzbouřit proti Bohu. Nakonec se vzbouřili a chtěli se vrátit zpět do egyptského zajetí. Když Bůh zasáhl a oznámil jim prostřednictvím Mojžíše, že na poušti zahynou, najednou lid „začal věřit“. Prohlásili: „Jsme připraveni vystoupit k místu, o němž Hospodin mluvil. Víme, že jsme zhřešili“ (Nu 14,40).

„Zdálo se, že nyní upřímně činí pokání. Rmoutili se však spíš nad důsledek svého špatného jednání než nad svou nevděčností a neposlušností. Když zjistili, že Hospodin je ve svém rozsudku neoblomný, jejich vlastní vůle opět získala navrch a oni prohlásili, že se nevrátí zpět do pouště. Hospodin vyzkoušel jejich zdánlivé podřízení se a ukázal jim, že není opravdové.“ (PP 391; NUD 182)

Co Ježíš říká v L 17,5,6 o víře?

Když učedníci žádali víc víry, Ježíš prohlásil, že jim stačí víra velká jako hořčičné zrnko. Živou a rostoucí víru můžeme prožívat, když budeme v každé situaci důvěřovat Bohu.

Někdy se nám do cesty stavějí překážky. Naši víru oslabují pochybnosti a skepse, které na nás útočí ze světa, v němž žijeme. Nikdo z nás vůči nim není imunní. Jediné, co můžeme dělat, je modlit se za to, abychom mohli projít těmito úskalími, a přitom mít stále na paměti Boží přiznání se k nám v minulosti a důvěřovat mu do budoucnosti.

Aplikace

Jaké máš důvody k důvěře v Boha a jeho zaslíbení? Přemýšlej o Bohu, přebývej v něm a tím tvoje víra poroste.

Bohatí a chudí

⁹Bratr v nízkém postavení ať s chloubou myslí na své vyvýšení ¹⁰a bohatý ať myslí na své ponížení – vždyť pomine jako květ trávy: ¹¹vzejde slunce a svým žářem spálí trávu, květ opadne a jeho krása zajde. Tak i boháč se vším svým shonem vezme za své. (Jk 1,9–11)

Osobní studium

Ve svém krátkém dopise si Jakub dělá velké starosti o chudé lidi. Někteří odborníci mají za to, že jsou jeho hlavním tématem. V dnešní době však mohou jeho útoky na boháče a zájem o chudé vypadat neobvykle, někdy až skandálně. Na druhé straně se Jakubovo hodnocení neliší od toho, které přinesl Ježíš.

Srovnej texty v Jk 1,9–11 s L 8,14; Jk 1,27 s Mt 25,37–40; Jk 2,15.16 s L 10,29–37 a Jk 5,1–4 s L 12,16–21. Jaké mají společné poselství? Jaká varování a napomenutí si můžeme vzít z těchto srozumitelných textů?

Jakub samozřejmě nezavíral před všemi bohatými lidmi dveře nebeského království. Na druhé straně rozpoznal – stejně jako Ježíš – zákeřnost pokušení, které s sebou bohatství nese. Ať už jsme chudí, nebo bohatí, máme se zaměřovat na skutečné hodnoty. Problém peněz spočívá v tom, že nás upoutávají k dočasnému místo věčnému bohatství (2K 4,18).

Není pochyb o tom, že když lidé získají bohatství, vzdělání nebo sociální jistoty, tak jsou určitým způsobem odděleni od těch, kteří měli „méně štěstí“. Prvotní církev však obě tyto skupiny udržela pospolu tím, že zcela obrátila hodnoty, které zastával okolní svět. I ten, kdo zastává nejnižší a nejpokornější postavení, se může radovat ze svého povýšení.

„Dokud má Bůh na tomto světě hladové, kteří potřebují nasytit, ubohé, kteří potřebují obléci, a ty, kdo touží po spasení, potom každá naše nadbytečná záliba či přebytek majetku přímo volají po tom, abychom pomohli chudým a nucným.“ (WM 269)

Aplikace

Jak jsi na tom ty? Nezáleží na tom, zda jsi chudý nebo bohatý – důležité je to, jaký vztah máš k penězům. Čím jsou peníze pro naše životy tak nebezpečné?

Náměty k přemýšlení

„Bůh musel svým služebníkům ukázat pravý stav jejich srdce. Aby je mohl očistit, dopustil na ně oheň utrpení. Cílem životních zkoušek Božích služebníků je odstranění neřestí, slabostí a hrubosti z jejich charakteru a připravit je na společenství slávy s nebeskými anděly. Nebudeme snad po těchto zkouškách a utrpení upírat zrak k neviditelnému a věčnému dědictví, k nesmrtelnému životu a věčné slávě? Během těchto zkoušek bude zničeno břemeno, které nás tíží, a tak vyjdeme sedmkrát čistější a poneseme božskou pečeti.“ (Ellen Gould Whiteová, AR, 10. 4. 1894)

K tématu si můžete přečíst kapitolu Kázání na hoře v knize Touha věků.

Otázky k rozhovoru

- 1. Které biblické postavy vás posilují v období zkoušek? Učíte se hledat ve zkouškách radost? Pokud ano, podělte se o to s ostatními. Pokud budete chtít, můžete se sdílet i tehdy, když vám zkoušky žádnou radost nepřinášejí.**
- 2. Přemýšlejte o tom, že k moudrosti nevede pouhé poznání, ale to, co děláme ve víře pro Krista. Znamená to tedy, že samotné poznání není důležité? Čím může být například špatné učení škodlivé pro Kristovy následovníky?**
- 3. Mladý muž měl přítele, který prošel velkým utrpením. Když jeho utrpení sledoval, pozoroval přitom, jak jeho přítel rostl v milosti. A když utrpení odeznělo, přítel se skutečně změnil – k lepšímu! Mohou se stát pro nás zkoušky a utrpení duchovním požehnáním?**
- 4. Co byste řekli člověku, který upřímně věří, a připustí si pochybnosti? Jak mu můžete pomoci?**

Naše slabost a Kristova síla

Texty na tento týden

Jk 1,13–21

Základní verš

„Blahoslavený člověk, který obstojí ve zkoušce; když se osvědčí, dostane vavřín života, jež Pán zaslíbil těm, kdo ho milují.“ (Jk 1,12)

Všichni jsme to zažili. Přestože jsme se rozhodli, že se budeme vyhýbat pokušení, v zápalu boje někdy zapomínáme a upadáme do hříchu. Někdy se zdá, že čím více se soustředíme na to, abychom nehřešili, tím víc se cítíme bezmocní a neschopní. Přemýšlíme, zda je vůbec možné se před pokušením uchránit. Těžko si dokážeme představit opravdového křesťana, který by se obzvlášť po pádu do hříchu nezabýval otázkou svého spasení. Naštěstí můžeme nad pokušeními zvítězit. Nikdo z nás, bez ohledu na to, jak moc jsme svázáni hříchem, není bez naděje, protože náš „Otec nebeských světél“ (Jk 1,17) je větší než náš sklon k hříchu a jedině v něm a prostřednictvím jeho slova můžeme dosáhnout vítězství.

Toto poselství přinášejí verše, které budeme studovat tento týden. Pochopitelně – pokušení je skutečné, stejně jako je skutečný hřích a také boj sama proti sobě. Jenže stejně tak je skutečný i Bůh. Jen v jeho síle můžeme nad pokušeními zvítězit.

Zdroj pokušení

¹³Kdo prochází zkouškou, ať neříká, že ho pokouší Pán. Bůh nemůže být pokoušen ke zlému a sám také nikoho nepokouší. ¹⁴Každý, kdo je v pokušení, je sváděn a váben svou vlastní žádostivostí. (Jk 1,13.14)

Osobní studium

Proč je důležité vědět, že Bůh nikoho nepokouší? Kde tedy vzniká pokušení a jak nám toto poznání může pomáhat v zápase s hříchem?

Jakub je důrazný. Bůh není původcem zla ani pokušení. Podle textu v Jk 1,13.14 spočívá problém v nás – a právě proto se pokušení dokážeme těžko bránit.

Boj s hříchem tedy začíná v naší mysli. Ať už se nám to líbí nebo ne, pravdou zůstává, že přirozeně tíhneme k hříchu (Ř 6,16–18). Hříšné touhy, sklony a tendence neustále přitahují naši pozornost. Ve 14. verši Jakub používá běžnou loveckou a rybářskou terminologii, když mluví o vnitřním „vábení“. Naše touhy nás jako návnady lákají, a když se jim dáme všanc, nakonec nás chytí jako rybu na udici nebo lišku do pastí.

Co mají texty v Ef 6,17; Ž 119,11 a L 4,8 společného a jaký mají vztah k otázce vítězství nad hříchem?

Jakub v textu zřetelně odděluje pokušení od hříchu. Vnitřní pokušení ještě není hříchem. Problém není ve vlastním pokušení, ale v tom, jak se k němu postavíme. Hříšná přirozenost ještě není sama o sobě hříchem. Stává se jím teprve tehdy, až jí umožníme, aby nás ovládla a ovlivnila naši volbu. V Božím slově máme zaslíbení, která nám dávají jistotu vítězství nad hříchem, pokud se jich budeme domáhat a držet vírou.

Aplikace

Uvažuj o tom, že hřích je vždy otázkou rozhodnutí člověka. (Koneckonců kdyby tomu tak nebylo, jak bychom za něj mohli být souzeni?) Co ti může v praktickém životě pomoci nedělat špatné volby?

Chtíč, jakmile počne, rodí hřích

¹³Když je však někdo pokoušen, ať nikdy neříká, že to pokušení je od Boha. Jako Bůh nemůže být pokoušen zlým, tak také sám nikoho nepokouší. ¹⁴Když je někdo pokoušen, vždycky jej vleče a vábí jeho vlastní chtíč. ¹⁵Chtíč, jakmile počne, rodí hřích a hřích, když dospěje, plodí smrt. (Jk 1,13–15; B21)

Osobní studium

Kdy se z pokušení stane hřích?

V Jk 1,15 jsou použita řecká slova, jimiž byl popisován proces porodu. „Chtíč, jakmile počne, rodí hřích a hřích, když dospěje, plodí smrt.“ (B21) Je to paradox. Proces, který má dát vznik životu, Jakub používá k vysvětlení principu hříchu – a tedy procesu smrti (Ř 7,10–13). Hřích, podobně jako rakovina, obsadí a zničí svého hostitele. Všichni to víme, protože jsme všichni zasaženi hříchem. Naše srdce jsou zlá a my je nemůžeme změnit.

Eva je typickým příkladem střetu s pokušením (Gn 3,1–6). Co ji vedlo k tomu, že zhřešila?

Hřích začíná nedůvěrou vůči Bohu. Satan – se stejným úspěchem jako u třetiny andělů (Zj 12,4,7–9) – vzbudil v Evě pochybnosti o Božím charakteru (Gn 3,1–5). Tím, že se Eva přiblížila k zakázanému stromu, ještě nespáchala hřích; snědením ovoce však již ano. Hříšnému skutku předcházelo nesprávné myšlení (Gn 3,6). Eva se ztotožnila se satanovým myšlením.

Hřích vždy začíná v mysli. Podobně jako Eva můžeme například přemýšlet o „výhodách“ špatného jednání. Pak se k těmto myšlenkám připojí naše pocity a obrazotvornost, velmi záhy „skočíme na návnadu“ a padneme do hříchu.

Často se pak divíme tomu, jak k tomu vůbec mohlo dojít. Odpověď je jednoduchá: sami jsme se dopustili hříchu. Nikdo nás nenutil zhřešit.

„Usilovnou modlitbou a životem ve víře můžeme odolat satanovým útokům a udržet si neposkvrněné srdce. Ani to nejsilnější pokušení není omluvou pro hřích. Ať je jeho tlak na nás sebevětší, překročení zákona je v naší režii. Žádné síly země ani pekla nás nemohou přinutit k tomu, abychom zhřešili. Naše vůle k tomu musí dát souhlas, srdce musí ustoupit. Ale touha nemůže přesvědčit rozum, ani zločin zvítězit nad spravedlností.“ (Ellen Whiteová – Christian Privileges and Duties; ST, 4. 10. 1883)

Aplikace

Ve které oblasti na tebe působí pokušení? Je to přirozené? Podlehl jsi tomuto pokušení? Co můžeš udělat pro změnu?

Dobrý dar shůry

17 „Každý dobrý dar a každé dokonalé obdarování“ je shůry, sestupuje od Otce nebeských světél. U něho není proměny ani střídání světla a stínu. 18 Z jeho rozhodnutí jsme se znovu zrodili slovem pravdy, abychom byli jakoby první sklizní jeho stvoření. (Jk 1,17.18)

Osobní studium

Přestože hřích rodí smrt, Bůh je dárce života. Je „Otcem nebeských světél“ (Jk 1,17), jak je zmíněno už při stvoření (Gn 1,14–18). Bůh nám dává možnost narodit se k novému životu, který je tím největším darem, jaký můžeme získat „shůry“ (Jk 1,17; J 3,3).

Podobně jako Pavel, který hovoří o spasení jako výsledku Boží milosti (Ř 3,23.24; Ef 2,8; 2Tm 1,9), mluví Jakub o „daru“ (Jk 1,17). V následujícím verši ukazuje na to, že spasení, stejně jako nové narození, je výsledkem Božího plánu: „Z jeho rozhodnutí jsme se znovu zrodili slovem pravdy, abychom byli jakoby první sklizní jeho stvoření“ (Jk 1,18). To jasně dokazuje, že Bůh si přeje, abychom byli spaseni. Bylo jeho vůlí, ještě z doby, kdy jsme tady nebyli, abychom byli zachráněni a měli v něm nový život po celou věčnost.

V čem se liší Jakubův pohled na znovuzrození od Pavlova a Petrova (Tt 3,5–7; 1Pt 1,23)?

Ježíš, Pavel, Petr i Jakub spojují spasení se znovuzrozením. Božím záměrem v plánu vykoupení je opětovné spojení hříchem porobeného lidského rodu s nebesy. Propast byla tak velká a široká, že ji žádný člověk nemohl překlenout. Jedině Ježíš – Slovo Boží v lidské podobě – mohl opět spojit nebe se zemí. Jedině inspirované slovo (2Tm 3,16) může vdechnout duchovní život lidem, jejichž srdce jsou otevřená k přijetí tohoto daru.

Krátce řečeno, náš „Otec světél“ nás natolik miluje, že – aniž bychom toho byli hodni – nám dává „každý dobrý dar a každé dokonalé obdarování“ (Jk 1,17). Nabízí nám ten největší ze všech darů – Ježíše Krista.

Aplikace

Jaké dary jsi přijal „shůry“? Proč je tak důležité v nich zůstatvat? Co se stane, když se vzdálíme?

Rychlý k naslouchání, ale pomalý k mluvení

¹⁹**Pamatujte si, moji milovaní bratři: každý člověk ať je rychlý k naslouchání, ale pomalý k mluvení, pomalý k hněvu;** ²⁰**vždyť lidským hněvem spravedlnost Boží neprosadíš. (Jk 1,19.20)**

Osobní studium

Boží slovo je mocné. Ale někdy jsou taková i lidská slova. Jak často jsme vyřkli slova, která bychom později rádi vzali zpět! Přestože si uvědomujeme, jak mohou být zraňující a jak je zničitelný hněv, stejně se často nedokážeme ovládat. Sami od sebe se nezměníme. Proto potřebujeme naslouchat Bohu a nechat jej, aby nás mohl změnit.

„Když zmlknou všechny ostatní hlasy a my v naprostém klidu čekáme před Bohem, vnitřní pokoj nám umožní lépe slyšet Boží hlas. Bůh nás pobízí: „Dost už! Uznejte, že já jsem Bůh.““ (MH 58; ŽNP 25)

Problém se však znovu vynoří, když přestaneme poslouchat Boha i sebe navzájem. Ať už jsme doma, v práci nebo ve sboru, poté, co přestaneme naslouchat, nastoupí argumenty. Pak začne hovor nabývat na rychlosti a nastoupí hněv. Dostáváme se v komunikaci na šikmou plochu hříchu.

Proto Jakub klade vedle sebe Boží spravedlnost a lidský hněv. Dokud se budeme spoléhat na to, co vyvěrá z naší hříšné přirozenosti, tak se budeme bránit tvůrčí síle Božího slova, jež nás chce přitáhnout zpět k Bohu. Místo toho budeme z úst vypouštět neužitečná, někdy až zraňující slova. Vzhledem k tomu, že náš „Bůh světla“ nám chce věnovat připravený dar nového života, nemůžeme se divit tomu, že nás Jakub nabádá, abychom si dávali pozor na to, co říkáme.

Co říkají o slovech texty zaznamenané v Př 15,1; Iz 50,4; Ef 4,29; 5,4 a Ko 4,6?

Aplikace

Vzpomeň si, kdy tě naposled někdo zranil slovy. Hloubka pocitu, který situaci doprovázel, ti ukazuje, jak mocné může být slovo – jak to dobré, tak zlé. Co můžeš udělat pro to, abys ovládal svá slova? Proč je důležité přemýšlet předtím, než něco řekneš?

Slovo, které má moc spasit

A proto odstraňte veškerou špínu a přemíru špatnosti a v tichosti přijměte zaseté slovo, které má moc spasit vaše duše. (Jk 1,21)

Osobní studium

Jakou roli má „slovo“ v Jk 1,21?

Tento verš shrnuje, co již bylo řečeno o víře a spasení. Vyzývá nás, abychom se zbavili veškeré nečistoty a oddělili se od zla. Výraz „odstranit“ (nebo „odložit“ – řecky apotithémi) je v Novém zákoně použit celkem devětkrát, z toho sedmkrát ve významu oddělení se od zlých návyků (Ř 13,12; Ef 4,22.25; Ko 3,8; Žd 12,1; 1Pt 2,1).

Slovo „špína“, které používá Jakub, může také znamenat vysvěcení „špinavých hadrů“. V řeckém překladu Starého zákona se slovo špinavý (ryparos) objevuje pouze na jednom místě – v Za 3,3.4. Velekněz Jóšua zde představuje hříšný Izrael. Bůh z něj sundává špinavý šat a obléká mu čisté roucho symbolizující očištění a odpuštění izraelskému národu.

Tato scéna se liší od známých křesťanských obrazů, na kterých Ježíš navléká čisté bílé roucho na špinavý šat. Kdo by to ve skutečném životě dělal? Nikdo přece neobleče čisté šaty na špinavé. Tak jako u Zacharjáše, musí být nejdříve vysvěceny špinavé šaty a teprve potom mohou být obléknuty šaty čisté. Pokud chceme být přikryti dokonalým rouchem Kristovy spravedlnosti, musíme se mu cele odevzdat, denně se rozhodovat umírat své hříšné přirozenosti a dovolit mu, aby nás tvořil ke svému obrazu.

Aplikace

Co konkrétně pro tebe znamená „přijmout zaseté slovo“ do srdce? Jak to můžeš prakticky uskutečňovat?

Podněty k zamyšlení

„Plán vykoupení předpokládá naše úplné vysvobození ze satanovy moci. Kristus chrání před hříchem všechny zkoušené. Přišel zmařit dáblovy činy a ustanovil Ducha svatého, aby každému, kdo činí pokání, pomáhal nehřešit.“ (DA 311; TV 195)

„Jestliže jsi přijal Krista za svého osobního Spasitele, musíš zapomenout na sebe a snažit se pomáhat druhým. Vyprávěj jim o lásce a dobrotě Pána Ježíše. Splň každou uloženou povinnost. Nos na svém srdci problémy jiných lidí a všemi dostupnými prostředky se snaž zachraňovat hynoucí. Když přijmeš Kristova Ducha – Ducha nesobecké lásky a práce pro druhé – porosteš a poneseš ovoce. Ve tvé povaze uzraje ovoce Ducha. Tvá víra zesílí, tvé přesvědčení se prohloubí a tvá láska se zdokonalí. Stále více se budeš podobat Ježíši Kristu v tom, co je čisté, ušlechtilé a krásné.“ (COL 67.68; PM 33.34)

K tématu si můžete přečíst kapitolu Jak se zbavit pocitu viny v knize Cesta k vnitřnímu pokoji.

Otázky k rozhovoru

- 1. Přemýšlejte společně o skutečné síle slov. Proč mají takovou moc? Jak se dá s jazykem manipulovat? Může se stát, že to, co říkáme nebo píšeme, je důležitější než realita?**
- 2. Přečtěte si pasáž zapsanou v Jk 1,12–21. Shrňte vlastními slovy, jaké je v ní důležité poselství. Jakou naději a zaslíbení v ní nacházíme?**
- 3. „Chtíč, jakmile počne, rodí hřích a hřích, když dospěje, plodí smrt“ (J 1,15; B21). Proč se okrádáme o vítězství, které nám patří? Jakým způsobem si zdůvodňujeme hřích a proč je to vždy nebezpečné pohrávání?**
- 4. Přečtěte si poslední pasáž od Ellen Whiteové v části na pátek. Jakou důležitou radu v ní můžeme nalézt – zvláště pro ty, kteří kolísají ve víře?**

Bud'te těmi, kdo činí slovo...

Texty na tento týden

Jk 1,22–27

Základní verš

„Podle slova však také jednejte, nebudte jen posluchači – to byste klamali sami sebe!“ (Jk 1,22)

V září 1860 pozoroval britský následník trůnu, stojící v davu diváků, jak slavný francouzský provazochodec Jean-François Gravelet, známější spíše jako „Blondin“, se svým asistentem na zádech přešel na visutém laně Niagarské vodopády. Pak se obrátil na prince s tím, že jej také přenese. Přestože princ slyšel o jeho schopnostech a na vlastní oči se o nich mohl přesvědčit, nebyl připraven na to, aby se svěřil do Blondinových rukou.

Stejný princip platí i ve vztahu s Bohem – nestačí jen slyšet a vidět. Můžeme být rozumově přesvědčeni o Boží existenci, pravdivosti evangelia i druhém příchodu. Můžeme dokonce na sobě pozorovat účinky Boží lásky a péče. Přes to všechno nemusíme být připraveni na to, abychom se plně vložili do jeho rukou – což by se pak projevilo i v našem praktickém životě. A právě to zdůrazňuje Jakub, když píše, že je důležité nejen Božímu slovu naslouchat, ale také podle něj jednat (Jk 1,22).

Jednejme!

***Budte však těmi, kdo slovo činí, nebudte pouze posluchači, kteří klamou sami sebe.
(Jk 1,22; ČSP)***

Osobní studium

Jakub v tomto verši kombinuje slova „být“ („Budte však těmi...“) a „činit“ („...kdo slovo činí“). Neodděluje je navzájem od sebe ani nepřikládá jednomu větší váhu než druhému. Někým „být“ a něco „činit“ to jsou dvě strany téže mince, nejdou od sebe oddělit. My máme také jednat. Navíc přítomný čas řeckého slovesa poukazuje na trvající poslušnost, která se od nás očekává nyní, ne až v nějaké nejisté budoucnosti.

Z toho vyplývá, že jsme se stali Božími dětmi – a proto děláme to, co nám Bůh přikazuje. To je zcela něco jiného než pouhé „dodržování pravidel“, jak tomu bylo u bohatého mládence.

Jaké ponaučení si můžeme vzít z příkladů uvedených v L 6,27–38?

„Milujte své nepřátele“; „Každému, kdo tě prosí, dávej“; „Budte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec“ (verše 27.30.36). Je možné splnit tyto příkazy? V naší síle to skutečně není možné. Taková láska není pro nás hříšné lidi přirozená. Proto Ježíš pokračuje příběhem o dvou různých druzích stromů a ovoci, které nesou (L 6,43–45). Pavel v listu Galatským staví do protikladu lidské skutky (Ga 5,19–21) s ovocem Božího Ducha (Ga 5,22.23). Jinak řečeno – čím více se zaměříme na své jednání, tím se stáváme horšími; pokud se ale necháme vést Duchem svatým, budeme přinášet ovoce lásky a poslušnosti.

Aplikace

Vzpomeň si, kdy jsi dělal něco jen proto, že to někdo po tobě vyžadoval nebo šlo o příkaz, kterému ses musel podrobit. Dej tuto událost do protikladu s něčím, co jsi naopak dělal, protože v tobě přebývá Kristus. Jak můžeš na základě srovnání těchto dvou příkladů pochopit hlavní myšlenku dnešní lekce?

Poznání nepřítele

²³Vždyť kdo slovo jen slyší a nejedná podle něho, ten se podobá muži, který v zrcadle pozoruje svůj vzhled; ²⁴podívá se na sebe, odejde a hned zapomene, jak vypadá. (Jk 1,23.24)

Osobní studium

Kdysi o svém nepříteli kdosi prohlásil: „Vidím ho denně při holení.“ Totéž říká i Jakub: našimi největšími nepřáteli jsme my sami. Spasení začíná poznáním toho, jací doopravdy jsme, ne jakými bychom chtěli být.

O kom se píše v Jk 1,23.24 a jaký je jeho problém?

Na tom, abychom vypadali co nejlépe, není nic špatného; proto mnoho lidí vynakládá nemalé prostředky na to, aby vylepšili svůj zevnějšek. Musíme se však ujistit, že se neklameme. Jakub píše, že se máme pořádně prohlédnout, bez ohledu na to, jestli se nám to, co vidíme, líbí nebo ne.

Jak lidé v Mt 19,16–22 a 26,33–35.69–75 porovnali svůj obraz se skutečností? V čem se lišila jejich reakce na slova, které o nich pronesl Ježíš?

Bohatý mládenec si myslel, že dodrží Desatero. Najednou však stál tváří v tvář dvěma způsobům dodržování zákona: jednomu, který si vůbec neuvědomoval, a druhému, jenž byl více než pouhým dodržováním zákona a pravidel (Ř 7,7).

Petr měl o sobě podobně zkreslené představy jako bohatý mládenec. Sebejistě prohlašoval, že kdyby ostatní klopýtli, on zůstane stát – i kdyby jej to mělo stát život. Přitom si ani neuvědomil, jak pevně jej sevřel hřích. Oba si nalhávali, jak na tom po duchovní stránce jsou. Petr se nakonec obrátil. Pokud víme, u bohatého mládence tomu tak nebylo.

Aplikace

Vždycky bývá jednodušší vidět chyby na druhých lidech než na sobě. Podívej se však na sebe pozorně. Co ti tento pohled říká o tom, že potřebuješ Spasitele?

Zákon svobody

Kdo se však zahledí do dokonalého zákona svobody a vytrvá, takže není zapomnětlivý posluchač, nýbrž také jedná, ten bude blahoslavený pro své skutky. (Jk 1,25)

Osobní studium

Co nám říká verš v Jk 1,25 o úloze zákona?

Jakub cituje žalm, když říká, že Boží zákon je „dokonalý“ (Ž 19,8) a je cestou svobody (Ž 119,45). Avšak zákon, tak jak ho interpretuje Jakub, nás nemůže ani spasit, ani očistit. Představuje nám Boží ideál, ale nemůže sám o sobě způsobit, abychom tento ideál následovali. Když budeme sledovat sebelepší výkon světového atleta, neznamená to, že zvládneme totéž. K tomu, abychom tento ideál mohli následovat, potřebujeme ve svém životě Kristovu moc.

Jaký je podle Ř 8,2,4 a 2K 3,17.18 rozdíl mezi zákonem jako nástrojem smrti a ukazatelem cesty svobody a života?

I Pavel potvrzuje, že „před Bohem nejsou spravedliví ti, kdo zákon slyší; ospravedlnění budou, kdo zákon svými činy plní“ (Ř 2,13). Podle jeho slov se z nás mohou stát „činitelé“ Božího slova pouze tehdy, když Duch svatý zapíše zákon do našeho srdce. Jedině když jej budeme ze srdce zachovávat, stane se pro nás zákonem svobody.

Problém tedy není v zákoně, ale v nás. Zapomínáme na to, kdo ve skutečnosti jsme: hříšníci, kteří neustále potřebují Spasitele. Bez Ježíše slyšíme pouze příkazy zákona. V Kristu se ale stáváme novými lidmi (2K 5,17), kteří v Ježíši získali svobodu (J 8,36). Slyšíme, jak k nám promlouvá jeho zákon: „Milujte se navzájem, jako jsem já miloval vás“ (J 15,12). V Kristu můžeme zakusit svobodu Božích synů a dcer, kteří jsou spaseni milostí a nechtějí sklouznout zpět do odsouzení a otroctví hříchu. V Kristu máme nejen odpuštěny hříchy, ale získáváme také nový život, v němž jsme schopni poslouchat zákon. Neděláme to však proto, abychom byli spaseni, ale kvůli svobodě, která přichází s vědomím, že jsme spaseni a nejsme zákonem odsouzeni.

Aplikace

Přemýšlej o tom, jak by to vypadalo, kdyby ses snažil se svou hříšnou přirozeností dodržovat zákon tak, abys na základě toho mohl být zachráněn. Jak by se v tomto případě zákon stal prostředníkem k otroctví? Jak nás Ježíš osvoboduje z tohoto otroctví a současně s tím přikazuje dodržovat zákon?

Užitečná, nebo marná zbožnost?

²⁶Domnívá-li se kdo, že je zbožný, a přitom nedrží na uzdě svůj jazyk, klame tím sám sebe a jeho zbožnost je marná. ²⁷Pravá a čistá zbožnost před Bohem a Otcem znamená pamatovat na vdovy a sirotky v jejich soužení a chránit se před poskvrnou světa. (Jk 1,26.27)

Osobní studium

Přečti si text v Jk 1,26.27 a porovnej s Mt 25,35.36.40 a Ř 12,9–18. Jak bys na základě těchto textů definoval právě křesťanství?

Ježíš, Pavel i Jakub se shodují na důrazu, že tím nejdůležitějším je být užitečným křesťanem. Láskou k „nepatrným bratřím“, tím, že si uděláme čas na návštěvu lidí na okraji společnosti, pohostinností – tím vším a ještě mnoha dalšími způsoby ukazujeme druhým Ježíšovu lásku a umožňujeme, aby skrze nás proudila dál.

„Nejsilnějším argumentem ve prospěch evangelia je milý a laskavý křesťan.“ (MH 470; ŽNP 253)

Ellen Whiteová dále vysvětluje: „Žít takovým životem a mít takový vliv na druhé, to stojí na každém kroku úsilí, obětavost a kázeň.“ K tomu nedochází ani přirozeně, ani automaticky. Pokud naše náboženství stojí pouze na souhlase s věroučnými články a naslouchání kázání, pak je zcela neužitečné.

Jakub popisuje zbožnost ve verších 26 a 27 jako „pravou a čistou“. Tato zbožnost je na křesťanovi na první pohled vidět.

Jednou z největších změn bude volba našich slov. Místo používání nemístných poznámek, drsného tónu a gest se staneme citlivějšími v komunikaci s ostatními lidmi. Budeme svůj jazyk držet na uzdě, takže mu nedovolíme, aby se rozběhl s prudkostí divokého koně.

Jakub se také zaměřuje na sirotky a vdovy – dvě skupiny potřebných ve společenství, kteří vyžadují naši lásku a péči. Ze světského pohledu nedává smysl směřovat prostředky k lidem, kteří nepřinášejí společnosti žádný užitek. Z Božího pohledu se však právě takto máme chovat k těm, které svět odmítl a odepsal. A na základě toho se ukáže, zda jsme skutečně pravými Kristovými následovníky – tím, že půjčme peníze lidem, kteří nám je nebudou schopni vrátit, pozveme na oběd ty, kteří nám to nebudou moci oplatit, nebo žehnáme těm, kteří nám ubližují, a modlíme se za ně (L 6,35; 14,12–14; Mt 5,44). Podle Pavla „jsme stvořeni v Kristu k tomu, abychom konali dobré skutky“ (Ef 2,10).

Aplikace

Kolik času a energie věnuješ potřebným? Nakolik je skutečně „užitečná“ tvoje víra?

Jiní než svět

Pravá a čistá zbožnost před Bohem a Otcem znamená pamatovat na vdovy a sirotky v jejich soužení a chránit se před poskvrnou světa. (Jk 1,27)

Osobní studium

Co podle vás znamená, že se křesťané mají „chránit před poskvrnou světa“ (Jk 1,27)? Jak to vypadá v praktickém životě?

Někteří lidé si myslí, že kdyby se vzdálili dostatečně daleko od světa, mohli by se vyhnout většině pokušení. I když na tom něco bude a rozhodně bychom se měli snažit vyhýbat se pokušením (zvláště takovým, se kterými neustále bojujeme), problémy a naše hříšné sklony nás budou provázet na jakékoliv místo. Hřích nesouvisí s tím, kde se právě nalézáme, i když i to hraje do jisté míry svoji roli, ale nakolik je zakotven v nás, v našich srdcích. Tam probíhá skutečný boj a my jej musíme podstoupit bez ohledu na to, kde se právě nalézáme.

Je zajímavé, že řešení problému s hříchem se projeví i navenek. Například po uklizení jednoho pokoje tím víc vynikne špína v ostatních místnostech. Podobně je to s duchovním životem: „Čím více se přibližíme k Ježíši, tím více si začneme uvědomovat své vlastní nedostatky a chyby. Když začneme srovnávat sebe s dokonalým Ježíšem Kristem, vynikne naše sobectví a naše nedokonalost.“ (SC 64; CVP 76)

Ellen Whiteová v tomto citátu nepíše, že čím budeme blíží ke Kristu, tím budeme horší. Pokračuje: „Vědomí toho, co všechno potřebujeme, nás vede k Zachránci a k Bibli. Čím více se budeme zabývat jeho ušlechtilým charakterem, tím více se mu budeme podobat.“

Pravé náboženství vede člověka k „hladu a žizni“ po hlubší zkušenosti s Bohem (Mt 5,6). Ježíš trávil dostatečný čas o samotě se svým nebeským Otcem, aby poznal jeho vůli. Mimo tyto chvíle se před lidmi nikdy neuzavíral. Chodil mezi ně. Jeho „chléb“ naplňoval jejich potřeby, bořil bariéry předsudků a šířil dobrou zprávu o věčném životě (J 4,28–35).

Přestože Ježíš i první křesťané měli „duchovní stravu“ odlišnou od okolních nežidovských národů, nebránilo jim to ve sdílení víry s nimi. Odcházeli do všech stran a nesli evangelium, které zapustilo kořeny dokonce i tam, kde kvetla korupce a ohavnost, jak tomu bylo například v Římě.

Aplikace

Podívej se na svůj život. Srovnej ho s Kristovým příkladem. Co ti toto srovnání říká o tvém stavu? Brání ti něco, aby ses právě nyní zcela odevzdal Ježíši? Jak můžeš rozpoznat Boží vůli ve svém životě? Jak se tvůj vztah s Kristem projevuje v okolí, kde žiješ?

Podněty k zamyšlení

„Boží zákon je nejvyšší morální normou. Křesťan má Božím slovem měřit svá slova, práci i duchovní stav.“ (7BC 935)

„Jedině víra nám umožňuje, že se stáváme spoluúčastníky na Kristově milosti, která nás uschopňuje k poslušnosti zákona. Když byl Kristus v lidském těle, Bůh byl všude s ním. V jeho síle můžeme žít čistě a ušlechtilé – stejně jako náš Spasitel.“ (FC 69)

K tématu je možné přejít si kapitolu Jak prožít opravdovou změnu z knihy Cesta k vnitřnímu pokoji.

Otázky k rozhovoru

- 1. Jak již bylo řečeno, někteří lidé si myslí, že by bylo dobré, kdyby mohli odejít někam pryč z tohoto hříšného světa plného pokušení. Jak daleko bychom však museli jít, abychom byli oprostěni od všech pokušení? Bylo by to řešením hříchu? Jaké je jediné možné vypořádání se s hříchem a pokušením v podmínkách, v nichž žijeme?*
- 2. Policie měla vážné podezření, že se v jednom areálu scházejí zločinci a plánují své akce. Chtěla do něj umístit odposlouchávací zařízení. Tento areál však hlídal ostrý a nebezpečný pes. Policisté mu proto večer hodili přes plot několik kousků masa. To opakovali několik dní. Díky tomuto přístupu a vlídnému zacházení pes zkontroloval a policisté se mohli do objektu dostat a umístit v něm odposlouchávací zařízení. Co nám tento příběh říká o tom, že pokud nebudeme důslední, může to snížit naši ostražitost vůči pokušení a hříchu?*
- 3. Přemýšlejte společně o tom, v čem se liší ten, kdo žije podle Božího slova („muž činu“), od člověka, který pouze věří Božímu slovu. Jaký je mezi nimi rozdíl?*
- 4. Co si myslíte o lidech, kteří prohlašují, že díky Boží milosti nejsou pod zákonem? Co pod tím většinou chápou a jak byste jim na to odpověděli?*

Láska a zákon

Texty na tento týden

Jk 2,1–13

Základní verš

„Na Božím soudu není milosrdenství pro toho, kdo neprokázal milosrdenství. Ale milosrdenství vítězí nad soudem.“ (Jk 2,13)

Po cestě z Jeruzaléma do Jericha prochází nejdříve kněz a potom Levita. Oba vidí na cestě ležet zraněného člověka. A přestože pravděpodobně šli plnit náboženské povinnosti, nebyli ochotni pomoci zraněnému člověku – raději tohoto nešťastníka oklikou minuli. Nakonec šel kolem Samařan, který byl napůl pohanem, a tomu se nešťastníka zželelo, ovázal mu rány a odvezl jej do hostince, kde se mohl uzdravit. Současně se zavázal, že zaplatí další výlohy spojené s touto událostí (L 10,30–37).

Ježíš tento příběh vyprávěl jako reakci na zákoníkovu otázku na věčný život. Místo aby zákoníkovi řekl „Musíš se více snažit!“ nebo „Pracuj víc!“, vykresluje obraz lásky v praxi. Podle tohoto příběhu máme pomáhat druhým v situaci hrozícího nebezpečí, při nepříznivých okolnostech, a milovat dokonce i ty, kteří nám jsou nesympatičtí.

Pravá láska vyžaduje odvahu – a tu často nemáme; tento postoj nevychází z naší přirozenosti. Pravá láska nás vybízí ke zbourání hradeb, které nás oddělují od lidí zvenčí i uvnitř církve.

Muž se zlatým prstenem

¹Bratří moji, jestliže věříte v Ježíše Krista, našeho Pána slávy, nesmíte dělat rozdíly mezi lidmi. ²Do vašeho shromáždění přijde třeba muž se zlatým prstenem a v nádherném oděvu. Přijde také chudák v ošumělých šatech. ³A vy věnujete svou pozornost tomu v nádherném oděvu a řeknete mu: „Posaď se na tomto čestném místě,“ kdežto chudému řeknete: „Ty postůj tamhle, nebo si sedni tady na zem.“ ⁴Neděláte tím mezi sebou rozdíly a nestali se z vás soudci, kteří posuzují nesprávně? (Jk 2,1–4)

Osobní studium

Text v Jk 2,1–4 mluví o rozdílech. Jeden člověk je bohatý, dobře oblečen a očividně důležitý, zatímco druhý je v odraných šatech, je bezvýznamný. Jednomu se dostává nejvyšších poct, druhému pohrdání. Jednomu nabízejí pohodlné křeslo, druhému místo někde vzadu nebo na zemi.

Tato popisovaná situace se odehrává během bohoslužby. Řecký výraz použitý ve druhém verši pro shromáždění – synagógé – se pravděpodobně tehdy používal pro židovsko-křesťanskou sobotní bohoslužbu, která se většinou konala v soukromých domech (Sk 18,7,8).

V řecko-římské kultuře 1. století se kladl velký důraz na to, kde kdo seděl. Od bohatých, vzdělaných a politicky vlivných lidí se očekávalo, že budou pro shromáždění přínosem. Jakýkoliv dar pro veřejné či náboženské projekty zavazoval příjemce k nějaké protislužbě vůči dárci. Laskavost se oplácela loajalitou a štěrnost veřejnou vděčností. Několik křesťanů z vyšších společenských tříd, kteří navštěvovali shromáždění, očekávalo od ostatních patřičný přístup. Jeho ignorováním by se církev mohla dostat do řeči a pomluv ve společnosti. Neschopnost řešení problému zda dostát společenské normě, nebo odmítnout společenské konvence by se mohla stát příčinou rozdělení a sporů.

Jaké společenské zvyky jsou zmíněny v textech v Mk 2,16 a L 11,43? V čem odporují zásadám evangelia?

Není hříchem být chudým ani bohatým. Měřítka našeho křesťanství spočívá v něčem jiném – jakým způsobem jednáme s lidmi, kteří se od nás liší věkem, majetkem, vzděláním či dokonce náboženským přesvědčením. Máme tendenci projevat více úcty k lidem, o nichž si myslíme, že stojí ve společenském žebříčku nad námi, než k těm, kteří jsou pod námi. Jako křesťané bychom měli mít na paměti, že nejdůležitější pro nás je, co po nás Bůh žádá a co nám radí, a teprve potom se máme ohlížet na společenské konvence (Ř 12,2).

Aplikace

Netoužíš po uznání ostatních lidí a po popularitě? Jak se můžeš naučit tento problém v sobě rozpoznat a jak se s ním můžeš vypořádat?

Ježíšova vzácné jméno

5Poslouchejte, milovaní bratři: Copak Bůh nevyvolil chudáky tohoto světa, aby byli bohatí ve víře? Nemají právě oni zdědit království, které Bůh zaslíbil těm, kdo jej milují? 6Vy ale chudého klidně ponížíte! Nejsou to přitom právě bohatí, kdo vás utiskuje a vládí po soudech? 7Nerouhají se právě oni tomu vzácnému jménu, kterým jste označeni? (Jk 2,5–7; B21)

Osobní studium

Knižní evangelisté vědí, že často ten, kdo má málo, zakoupí nejvíce křesťanských knih. V místech, kde žijí zámožní lidé, není vždy snadné prodat křesťanskou literaturu. Lidé, kteří zde bydlí, jsou často spokojeni s tím, co mají a čeho dosáhli, a nemají potřebu řešit duchovní záležitosti. Se stejným jevem se setkáme i v jiné oblasti – sbory nejrychleji rostou na místech, kde je velké ekonomické či sociální strádání. Je tedy namísto otázka, zda nejsou lidé, co zápasí s většími potížemi, otevřenější naději, kterou přináší Ježíš, než ti, co si myslí, že si vystačí sami.

Z veršů v Jk 2,5,6 je patrné, že v tehdejší církvi měli mnoho bohatých i chudých lidí. Bůh povolal chudé – přestože jsou vyloučeni ze společnosti – aby se stali „bohatými ve víře“. Na druhé straně bohatí používali svůj majetek k „útisku“ chudých. Tento problém, kdy bohatí vykořisťují chudé, přetrvává dodnes. Ba co hůř, římský zákon uzákonil diskriminaci chudých a stavěl se na stranu bohatých lidí.

„Lidé z nižších sociálních vrstev, o nichž se společnost domnívala, že jednají jen ve vlastním ekonomickém zájmu, nemohli obžalovat člověka z vyšší třídy. Zákony také vymezovaly krutější tresty pro lidi z nižších vrstev než pro lidi z vyšších společenských tříd – a to za stejný trestný čin.“ (Craig S. Keener, The IVP Bible Background Commentary: New Testament, 694)

Jak je v Jk 2,7 popisován dopad takového jednání?

Takové jednání je rouháním proti „vzácnému jménu“ Ježíš. Špatné jednání je zlé samo o sobě; ještě horší je, když je činí lidé, kteří se hlásí k Ježíšovu jménu. A ještě horší by bylo, kdyby v Ježíšově jménu použili své bohatství nebo moc k výhodnému zisku nad ostatními členy sboru – což velmi často vede k rozdělení a sporům. Musíme být proto opatrní, když se naše slova a činy spojují s „vzácným jménem“ a dobrou pověstí Ježíše Krista, se kterým se ztotožňujeme.

Aplikace

Je váš sbor místem, kde pocítují lidé svoji hodnotu a úctu bez ohledu na svůj původ, sociální postavení, svéráznost atd.? Pokud ne, co můžete změnit?

Milování bližních

⁸Jestliže tedy zachovááte královský zákon, jak je napsán v Písmu: „Milovati budeš bližního svého jako sám sebe,“ dobře činíte. ⁹Jestliže však někomu straníte, dopouštíte se hříchu a zákon vás usvědčuje z přestoupení. (Jk 2,8.9)

Osobní studium

Jak souvisí Jk 2,8.9 s texty v Lv 19,17.18 a Mt 5,43–45?

Jakub nazývá Boží zákon „královským zákonem“ (Jk 2,8), protože je to zákon Krále králů (Zj 19,16), který Ježíš rozebírá v Kázání na hoře (Mt 5–7). V Novém zákoně je devět zmínek o milování bližního, první z nich je v Mt 5,43. Ježíšova slova v tomto textu naznačují, jakým způsobem posluchači v té době chápali text zapsaný v Lv 19,18. Slova, která tomuto nařízení předcházejí, zdánlivě dávají na stejnou rovinu slova „bližní“ a „bratr“, když je nejprve zakázáno „nenávidět bratra“ (Lv 19,17) a poté je zopakováno: „Nebudeš se mstít synům svého lidu, ale budeš milovat svého bližního jako sebe samého...“ (Lv 19,18). Zdá se, že někteří učenci v tehdejší době tento příkaz interpretovali tak, že je správné, když Izraelci nenávidí nebo opovrhují těmi, kdo nejsou z izraelského národa. To však v tomto textu není přímo vyjádřeno. Důsledkem bylo, že lidé, kteří nebyli Izraelci, se automaticky započítávali mezi jejich nepřátele. Dnes víme, že takové smýšlení existovalo i ve skupině zbožných Židů v Kumránu, kteří se oddělili od svého okolí. V jejich učení je zaznamenán příkaz, aby nenáviděli „děti tmy“ a „muže zatracení“ (The Community Rule 1QS 1:10; 9:21.22). Do těchto skupin zahrnovali nejen cizince, nýbrž také Izraelce, kteří odmítali učení této skupiny.

„Hřích je tím největším zlem a je na nás, abychom hříšníkům se soucitem pomáhali. Mnoho lidí bloudí, uvědomují si svoji pošetilost a stydí se za ni. Touží po slovu povzbuzení. Přemýšlejí o svých chybách a omylech, a to je dohání na pokraj zoufalství. Nesmíme k nim být lhostejní. Potřebují naši pomoc a my jako křesťané nemůžeme kolem nich chodit bez povšimnutí nebo se jim zdálky vyhýbat. Při pohledu na člověka, který je v nouzi, trápí jej bolest či hřích, nikdy nesmíme říct: „To se mne netýká.““ (DA 504; TV 320)

Aplikace

Ježíšův život je největším příkladem nesobecké lásky vůči všem – včetně těch, kteří si ji nezaslouží či nemohou tuto lásku oplatit. Jak se můžeš naučit projevovat stejnou lásku lidem, o nichž si myslíš, že si ji nezaslouží a kteří ti ji nemohou nijak vrátit?

Celý zákon

¹⁰Kdo by totiž zachoval celý zákon, a jen v jednom přikázání klopýtl, provinil se proti všem. ¹¹Vždyť ten, kdo řekl: „Nezcižoložíš,“ řekl také: „Nezabiješ.“ Jestliže nezcižoložíš, ale zabiješ, přestupuješ zákon. (Jk 2,10.11)

Osobní studium

Přečti si verše uvedené v tabulce a označ, zda pojednávají o „celém zákoně“, „zákoně lásky“ nebo o obou.

	Celý zákon	Zákon lásky
Mt 5,18.19		
Mt 22,36–40		
Ř 13,8–10		
Ga 3,10		
Ga 5,3		
Ga 5,14		

Těžko si dnes umíme představit, nakolik bylo Ježíšovo kázání o lásce v jeho době převratné. Podle tehdejších zbožných židů (a také podle některých v dnešní době) nemohl nikdo tvrdit, že zachovává zákon, pokud by nebral vážně všechny zákony a nařízení obsažené v Mojžíšových knihách. Jedná se celkem o 613 různých zákonů, z toho 248 pozitivních a 365 negativních.

Otázkou, kterou dostal Ježíš ohledně toho, které přikázání je největší (Mt 22,36), jej pravděpodobně chtěli zákoníci nacytat. I když Ježíš považoval každé písmenko (doslova každou „jótu“, tedy nejmenší hebrejské písmeno – Mt 5,18) Božího zákona za důležité, přesto učil, že milovat Boha a milovat své bližní jsou nejdůležitější přikázání, protože v sobě zahrnují všechna ostatní.

Ježíšovo učení také ukazuje na to, že poslušnost nemůže existovat ve vzduchoprázdnu. Vždy má vztah k něčemu nebo někomu, jinak postrádá smysl. Jinými slovy – pokud dávám desátek jen proto, že je to správné, nebo ze strachu, že pokud bych jej nedával, přišel bych o věčný život, nejedná se o vztah. Na druhé straně – pokud dávám desátky z vděčnosti za to, kolik jsem od Boha dostal, pak je tento akt založen na mém vztahu k Bohu.

Ježíš také hovořil o „závažných otázkách“ zákona, jako je „právo, milosrdenství a věrnost“ (Mt 23,23) – to vše se soustřeďuje okolo vztahu k Bohu a lidem. Proto Jakub neříká nic odlišného od Ježíšova a Pavlova tvrzení: Jakékoliv překročení Božího zákona ničí některý rozměr našeho vztahu s Bohem a člověkem. Není to tedy o tom, zda máme v zásobě dostatečný počet dobrých skutků, které by převážily ty špatné. To je poslušnost „ve vzduchoprázdnu“, která se chová tak, jako kdyby šlo jen o nás. Pokud se však obrátíme k Ježíši, začneme svoji pozornost zaměřovat od sebe k Bohu a ke službě druhým lidem.

Aplikace

Jak velká část tvého duchovního života a činů vyvěrá z lásky k Bohu a druhým lidem a jak velká ze smyslu pro poslušnost? Jsou činy z poslušnosti vždycky špatné? Možná jsi nepocítoval lásku k bližnímu, ale pomohl jsi mu pouze proto, že jsi věděl, že se to má. Co je na tom špatného (je-li vůbec něco)?

Souzení zákonem svobody

¹²Mluvte a jedněte jako ti, kteří mají být souzeni zákonem svobody. ¹³Na Božím soudu není milosrdenství pro toho, kdo neprokázal milosrdenství. Ale milosrdenství vítězí nad soudem. (Jk 2,12.13)

Osobní studium

Co se v Jk 2,12.13; J 12,48; Ř 2,12.13; 2K 5,10; Zj 20,12.13 píše o zákoně?

Bible jasně představuje, že budeme souzeni podle zákona na základě toho, co jsme udělali – ať už dobrého, či zlého. Současně však odhaluje, že na základě naší víry nás Ježíš přikryje rouchem své spravedlnosti.

Toto přikrytí s sebou nese dva aspekty: odpuštění (ospravedlnění) a poslušnost (posvěcení). „Žijte v Kristu Ježíši, když jste ho přijali jako Pána“ (Ko 2,6). „Vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli“ (Ga 3,27).

Někdy se říká, že budeme souzeni nejen na základě toho, co jsme udělali, ale také toho, co jsme neudělali. Přestože je to pravda, mnoho lidí má zkreslenou představu o tom, co si pod tím mají představit. I v tomto případě Jakub naznačuje, že je nejdůležitější vztah: „Na Božím soudu není milosrdenství pro toho, kdo neprokázal milosrdenství“ (Jk 2,13).

Pokud se budeme utápět ve vlastní hříšnosti a neschopnosti se změnit, můžeme propadnout zoufalství. To však není tou správnou cestou. Naší jedinou nadějí na soudu je hodnota oběti Ježíše Krista. Důvěřujme Ježíši a připomínejme si jeho spravedlnost. Díky našemu vztahu s Kristem budeme přikryti jeho spravedlností. A tento dar nás pohání vpřed při díle, ke kterému nás Bůh povolává. Současně je však biblické varování o soudu k našemu dobru, protože sami sebe neukolébáme do stavu, kdy budeme pocítovat falešné bezpečí.

Jakub píše: „Milosrdenství vítězí nad soudem“ (Jk 2,13). Tato slova máme mít stále na paměti, obzvláště tehdy, když hovoříme s lidmi, kteří padli do těch nejhorších hříchů.

Aplikace

Už se ti někdy stalo, že jsi něco pokazil, a když jsi pak očekával jenom odsouzení nebo soud, dostalo se ti místo toho soucitu, milosti a odpuštění? Jak ses cítil? Jak můžeš zajistit, že na to nezapomeneš, až udělá něco podobného někdo jiný?

Náměty k diskuzi

„Bůh se k nám přiznává před lidmi a anděly jako ke svým dětem. Modleme se, abychom nezneuctili ‚slavné jméno‘, podle kterého jsme byli nazváni (Jk 2,7). Bůh nás posílá do světa jako své zástupce. V každém činu, který ve svém životě vykonáme, máme vyvýšit Boží jméno. To se nám podaří jen tehdy, přijmeme-li Kristovu milost a jeho ospravedlnění.“ (MB 107; MN 63.64)

K tématu si můžete přečíst kapitolu Vyšetřující soud z knihy Velké drama věků.

Otázky k rozhovoru

1. *Mahátma Gándhí shrnul pocity mnoha lidí, když prohlásil: „Mám rád Krista, ale nemám rád křesťany. Přijdou mi úplně jiní než Kristus.“ Proč není těžké pochopit jeho slova? Proč se musíme neustále dívat na sebe a na to, jak představujeme Ježíše a co děláme v Ježíšově jménu? Jakým způsobem jej představujeme ve světě kolem sebe?*
2. *Které normy a konvence jsou v naší zemi v protikladu s biblickými zásadami? Které z nich jsou zjevné, a které naopak nepatrné? Jak je můžeme – po jejich rozpoznání – použít k tomu, abychom představili ostatním evangelium a lepší způsob života na základě biblických rad?*
3. *Jedna věc je milovat svého bližního. Co však znamená milovat Boha? Diskutujte společně o tom, jak můžeme milovat Boha a jak tuto lásku můžeme vyjádřit.*
4. *„Milost zvítězila nad soudem.“ Co to znamená v praktickém životě? Jak je to možné vysvětlit lidem, kteří páchají zlo?*

Víra a skutky

Texty na tento týden

Jk 2,14–26

Základní verš

„Jako je tělo bez ducha mrtvé, tak je mrtvá i víra bez skutků.“ (Jk 2,26)

Byl úspěšným lékařem a starším sboru, který měl několik set členů. Angažoval se ve velkých církevních projektech, jeho nesobeckost motivovala ostatní k větší obětavosti. Byl také dobrým řečníkem. Když byl kazatel na jiném místě a on kázal místo něho, každý se těšil na jeho poselství, které mělo teologickou hloubku, bylo duchovní a upřímné.

Až jednoho dne vyšla najevo pravda. Nepřišel do sboru. Většina členů se domnívala, že je na dovolené. Nebylo tomu tak. Byl nalezen mrtvý na své soukromé pláži, předávkoval se léky. Bylo šokující, že v jeho ložnici objevili mnoho pornografických videí a časopisů. Členové sboru byli v šoku – především mladí lidé, kteří v něm viděli svůj vzor. Jeho soud nyní leží v Božích rukou, přesto se nám v mysli objevuje oprávněná otázka, zda jeho víra byla opravdová.

Jedním z nedoceněných důrazů Jakubova listu je poselství, že i když jsme spaseni vírou, nemůžeme ji oddělit od našich praktických skutků.

Mrtvá víra

¹⁴K čemu to je, bratři moji, když někdo tvrdí, že má víru, ale neprojevuje se to skutky? Copak ho taková víra zachrání? ¹⁵Co když bratr nebo sestra nebudou mít co jíst anebo co na sebe? ¹⁶Když jim řeknete: „Jděte v pokoji, ať je vám teplo a dobře se najezte,“ ale nedáte jim, co potřebují k životu, k čemu to bude? ¹⁷Právě tak víra bez skutků, víra sama o sobě, je mrtvá. (Jk 2,14–17; B21)

Osobní studium

Jak text v Jk 2,14–17 souvisí s verši v Ř 3,27.28 a Ef 2,8.9, v nichž se mluví o spasení z víry?

Jakub představuje falešnou víru, která se vyznačuje tím, že není spojena se skutky (Jk 2,14–17). Jak již bylo zmíněno, poslušnost je v Jakobově pojetí otázkou vztahu. Jaký tedy máme mít vztah k bratru nebo sestře ve sboru, kteří potřebují pomoc? Zde pouze slova nestačí. Nemůžeme přece jen říct: „Jdi v pokoji, Bůh se o tebe postará,“ když nás k němu Bůh vyslal, abychom mu pomohli.

Jak tedy máme pomáhat? Ježíš je nám příkladem. V Mk 5,22–34 je popsán příběh muže, jehož dcera umírala a on se dožadoval Ježíšovy pomoci. Ve stejnou dobu se k němu zezadu přiblížila jiná žena a dotkla se jeho šatu. Ježíš pokračoval v cestě a uzdravená žena prožívala velkou radost. Ježíš však věděl, že tato žena potřebuje víc než pouhé fyzické uzdravení. Zastavil se a dal jí prostor, aby mohla podat svědectví o tom, co pro ni udělal. Pak jí říká stejná slova, které zaznamenává i Jakub 2,16 (B21): „Jdi v pokoji.“ Jenže na rozdíl od Jakobovy citace, v tomto případě měla tato slova svůj smysl. Pokud se staneme Ježíšovýmá rukama a nohama, budeme moci pomáhat několika lidem současně.

Když rozpoznáme potřeby druhých lidí, ale nic pro jejich řešení neuděláme, propásli jsme příležitost pro posilování své víry. V důsledku toho naše víra slábne a může ustrnout. Je to tím, že víra bez skutků umírá. Jakub to popisuje dost tvrdě: taková víra je zcela mrtvá. Kdyby naše víra byla živá, projevila by se skutky. K čemu však je víra, která se takto neprojeví? Na konci čtrnáctého verše se Jakub ptá po smyslu zbytečné víry bez skutků. V řečtině tento verš vyznívá mnohem důrazněji než v některých překladech: Může ho taková víra zachránit? A očekává se, že čtenáři si sami odpovědí, že ne.

Aplikace

Jak se můžeš naučit lépe ukazovat víru praktickými činy, aniž by sis přitom nalhával, že díky nim budeš spasen?

Víra a skutky

Někdo však řekne: „Jeden má víru a druhý má skutky.“ Tomu odpovím: Ukaž mi tu svou víru bez skutků a já ti ukážu svou víru na skutcích. (Jk 2,18)

Osobní studium

Jakub při argumentaci používá běžné rétorické prostředky – nechává promluvit případného oponenta, který prohlašuje, že člověku postačí, když má jedno anebo druhé: „Jeden má víru a druhý má skutky.“ Jakub však chtěl odpovědí vyzvednout to, že když křesťan věří, jeho život provázejí činy: „Ukaž mi svou víru bez skutků a já ti ukážu svou víru na skutcích“ (Jk 2,18).

Upřímnou víru charakterizují dobré skutky. Stejně tak skutky jsou dobré jedině tehdy, pokud vyvěrají z víry. Víra a skutky jsou neoddělitelné. Jsou jako dvě strany téže mince – nemohou existovat jedna bez druhé. Tak jako na jedné straně mince je hlava a na druhé orel, přichází nejdřív víra, kterou následují odpovídající skutky.

Proč jsou podle Pavla v Ef 2,10; 1Te 1,3; 1Tm 5,25 a Tt 2,14 dobré skutky tak důležité?

Pavel nebyl proti dobrým skutkům jako takovým. Byl proti skutkům jako prostředku ke spasení (Ga 2,16). Pavel tedy říká, že ti, kteří spoléhají na to, že budou spaseni skutky zákona, jsou pod kletbou. Je zřejmé, že ten, kdo se snaží dosáhnout spasení dodržováním zákona, nemůže obstát (Ga 3,10).

„Pokud si člověk žádnými svými dobrými skutky nemůže zasloužit spasení, potom je spasen jedině z milosti, kterou hříšný člověk přijímá svou vírou v Ježíše. Spasení je dar, za který nemusíme nic platit. O ospravedlnění z víry pak nelze vést diskuzi. Celý tento spor končí, jakmile je jasné, že padlý člověk si nikdy nemůže zasloužit věčný život svými zásluhami, svými dobrými skutky.“ (FW 20; VS 17)

Aplikace

Proč by nás měla dobrá zpráva o tom, že do nebe se nelze „pracovat“ přes skutky, kterými bychom projevovali svoji lásku k Bohu, motivovat k jejich konání?

„Víra“ démonů

Ty věříš, že je jeden Bůh. To je správné. I démoni tomu věří, ale hrozí se toho. (Jk 2,19)

Osobní studium

Pokud chybí v životě věřícího skutky, je možné se ještě zaměřit na to, čemu věří. Platí však, že pokud věřím správnému učení, pak musím mít víru?

Jak důležité je podle veršů v 2K 4,2; 1Tm 2,4; Jk 5,19.20; 1Pt 1,22 a 1J 3,18.19 poznání pravdy?

Není pochyb o tom, že intelektuální poznání pravdy má své důležité místo. To však samo o sobě není k prověření víry člověka dostačující.

Jaké varování můžeme najít v Jk 2,19 o falešném pojetí pravé víry?

Základní starozákonní text ohledně otázky víry je v Dt 6,4: „Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný!“ Tento verš je známý také pod názvem „Šema“ (podle jeho prvního slova v hebrejštině) a přesně vystihuje víru v jednoho Boha. Všechny ostatní biblické principy vycházejí z této základní pravdy.

Jakub zmiňuje, že i démoni věří této pravdě. Navíc ji znají! A co dobrého jim to přináší? V Boží přítomnosti se třesou, podobně jako se třásl před Ježíšem, když jim přikazoval, aby opustili své oběti (Mk 3,11; 5,7).

Intelektuální víra je marná, pokud s ní není spojen vztah k Bohu – stává se stejnou vírou, jako mají démoni. Ti se věřící snaží oklamat pomocí falešných doktrín a lží. Stejně jako za Ježíšových dob se démoni i dnes snaží přimět lidi k tomu, aby uvěřili jejich svodům, jež jsou založeny na egoizmu a hříšných sklonech: „Duch výslovně praví, že v posledních dobách někteří odpadnou od víry a přidrží se těch, kteří svádějí démonskými naukami“ (1Tm 4,1).

Víra se musí projevit v našich životech, jinak není spasitelná. Víra, kterou věří i démoni, nás nemůže spasit – stejně jako nespasí demony.

Aplikace

Víra je nedílně spojena s živým vztahem s Bohem a projevuje se v našich životech. Jen intelektuální poznání nestačí. Jaké jsi v poslední době prožil zkušenosti s Bohem?

Abrahamova víra

²¹Což nebyl náš otec Abraham ospravedlněn ze skutků, když položil na oltář svého syna Izáka? ²²Nevidíš, že víra působila spolu s jeho skutky a že ve skutcích došla víra dokonalosti? ²³Tak se naplnilo Písmo: „Uvěřil Abraham Bohu, a bylo mu to počítáno za spravedlnost“ a byl nazván „přítelem Božím“. ²⁴Vidíte, že ze skutků je člověk ospravedlněn, a ne pouze z víry! (Jk 2,21–24)

Osobní studium

Jak texty v Jk 2,21–24 a Ř 4,1–5 popisují Abrahamovu víru a co říkají o ospravedlnění?

Je zajímavé, že jak Jakub, tak Pavel citují Gn 15,6, ale přitom docházejí k odlišným závěrům. Podle Jakuba byl Abraham ospravedlněn ze skutků, zatímco Pavel tuto možnost popírá (Ř 4,2; Jk 2,24).

Na druhou stranu, v bezprostředním kontextu 4. kapitoly Římanům je řešena otázka, zda je pro ospravedlnění důležitá obřízka – tedy zda se pohané mají stát židy proto, aby byli spaseni (Ř 3,28–30). Pavel poukazuje na to, že základem pro ospravedlnění je Abrahamova víra, ne „skutky“ – Abraham věřil dříve, než byl obřezán. Obřízka byla vnějším znamením vnitřní víry (Ř 4,9–11). Samotné skutky – ani obřízka – nejsou pro ospravedlnění dostatečné. Ospravedlněn bude pouze ten, kdo „jde ve stopách víry našeho otce Abrahama“ (Ř 4,12).

Pavel jde dokonce ještě dál, když zmiňuje stejnou „zkoušku“ Abrahamovy víry jako Jakub (Ř 4,17–21). Abraham věřil, že Bůh dokáže vzkřísit jeho syna Izáka, protože „dává život mrtvým a povolává v bytí to, co není“ (Ř 4,17; Žd 11,17–19). Pavel také definuje spasitelnou víru slovy „Bůh je mocen učinit, co zaslíbil“ (Ř 4,21). Krátce řečeno – víra, která se spoléhá na Boží zaslíbení a v otázce ospravedlnění spoléhá na jeho slovo, je spasitelnou vírou. Skutky věřícího člověka pak nejsou „skutky zákona“, ale „skutky víry“. Jakub píše: „Nevidíš, že víra působila spolu s jeho skutky a že ve skutcích došla víra dokonalosti?“ (Jk 2,22).

Mnoho lidí zdůrazňuje důležitost víry i skutků, ale tím celou záležitost rozdělují do dvou (někdy stejných) skupin. Pravá víra se však „uplatňuje láskou“ (Ga 5,6).

Dobré skutky nejsou jenom vnějším projevem víry, ony také víru budují. Víra v Boha jako Stvořitele všeho živého motivovala Abrahama k uposlechnutí Božího příkazu, aby obětoval svého jediného syna Izáka. Podle Jakuba je to poslušnost, která přivedla víru k dokonalosti.

Aplikace

Jaký mají podle tvé vlastní zkušenosti skutky (nebo jejich absence) dopad na tvoji víru?

Víra a Rachab

²⁵Což nebyla i nevěstka Rachab podobně ospravedlněna ze skutků, když přijala posly a propustila je jinou cestou? – ²⁶Jako je tělo bez ducha mrtvé, tak je mrtvá i víra bez skutků. (Jk 2,25.26)

Osobní studium

Jak je možné chápat tento příběh zaznamenaný v Joz 2,1–21 v souvislosti s ospravedlněním ze skutků?

Podle Žd 11,31 byli obyvatelé Jericha nevěřící. Některé moderní překlady je označují termínem „nepoddajní“ či „neposlušní“ (B21). „Obyvatelům Kenaanu byla mnohokrát nabídnuta příležitost k pokání. Porážka obyvatel Midjánu, Gileádu a Bášanu dále ukázala, že Hospodin stojí nad všemi bohy. Jak se mu hnusí nečistota, bylo ukázáno soudy, které dopadly na Izrael za jejich účast na ohavných slavnostech Baal-peóru. Všechny tyto události byly obyvatelům Jericha známy. Mnozí byli stejně jako Rachab přesvědčeni, že Bůh Izraele je Bohem nahoře na nebi i dole na zemi, ale odmítli se podle toho zařídit.“ (PP 492; NUD 234)

Rachab byla zachráněna, protože uvěřila v pravého Boha a tuto víru prokázala skutkem, když zachránila zvědy, které vyslal Jozue. Byla tu však podmínka: musela uposlechnout příkaz zvědů a pověsit do okna karmínovou šňůrku – což bylo připomínkou potření veřejí dveří beránkovou krví při vysvobození Izraele z egyptského otroctví (Ex 12,21–24). Přestože měla Rachab daleko k dokonalosti, stal se její život modelem víry, který ukazuje opravdovost Božího odpuštění a milosti pro každého, kdo jde po cestě víry a důvěry v Boha.

Jak Jk 2,26 shrnuje vztah mezi vírou a skutky?

Tak jako tělo je bez dechu života pouhým objektem, je také víra bez skutků mrtvá. Pokud se budeme pokoušet o „poslušnost“ bez pravé víry, budeme konat pouze „mrtvé skutky“ (Žd 6,1; 9,14), které v Božích očích nemají velký význam.

Aplikace

Může být nevěstka spasena na základě víry? Kdyby byla Rachab jediným případem, jaký chybný závěr bychom z toho mohli vyvodit? Jakou naději nám tento příběh nabízí?

Podněty k zamyšlení

„Když se zbavíš svého já, můžeš získat novou a obohacující zkušenost, kdy rozpoznáš svou nedokonalost. Až poklekneš před křížem a vzhlídněš, uvidíš Kristovu dokonalost a tvé já se stane bezvýznamným. Kristus ukazuje vnímavému oku svoji dokonalost. Když se jeho vzorem začne zabývat mysl i srdce člověka, odkryje jeho charakter. Ježíš pak začne měnit tvé srdce a projeví se ve tvém životě. Příklad k Ježíši se svými potřebami, modlitbami živé víry se pevně drží jeho božské síly. Věř, jenom věř, a uzříš Boží spásu. Pokud se necháš vyučovat, Bůh tě bude učit; pokud se necháš vést, povede tě k pramenům živé vody.“ (TSA 26)

Otázky k rozhovoru

1. *Přečtěte si společně 2. kapitolu Jakubova listu. Jaké v ní je důležité poselství pro ty, kteří dávají důraz pouze na Kristovu správnost?*
2. *Někteří lidé zastávají názor, že Jakub mluví o skutcích a víře bez ohledu na Pavla, a proto bychom měli jeho list interpretovat jeho vlastní terminologií. Co je na tomto způsobu uvažování mylné? Proč právě v tomto případě je důležité mít na paměti to, co se o víře a skutcích píše v jiných textech? V období protestantské reformace argumentovali obhájci římskokatolické církve vůči protestantům Jakubovým listem. Jak nám tato historická diskuze představuje princip, že bychom měli stavět věrouku na všech textech Bible, jež máme k dispozici?*
3. *Často se říká, že víra a skutky by měly být „v rovnováze“. Souhlasíte s tímto tvrzením v kontextu této lekce?*
4. *Proč se v Jakubově listu (ani v ostatních novozákonních knihách) nikde nedočteme o Abrahamově selhání s Izmaelem nebo o Rachabině lži? Jak nám to představuje přikrytí rouchem Kristovy spravedlnosti?*

Jazyk pod kontrolou

Texty na tento týden

Jk 3,1–12

Základní verš

„Neboť podle svých slov budeš ospravedlněn a podle svých slov odsouzen.“ (Mt 12,37)

Slova mají velký význam. „Vhodně pronesené slovo“ (Př 25,11) může mít podobu modlitby, básně nebo povídky a skrývat v sobě hluboký význam. To, co řekneme, může přetrvat mnoho dní nebo dokonce let. Děti nasávají slova jako „houby“. Proto záhy mluví plynule jazykem, v jehož prostředí vyrůstají. Proto také to, co o sobě slyší, může předjímat jejich budoucí úspěch nebo pád. Ať se nám to líbí nebo ne, děti kopírují a rozvádějí komunikační styl svých rodičů.

Psané slovo má také svoji moc, která trvá mnohem déle. Největší moc ze všech je Boží slovo. „Světlem pro mé nohy je tvé slovo, osvětluje moji stezku“ (Ž 119,105). „Tvou řeč uchovávám v srdci, nechci proti tobě hřešit“ (Ž 119,11). Ježíš zaměřuje pozornost učedníků na to, co je podstatné: „Slova, která jsem k vám mluvil, jsou Duch a jsou život“ (J 6,63).

Slova mohou utišit a uklidnit, nebo zabýjet a infikovat. Jak často jsi už pronesl něco, co bys pak býval rád vrátil zpět?

Zodpovědnost

Nechtějte všichni učit druhé, moji bratři: vždyť víte, že my, kteří učíme, budeme souzeni s větší přísností. (Jk 3,1)

Osobní studium

Co důležitého se říká v Jk 3,1 o zodpovědnosti?

Učitelé ve sborech a křesťanských školách mají velmi důležitou zodpovědnost, protože utvářejí myšlení a srdce studentů, jež je budou ovlivňovat desítky let. Nejde však jen o ně samotné, ale i o vliv, který budou mít na další lidi. Čím více máme vědomostí, tím větší máme zodpovědnost za jejich použití a šíření.

U vchodu do knihovny v Tyndale House v anglickém Cambridge je pamětní deska, která připomíná každému studentovi, který vchází dovnitř: „Začátek moudrosti je bázeň před Hospodinem“ (Př 9,10). Člověk nemůže znát všechno; jen Bůh může být jeho pravým Učitelem. Je paradoxem, že čím víc člověk zná, tím víc se zmenšuje jeho závislost na Bohu. Často k tomu například dochází u vědeckých oborů, jež s Bohem již nepočítají. Někdy se stává, že někteří učitelé teologie při úsilí o důvěryhodnost používají metody, které se nepohybují v rámci víry. Výsledkem pak je to, že se víra vytrácí z vědomí a srdcí jak učitelů, tak jejich studentů. Je důležité, aby v popředí bylo vzdělávání pro věčnost, ne jenom pro tento svět.

Pavel připomíná, že vedoucí ve sborech musejí růst v zodpovědnosti (Sk 14,23; Tt 1,5). Radil dokonce Timoteovi, jak má chránit Boží lid před nezkušenými a nemoudrými pastýři (1Tm 1,3–7; 3,2–6; 6,2–5; 2Tm 2,14–25). Varoval jej, že někteří lidé „by se pořád chtěli učit, a nikdy nemohou přijít k poznání pravdy“ (2Tm 3,7).

Rodiče mají největší zodpovědnost za výchovu svých dětí. Všichni však máme vliv na své okolí. Proto je důležité, abychom hledali Boží moudrost, kterou nám zaslíbil (Jk 1,5). Díky této moudrosti bude naším vzorem Kristus a budeme vnímat jeho vliv.

Aplikace

Přemýšlej o lidech, kteří tě v pozitivním smyslu ovlivnili. Co udělali? Jaký to mělo na tebe dopad? Mnohem důležitější otázkou však je, jak můžeš totéž udělat pro jiné lidi.

Síla slova

Všichni přece mnoho chybujeme. Kdo nechybuje slovem, je dokonalý muž a dovede držet na uzdě celé své tělo. (Jk 3,2)

Osobní studium

„Všichni přece mnoho chybujeme“ (Jk 3,2). To je povzbudivé vyjádření po všech předchozích Jakubových důrazech na dobré jednání. Toto poznání nám však nesmí zakrýt Boží ideál.

„Kdo nechybuje slovem, je dokonalý muž a dovede držet na uzdě celé své tělo“ (Jk 3,2). V řeckém originále tato věta naznačuje, že je nemožné, aby na světě žil člověk, který nedělá chyby. A to je skutečně zásadní pravda. Myšlenky řídí slova, která vedou k činům. Slova také upevňují naše myšlení. Ovlivňují tedy nejen to, co děláme my, ale i to, co dělají druzí. Jazyk nás vzájemně propojuje.

V tomto týdnu si na několika ilustracích ukážeme moc jazyka. V prvních třech se zaměříme na to, jak něco malého může přinášet velké důsledky – s malou uzdou můžeme ovládat koně, kormidlem dokážeme řídit loď a malá jiskra dokáže plameny pohltnout les.

Jaké pozitivní příklady „síly slova“ je možné nalézt v Dt 6,6.7; 23,23; Ž 40,4; Př 10,20.21; 12,25; L 4,22 a Ř 10,6–8?

Malé děti jsou velmi vnímavé na slova dospělých. V jistém smyslu jsme proto všichni učitelé – ať už doma, nebo ve sboru. Je proto důležité, abychom své myšlenky hned zrána „omyli“ Božím slovem. Je třeba položit si otázku, odkud čerpáme své myšlení a slova. Z Božího Ducha nebo z jiného zdroje?

Slova mají v sobě takový potenciál, že v pouhých několika větách můžete zničit člověka na dlouhou dobu. Na druhé straně laskavé slovo umí povznést a povzbudit.

Aplikace

Představ si, že máš v ruce nějakou výbušninu. Jak opatrně bys s ní zacházel? Jak zacházíš s mnohem mocnější zbraní – se svými slovy?

Jazyk je malý úd, ale může se chlubit velkými věcmi

³Dáváme-li koňům do huby udidlo, aby nás poslouchali, můžeme tak řídit celé jejich tělo. ⁴Nebo si představte lodi: Jsou tak velké a jsou hnány prudkými větry, ale malé kormidlo je řídí, kamkoli kormidelník chce. ⁵Tak i jazyk je malý úd, ale může se chlubit velkými věcmi. Považte, jak malý oheň může zapálit veliký les! (Jk 3,3–5)

Osobní studium

Co mají dvě ilustrace uvedené v Jk 3,3–5 společného a jakou mají souvislost s jazykem?

Koňská uzda i lodní kormidlo jsou malé v porovnání s tím, co ovládají. Nepatrným pohybem ruky lze naprosto změnit směr koně i lodi. Ve stejném smyslu je „jazyk malý úd, ale může se chlubit velkými věcmi“ (Jk 3,5). Jinak řečeno – slovem, pohledem nebo gestem můžeme změnit přítele v nepřítele nebo přeměnit zlo v dobro. „Vlídlná odpověď odvrací rozhořčení, kdežto slovo, které ubližuje, popouzí k hněvu“ (Př 15,1). Představte si koně, jak cválá tryskem, a loď plující plnou parou – ale obojí řízené nesprávným směrem. Čím rychleji se pohybují, tím víc se vzdalují od svého cíle. V takovém případě je nejlepší co možná nejdříve zastavit a pokračovat správným směrem. To samé platí i o našich slovech. Pokud se rozhovor ubírá nesprávným směrem, pak je nejlepší jej co nejdříve ukončit.

Jak Ježíš v L 9,51–56 reaguje na návrh učedníků? Jaký to mělo dopad a jaké si z toho můžeme vzít poučení?

I když pro svůj návrh („Pane, máme přivolat oheň z nebe, aby je zahubil, jako to učinil Eliáš?“) měli učedníci biblický podklad (2Kr 1,10–12), Ježíš ho odmítl. Jeho výtku obrátila celou situaci naruby. Příběh končí jednoduchým konstatováním, že „šli do jiné vesnice“ (L 9,56). Ježíš obrátil jejich reakci vůči samařské vesnici k jeho následování. Ve chvílích, kdy v nás všechno vře a dožadujeme se naší obrany, můžeme si vybavit Ježíšův příklad a obrazně řečeno zamířit „do jiné vesnice“.

„Tak jako kapky vody vytvářejí řeku, malé myšlenky formují život. Život je řekou, klidnou, tichou a příjemnou, nebo dravou, plnou bahna a špíny.“ (MK 209)

Aplikace

Které „maličkosti“ ve tvém životě, pokud na nich lpiš, ti nakonec mohou „přerůst přes hlavu“?

Jazyk neumí zkrotit nikdo z lidí

⁶Jazyk je oheň. Je to svět zla mezi našimi údy, poskvvrňuje celé tělo a ničí celý náš život, sám podpalován pekelným plamenem. ⁷Všechny druhy zvířat i ptáků, plazů i mořských živočichů mohou být a jsou kroceny člověkem, ⁸ale jazyk neumí zkrotit nikdo z lidí. Je to zlo, které si nedá pokoj, plné smrtonosného jedu. (Jk 3,6–8)

Osobní studium

Všichni jsme to zažili. Něco jsme při mluvení přehnali, možná až zveličili, že už jsme to ani sami nepoznali. Jakub to popisuje slovy: „Považte, jak malý oheň může zapálit veliký les!“ (Jk 3,5).

Přečti si pečlivě a s modlitbou text v Jk 3,6. Co se v něm říká o moci jazyka a slov a o tom, jak nás „poskvvrňují“? Proč má tento verš s námi zatřást ještě předtím, než něco řekneme?

Oheň, který se v textu používá v symbolickém významu, může znamenat očistění (Iz 4,4; Za 13,9), mnohem častěji se ale používá ve významu ničení (Joz 6,24; 11,9.11; 1S 30,3; Mt 7,19), včetně pronášení neuvážlivých slov (Př 16,27; 26,21).

Kromě toho, že velký oheň může zapálit malá jiskra, může oheň navíc všechno zpusťošit a zničit – a to ohromnou rychlostí. Stejným způsobem může slovo zničit přátelství, manželství i pověst. Slova mohou zapadnout do dětské duše a zničit sebedvěřítí a budoucí rozvoj dítěte.

Hřích na zemi začal zdánlivě nevinnou otázkou (Gn 3,1). Podobným způsobem se zrodil i v nebi. Lucifer „zaséval ducha nespokojenosti mezi anděly“ (PP 37; NUD 10). Platí pro něj to, co je zapsáno v Jk 3,5.6 – tedy že svým jazykem zapálil pekelný plamen zla a hříchu.

Je pravdou, že to, co řekneme, může mít dlouhodobé důsledky a nemůžeme to vzít zpět. Proto bychom na to měli pamatovat, a pokud se to stane, ze všech sil bychom se měli pokusit zmenšit škodu a napravit, co se dá. Tím, že to uděláme, učíme se příště neopakovat stejnou chybu. Například Nátan, když se mu podruhé zjevil Bůh, tak se ihned vrátil k Davidovi, aby změnil své původní poselství (2S 7,1–17). Petr hořce plakal, když zapřel Krista, a později s upřímností prokázal svoji lítost (J 21,15–17).

I když „jazyk neumí zkrotit nikdo z lidí“ (Jk 3,8), Boží slovo nás napomíná, abychom „střežili před zlobou svůj jazyk a své rty před záludnými řečmi“ (Ž 34,14). Jedině Boží Duch nám může pomoci zkoumat naše slova (Ef 4,29–32).

Aplikace

Proč by podle Jk 3,6–8 měly myšlenky usměřňovat naši řeč? Jak si můžeš uvědomit moc dobra či zla u slov, která vyřkneš?

Požehnání a prokletí

***9*Jím chválíme Pána a Otce, jím však také proklínáme lidi, kteří byli stvořeni k Boží podobě. ¹⁰Z týchž úst vychází žehnání i proklínání. Tak tomu být nemá, bratří moji. ¹¹Což pramen z téhož zřídla vydává vodu sladkou i hořkou? ¹²Což může, bratří, fíkovník nést olivy nebo réva fíky? Právě tak nemůže slaný pramen dávat sladkou vodu. (Jk 3,9–12)**

Osobní studium

Myšlenka, že jak chválení Boha, tak proklínání lidí, stvořených k jeho obrazu, vycházejí z úst křesťana, je přinejmenším znepokojivá. Jak můžeme během týdne poslouchat lživá a pomlouvačná slova v televizních pořadech a filmech, a pak v sobotu Boží slovo? Co si můžeme myslet o člověku, který přednáší pravdy o Ježíši, a potom vypravuje vulgární vtipy? Co je na tom rozporuplného?

Jakub používá obrazy z přírody. Kvalita vody závisí na prameni a ovoce na kmeni (Mt 7,16–18). Podobně pokud máme v sobě zakotveno Boží slovo, bude v našem životě vidět jeho vliv a ovoce.

Zákonitě nás však může napadnout otázka: I zbožní následovníci Boha se někdy dopustili poklesku, jak je často zaznamenáno v Bibli (například Mojžíšovo zabití Egypťana, případ Davida a Bat-šeby apod.). Jak to tedy bylo s jejich vírou a poslušností vůči principům a zákonům, jež Bůh zjevil ve svém slovu?

Bůh si samozřejmě přeje, abychom nehřešili (1J 2,1). Po pádu Adama a Evy učinil Bůh opatření, aby lidé, kteří zhřešili, mohli získat odpuštění. Skrze víru v Ježíše Krista můžeme být zachráněni (Ž 32,1.2).

Přesto zůstává faktem, že hřích s sebou přináší zármutek. David musel protrpět smrt dítěte, které mu porodila Bat-šeba, stejně tak rozdělení království ke konci jeho života. Hřích nám Bůh může odpustit, jeho důsledky však mohou přetrvat, mnohdy s ničivými následky, a to nejen pro nás, ale i pro ostatní.

Aplikace

Není mnohem lepší prosit předem na kolenou o sílu k vítězství, než po selhání prosit o odpuštění?

Podněty k zamyšlení

„Jsme-li ve společnosti lidí, kteří si libují v nerozumných hovorech, vynasnažme se změnit předmět řeči, pokud je to možné. S Boží pomocí bychom měli klidně hovor přerušit a uvést nějaké užitečné téma. ... Mnohem více máme mluvit o svých vzácných zkušenostech s Pánem. Vyprávějme o Božím milosrdenství a laskavosti, o nezměrné hloubce Spasitelovy lásky. Naše slova mají vyjadřovat chválu a díky Bohu. Jestliže přemýšlíme o Boží lásce, projeví se to v našich rozhovorech. Nebude nám zatěžko hovořit o tom, co tvoří náš duchovní život. Velké myšlenky, ušlechtilé snahy, jasné chápání pravdy, nesobecké úmysly, touha po zbožnosti a svatosti se projeví ve slovech, která ukazují, co máme v srdci. Když se Kristus projeví v naší řeči, pak naše slova získají moc přivádět jiné ke Kristu.“ (COL 337.338; PM 171)

K tématu si můžete přečíst kapitolu Hřivny z knihy Perly moudrosti.

Otázky k rozhovoru

- 1. Problém se slovy spočívá pro většinu z nás v tom, že je lehce vyřkneme – často ještě dřív, než si stihneme promyslet jejich obsah. Jak se můžeme naučit pečlivě rozvažovat, co řekneme, ještě než otevřeme ústa?**
- 2. Přemýšlejte o moci vlastních slov. Udělejte malý pokus. Během dalšího týdne každý z vás vědomě vypravujte druhým lidem o tom, jak se Bůh projevuje ve vašem životě, jak vám žehnal, jak vás provází zkouškami... Zkuste to třeba jenom jeden den. Příští sobotu se společně sdílejte s tím, co pro vás tato zkušenost znamenala a jak ovlivnila vaši víru.**
- 3. Nakolik naše slova odhalují druhým lidem to, co se odehrává v našem srdci? Možná o nás říkají víc, než bychom si přáli. Kdybychom si nahráli všechna slova, která proneseme během jednoho dne, a pak si je přehráli, co by to o nás vypovídalo?**

Pokorné přijetí nebeské moudrosti

Texty na tento týden

Jk 3,13–4,10

Základní verš

„Pokořte se před Pánem, a on vás povýší.“ (Jk 4,10)

V mnoha středních a větších firmách a podnicích je možné rozeznat tzv. „nezdravou manažerskou mentalitu“. Tento postoj se vyznačuje tím, že pracovníci za každou cenu uplatňují nárok na to, čeho ještě nedosáhli – větší respekt, vyšší plat, výhodnější postavení apod. Tento nezdravý způsob myšlení narůstá, čím více se dotyčný člověk snaží prorazit. Takový člověk lichotí svým nadřízeným a dokáže v rámci soupeření podrazit či pomluvit své spolupracovníky. Základním rysem tohoto způsobu myšlení je egoizmus. Hodí se pro něj přirovnání, že má „ostré lokty“.

Bylo by krásné, kdyby se tato sobecká rivalita týkala pouze světských organizací a ne církve, která je založena na jiných principech. Písmo však ukazuje, že často tato světská „moudrost“ působí i mezi věřícími.

Tichost moudrosti

Kdo je mezi vámi moudrý a rozumný? Ať ukáže dobrým způsobem života své skutky v moudré tichosti. (Jk 3,13; ČSP)

Osobní studium

Moudrá tichost? Co toto sousloví znamená?

Někteří vykladači se domnívají, že celá třetí kapitola Jakubova listu pojednává o určitém oprávnění lidí k vyučování. Pochopitelně se „moudří a rozumní“ lidé jeví jako dobří kandidáti, ale to je podle Jakuba málo – zahrnutí jsou všichni ze shromáždění. Moudrost v celém Jakubově listu není předně o intelektu či inteligenci – jak tomu bylo ve starověkém Řecku a je i dnes v mnoha zemích na světě. Spíš vidí moudrost v lidském chování a životním stylu, jež vyjadřuje řeckým slovem „anastrofé“ (které je použito také v 1Tm 4,12; Žd 13,7; 1Pt 1,15; 2,12). Naše činy a chování vypovídají o naší moudrosti. Totéž učil Ježíš, když prohlásil, že „moudrost je ospravedlněna svými skutky“ (Mt 11,19).

Je zajímavé, že obrat „moudrost a rozumnost“ najdeme ve Starém zákoně pouze na jednom místě – když Mojžíš napomíná Izrael, aby dodržoval všechna Boží nařízení: „Bedlivě je dodržujte. To bude vaše moudrost a rozumnost před zraky lidských pokolení. Když uslyší všechna tato nařízení, řeknou: „Jak moudrý a rozumný lid je tento veliký národ!“ (Dt 4,6).

Na druhou stranu „hořká“ voda v Jk 3,11 odkazuje na „závist a svárlivost“ (verš 14) v církvi. Někteří vykladači překládají řecké slovo „eritheia“ jako „podlé svědectví hledající jen vlastní prospěch“ či „honbu za vlastními zájmy“ (Ceslas Spicq, *Lexicon of the New Testament* s. 70). Tento postoj je charakteristický spíše pro jednání satana, křesťan by se mu měl vyhýbat. Pokud se rozhodneme zemřít sami sobě a podvolíme se plně Boží vůli, můžeme se tím vyhnout nebezpečí tohoto postoje, před nímž Jakub varuje.

Aplikace

Přemýšlej chvíli o slovním spojení „moudrá tichost“. V jakých životních situacích ti může být tato moudrost prospěšná?

Dva druhy moudrosti

¹⁵To přece není moudrost přicházející shůry, ale přízemní, živočišná, dábelská. ¹⁶Vždyť kde je závist a svárlivost, tam je zmatek a kdejaká špatnost. ¹⁷Moudrost shůry je především čistá, dále mírumilovná, ohleduplná, ochotná dát se přesvědčit, plná slitování a dobrého ovoce, bez předsudků a bez přetvářky. ¹⁸Ovoce spravedlnosti sklídí u Boha ti, kdo rozsévají pokoj. (Jk 3,15–18)

Osobní studium

Jak Jakub popisuje světskou moudrost? Jaké běžné způsoby této „moudrosti“ se projevují ve světě nebo dokonce i v církvi?

Moudrost, kterou máme od přirozenosti, je „světská“ až „dábelská“, postrádající Ducha svatého. Na tom by nemělo být nic překvapujícího. Před mnoha staletími mluvil Šalomoun o „cestě, která se zdá být přímá“, ale nakonec člověka „přivede k smrti“ (Př 14,12; 16,25). Taková moudrost je ve své podstatě ničivá. Pokud v sobě živíme a pěstujeme žárlivé a sobecké ambice, přirozeným výsledkem budou zmatek a rozkoly, podobně jako v Korintu (2K 12,20 – zde se objevují podobná slova).

Jak texty zaznamenané v Jk 3,17.18; J 3,3–7 a Ko 3,1.2 charakterizují „nebeskou“ moudrost?

I když se Jakub nikde přímo nezmiňuje o Duchu svatém, myšlenka znovuzrození je v jeho listu přítomna. Ve verši 18 je zmíněna metafora setby a sklizně ovoce – zřejmě zde autor naráží na Ježíšova podobství, která poukazují na „setbu“ do lidských srdcí během slyšení evangelia (Mt 13,3–9.18–23). Nebeská moudrost je „plná milosrdenství“ (Jk 3,17; B21) a přináší „dobré ovoce“. I přes Jakubův důraz na poslušnost a dobré skutky jako ovoce víry, vítězí milosrdenství i nad soudem (Jk 2,13). Jinými slovy řečeno, pravá moudrost se neprojevuje jen trpělivostí a pokorou, ale také pokojem, láskou, soucitem, odpuštěním, ochotou přehlížet chyby druhých, vyhýbáním se kritice a souzení druhých.

Aplikace

Je jednoduché nechat se ovládnout světem. Přemýšlej, zda tvůj život ovlivňuje více světská, nebo nebeská moudrost?

Konflikty a hádky

¹Odkud jsou mezi vámi boje a sváry? Nejsou to právě vášně, které vás vedou do bojů? ²Chcete mít, ale nemáte. Ubijíte a nevrážíte, ale ničeho nemůžete dosáhnout. Sváříte se a bojujete – a nic nemáte, protože neprosíte. ³Prosíte sice, ale nedostáváte, protože prosíte nedobře: jde vám o vaše vášně. (Jk 4,1–3)

Osobní studium

V prvních verších čtvrté kapitoly Jakubova listu jsou popisováni věřící, kteří jsou rozpolceni vnitřním sporem. Jde o vnitřní příčinu vnějšího konfliktu v církvi: potěšení z vášně (použité řecké slovo známe jako hédonizmus). Tyto hříšné touhy, které Pavel obrazně popisuje termínem tělo (Ga 5,17; ČSP), aktivně bojují proti našim vyšším duchovním motivacím. Křesťanský život vyžaduje usilovný boj, který – pokud jej nevede „moudrost shůry“ (Jk 3,17) – se přemístí do sboru a zapříčiní mezi věřícími duchovní trauma.

Které hříšné touhy jsou konkrétně popisovány v Jk 4,2.3 a jaký mají dopad na sbor?

Tyto verše odkazují na Desatero: „Ubijíte a nevrážíte, ale ničeho nemůžete dosáhnout. Sváříte se a bojujete – a nic nemáte, protože neprosíte“ (Jk 4,2). Jakub má na závist, mamon a žádostivost (Jk 3,14.16) podobný náhled jako Ježíš v Kázání na hoře. Kromě vnějších činů ukazuje také vnitřní motivaci.

„Láska k vlastní osobě je zdrojem vnitřního neklidu. Pokud jsme znovuzrozeni, smýšlíme stejně jako Ježíš, který se pokořil pro naši záchranu. Neusilujeme o vyšší postavení. Chceme sedět u Ježíšových nohou a učit se od něho.“ (DA 330.331; TV 210)

Aplikace

Jsi ochoten plně se podřídit Kristu a následovat jej? Co to pro tebe prakticky znamená? Jak se to projevuje v každodenním životě?

Přátelství se světem

“Proradná stvoření! Což nevíte, že přátelství se světem je nepřátelství s Bohem? Kdo tedy chce být přítelem světa, stává se nepřítelem Božím. ⁵Či myslíte, že nadarmo je psáno: „Bůh žárlivě touží po duchu, kterého do nás vložil“? ⁶Mocnější však je milost, kterou dává. Proto je řečeno: „Bůh se staví proti pyšným, ale pokorným dává milost.“ (Jk 4,4–6)

Osobní studium

Proč Jakub nazývá čtenáře „proradnými stvořeními“? (Podívej se také do textů v Jr 3,6–10.20 a Iz 54,5.)

Narážkou na biblické pojetí Izraele jako Boží nevěsty přirovnává Jakub věřící se světskými návyky a myšlením k proradným stvořením, protože si vybrali jiného „vládce“ ve svých životech.

Následující pátý verš je složitý k pochopení. Podle některých vykladačů je to jeden z nejobtížnějších veršů z celého Nového zákona. Jeho nejasnost se odráží ve většině překladů. Někteří překladatelé ztotožňují „ducha“ s Duchem svatým (B21; ČSP), jiní jej zase pokládají za lidský duch (ČEP). Druhý případ jej vystihuje lépe po gramatické stránce i co do souvislosti, ale jeho význam není dostatečně jasný.

Verše 1–4 ve 4. kapitole Jakubova listu jasně ukazují, že lidský duch (nebo „srdce“) stahuje člověka na špatnou cestu. Jediným reálným řešením v této situaci je milost. Pouze pokorný, mírný a všímavý člověk se otevírá milosti a nezasloužené přízni Boha, jenž ji věnuje těm, kteří si ji nezaslouží a nejsou jí hodni. Ellen Whiteová to vyjádřila slovy: „Nemáme nic, čím bychom si mohli zasloužit Boží milost.“ (DA 317; TV 200)

Aplikace

Přemýšlej o sobě. Co z toho, co děláš, je hodno spasení? Jak ti odpověď na tuto otázku pomůže uvědomit si velkou potřebu milosti ve tvém životě? Jak může jedině kříž odpovědět na tvou potřebu záchrany?

Podřízení se Bohu

⁷Podřídte se tedy Bohu. Vzepřete se ďáblu a uteče od vás, přiblížte se k Bohu a přiblíží se k vám.

⁸Umyjte si ruce, hříšníci, a očistěte svá srdce, lidé dvojí tváře! ⁹Bědujte, naříkejte a plačte! Váš smích ať se obrátí v pláč a vaše radost v žal. ¹⁰Pokořte se před Pánem, a on vás povýší. (Jk 4,7–10)

Osobní studium

„Podřídte se tedy Bohu. Vzepřete se ďáblu a uteče od vás“ (Jk 4,7). Pořadí příkazů je velmi zajímavé. Pokud se budeme snažit odporovat ďáblu ve vlastní síle, nebudeme mít úspěch. Když se židovští zařikávači snažili vyhnat démona z posedlého člověka s pomocí Ježíšova a Pavlova jména jako zaklínadla, posedlý muž se na ně vrhl, takže nakonec nazí a zkrvaveni utekli pryč (Sk 19,13–16). Abychom mohli bojovat se satanem, musíme se podrobit Boží vůli.

Můžeme také předpokládat, že se někteří čtenáři Jakubova listu do té doby Bohu nepodřizovali. Jakub psal svůj list věřícím. Z toho je možné vyvodit, že se musíme denně podrobovat Bohu a vzpírat se ďáblu po celou dobu trvání jeho pokušení.

Jaké dává Jakub příkazy a jak jsou vzájemně propojeny (Jk 4,8–10)? Jaký mají vztah k podřízení se Bohu?

Dovolávání se změny postupně ve verších graduje rozvíjením myšlenek z Jk 3,13. V lekci, kterou jsme se tento týden zabývali, jsou představeny protiklady mezi nebeskou a ďábelskou moudrostí, mezi vychloubáčnou pýchou satana (Iz 14,12–14) a prostým člověkem, který se s pokorou podřizuje Bohu. Znovu se také opakuje obvinění lidu dvojí tváře (Jk 4,8; srovnej s Jk 1,8).

Vybidnutí k podřízení se Bohu následuje za morálním napomenutím – je to volání hříšníků k pokání. Stejně to dělal už Ježíš (L 5,32).

Jak by mělo pokání vypadat? Jakub představuje jednotlivé kroky, přičemž vychází ze Ž 24,3–6: (1) je třeba se přiblížit k Bohu a On člověka potom přitáhne k sobě; (2) máme si umýt ruce a očistit srdce (to znamená činy i myšlení); (3) je nutné litovat svých nedostatků a znovu si uvědomit, že naší jedinou potřebou je Boží milost.

Aplikace

„Pokořte se před Pánem, a on vás povýší“ (Jk 4,10). Co tím Jakub myslí? Jak se můžeš naučit pokoře? Jak můžeme napodobovat Ježíšovu pokoru?

Podněty k zamyšlení

„Mnozí lidé si přidělávají mnoho starostí, protože se chtějí vyrovnat světu. Rozhodli se mu sloužit, nechali se vtáhnout do jeho zmatku a přizpůsobili se jeho zvyklostem. Jejich povaha tím upadá a život se pro ně stal únavným břemenem. Pro uspokojení vlastní tížadosti a světských přání znásilňují své svědomí a ještě se zatěžují břemenem výčitek. Neustálé starosti vyčerpávají jejich životní síly. Bůh si přeje, aby toto zotročující břemeno odložili. ... Nabádá je, aby nejprve hledali Boží království a jeho spravedlnost, a slibuje, že všechno ostatní, co v tomto životě potřebují, jim bude přidáno. (DA 330; TV 209)

Otázky k rozhovoru

- 1. Přemýšlejte společně o dvou druhích moudrosti, jež byly zmíněny v pondělní části. Přemýšlejte o událostech, které jste prožili v nedávné době. Kdy jste udělali nějaká významná rozhodnutí nebo něco důležitého jste vykonali? Se kterým druhem moudrosti to souviselo?*
- 2. Podle nedělní části Bůh zaslíbil Izraelcům, že pokud budou dodržovat jeho zákony, budou je okolní národy uznávat jako „moudrý lid“. Nevedlo to k pýše? Ta je pochopitelně opakem nebeské moudrosti, která vede k pokoře. Co se jim stalo a jaké si z toho můžeme vzít ponaučení, abychom neudělali stejné chyby? Jak se jim mohlo správné pochopení služby ve svatyni stát štítem proti pýše? Jak se pro nás může stát kříž obranou proti pýše?*
- 3. Přečtěte si znovu výše zmíněný citát od Ellen Whiteové. Jak moc usilujeme o světské věci? Nakolik jsou pro nás důležité? Dost často čteme o lidech, o nichž by se podle světských měřítek dalo říct, že mají všechno, ale jejich život se ubírá do zkázy. Jak můžeme na tomto příkladu vidět, kolik klamných věcí svět ve skutečnosti nabízí? Zkuste přemýšlet o tom, jak se můžeme ubránit svodům tohoto světa a zároveň pomoci mladým lidem, které mohou lehce zlákat falešné sliby tohoto světa, aby nepadli do jeho pokušení?*
- 4. Přemýšlejte společně o pokoře. Proč je v křesťanském životě tak důležitá? Proč je pýcha tak zhoubná pro každého, kdo chce následovat Krista?*

Zákonodárce a soud

Texty na tento týden

Jk 4,11–17

Základní verš

„Jeden je zákonodárce i soudce; on může zachránit i zahubit. Ale kdo jsi ty, že odsuzuješ bližního?“ (Jk 4,12)

Zákon – ať už Boží, nebo lidský – určuje náš vztah k druhým lidem nebo k samotnému Bohu. Všimli jste si, že se někdy bohatí či známí lidé chovají tak, jako kdyby se jich zákony netýkaly? Dokonce i ti, kdo navrhnou nebo prosazují zákony, je mohou tvořit ke svému vlastnímu prospěchu. Neúcta ke společenským zákonům pak může vyvolávat neúctu k dalším lidem, protože zákony vymezují vzájemné chování a vztahy mezi lidmi.

Náš vztah k zákonu v podstatě závisí na míře úcty k moudrosti zákonodárců a spravedlnosti zákonů.

Tento týden se nejprve zaměříme na zákon a potom na důležitou pasáž týkající se určité nezávislosti na Bohu, kterou si často nemusíme ani uvědomovat, jež je však varováním před přestoupením Božího zákona. Podíváme se tedy na hřích jiným způsobem – tak, jak jej vidí Jakub.

Kdo mluví proti bratru, mluví proti Zákonu

Bratři, nemluvte jeden proti druhému. Kdo mluví proti bratru nebo soudí svého bratra, mluví proti Zákonu a soudí Zákon. Jestliže však soudíš Zákon, nejsi činitelem Zákona, nýbrž soudcem. (Jk 4,11; ČSP)

Osobní studium

Tento verš, jehož začátek doslova říká: „Nemluvte jeden proti druhému“, může v sobě zahrnovat několik hříchů týkajících se řeči – včetně pomluvy, křivého svědectví a slov vyřčených v hněvu (Dt 19,15–18). Jakub však zde volí mírnější slova než ve třetí kapitole. Je pravděpodobné, že jeho slova ve spojení se zákonem mají na spoluvěřící větší dopad. Je typicky lidské, že pokud hodnotíme sebe, přehlízíme své vlastní slabosti (Mt 7,1–5). Pokud však hodnotíme druhé, vidíme často jejich chyby. Tím se však stavíme nad zákon. Pokud budeme takto přemýšlet a hodnotit druhé, nedokážeme je pak milovat tou pravou láskou (Lv 19,18). A tím přestupujeme zákon.

Je správné, abychom neposuzovali ostatní. K tomu je však potřeba získat určitou duchovní moudrost či rozumnost.

Ve kterých oblastech se projevuje duchovní moudrost v těchto pasážích: Sk 17,11; 1K 6,1–5; 2K 13,5; Fm 1,9; 1J 4,1; Ga 6,1?

Je důležité, aby bylo v jednotě to, co říkáme a kážeme z Božího slova, a jak podle něj žijeme. Když mezi věřícími vznikne nějaký problém, měli bychom se ho snažit nejprve urovnat mezi sebou podle biblických principů, než se mezi sebou soudit na světských soudech. Nejdůležitější však je, abychom zjistili, jak na tom jsme se svými vztahy vůči Bohu i bližním a zda to, čím se zabýváme, nás pozvedává a zlepšuje naši křesťanskou zkušenost, nebo jí naopak škodí.

Aplikace

Je jednoduché soudit a kritizovat druhé – zvláště když dělají věci, které se nám nelíbí. Jak se můžeme naučit poznat, kde je „čára“ mezi kritizováním a posuzováním druhých a duchovní moudrostí a rozumností?

Zákonodárce a soudce

**Jeden je zákonodárce i soudce; on může zachránit i zahubit. Ale kdo jsi ty, že odsuzuješ bližního?
(Jk 4,12)**

Osobní studium

Autorem starozákonních nařízení a zákonů je Ježíš. Někdy se nazývají Mojžíšovými zákony, protože právě on byl prostředníkem jejich předání izraelskému lidu (2Pa 33,8; Neh 10,29), ale byl to Ježíš, kdo vedl Izraelce pouští a na Sinaji jim dal Desatero (1K 10,1–4). V Kázání na hoře Ježíš zákon vysvětlil a rozvedl. V něm se „Slovo stalo tělem“ (J 1,14) a „Slovo ... bude soudit v poslední den“ (J 12,48).

„Jeden je zákonodárce i soudce; on může zachránit i zahubit. Ale kdo jsi ty, že odsuzuješ bližního?“ (Jk 4,12). Jak nám texty v Iz 33,22; 11,1–5; Žd 4,15.16 a Zj 19,11–16 představují Ježíše jako soudce?

Jenom ten, kdo zná dobře zákon, může posoudit, zda jej někdo porušil, anebo neporušil. Právníci studují mnoho let, než složí zkoušky, které je opravňují vykonávat soudcovskou praxi. Ti, kteří opisovali zákon v Ježíšově době (mnozí z nich byli farizeové), také pilně studovali nejen Mojžíšovy zákony, ale také pravidla nashromážděná v tradici. To, že Ježíš s těmito zákony tradice nesouhlasil, vyústilo v konflikt mezi ním a vůdci izraelského národa. Avšak kdo jiný než ten jediný Zákonodárce může kvalifikovaně vysvětlit význam zákona a určit, co je a není jeho porušením? Až se znovu vrátí na tuto zem, odplatí každému podle toho, jak jednal (Zj 22,12). Dobrou zprávou však je, že díky tomu, že zemřel na naše provinění a při vzkříšení zvítězil nad smrtí i hříchem, nám nabízí záchranu a může nás osvobodit od hříchu.

„Bůh svěřil veškerý soud svému Synu, který je vtěleným Bohem. Bylo Božím záměrem, aby Kristus, který zažil lidské utrpení, soudil celý svět. ... Odsoudil jej proradný světský soud a protrpěl potupnou smrt na kříži. On jediný je způsobilý vynést nad námi rozsudek.“ (MA 341) Jako Zákonodárce a Soudce v jedné osobě má k tomu výsadní postavení.

Aplikace

Na soudu nás čeká buď odměna, anebo trest. Jakou máme jedinou naději pro získání odměny?

Plánování budoucnosti

A nyní vy, kteří říkáte: „Dnes nebo zítra půjdeme do toho a toho města, zůstaneme tam rok, budeme obchodovat a vydělávat – vy přece nevíte, co bude zítra.“ (Jk 4,13)

Osobní studium

Jak je možné podle Jk 4,13 a L 12,13–21 vyvážit moudré plánování budoucnosti s každodenním očekáváním Kristova příchodu? Jak se můžeme vyvarovat „zbytečného stavění větších stodol“ (L 12,18–20)?

Plánování na rok či více let dopředu může vypadat rozumně. Podnikatelé většinou dělají krátkodobé, střednědobé i dlouhodobé plány. Jednotlivci i rodiny si musí odložit nějaké finance pro nečekané události. Na druhou stranu věříme v blízkost Ježíšova příchodu a také, že jednoho dne všechn náš pozemský majetek skončí v plamenech (2Pt 3,10–12).

Tyto dva pohledy na život nemusejí být v protikladu. Kdosi řekl: „Plánuj tak, jako kdyby Kristus měl přijít za mnoho let, ale žij tak, jako kdyby měl přijít zítra.“ Mnoho Ježíšových posluchačů (podobně jako dnešních křesťanů) by považovalo boháče, který se rozhodl postavit větší stodoly, za úspěšného, protože mu žehná Bůh. Ježíš však odhaluje jeho vnitřní myšlení: „Teď máš velké zásoby na mnoho let; klidně si žij, jez, pij, buď veselý myslí“ (L 12,19). Jeho zájmem bylo hromadění vlastního majetku.

Jakub píše: „Raději byste měli říkat: ‚Bude-li Pán chtít, budeme naživu a uděláme to neb ono‘“ (Jk 4,15). To znamená, že bychom měli všechny plány odevzdat Bohu. Můžeme se modlit: „Bože, chci znát Tvoji vůli. Pokud nejsi spokojen s mými plány, ukaž mi to, prosím.“ Bůh nám potom bude moci ukázat, že naše plány nejsou dobré – pokud budeme vnímaví a budeme ochotni upravit své plány nebo je dokonce změnit úplně.

Aplikace

V Jk 4,13 je prohlášení lidí, na němž není nic špatného: „Dnes nebo zítra půjdeme do toho a toho města, zůstaneme tam rok, budeme obchodovat a vydělávat.“ A přesto odhaluje problém těchto lidí. Ten není v tom, co tito lidé chtějí udělat, ale v jejich smýšlení. Jak si můžeš dát pozor na to, aby ses – byť bezděčně – nedopustil stejné chyby?

Jste jako pára

Vy přece nevíte, co bude zítra! Co je váš život? Jste jako pára, která se na okamžik ukáže a potom zmizí! (Jk 4,14)

Osobní studium

Život je nejistý. I dýchání je darem. V Jk 4,14 se objevuje zřídka používané řecké slovo „atmis“, které je možné přeložit jako „mlha“ nebo „pára“. Podobně jako hebrejské slovo hebel („dech“, „pára“), které se v knize Kazatel objevuje celkem 38krát a překládá se jako „marnost“ či „pomíjivost“, zdůrazňuje pomíjivost pozemského života. Jak rychle utíká čas člověka? Velký evangelista Billy Graham kdysi pronesl větu: „Nikdy jsem si neuvědomoval, jak mi život rychle utekl.“

Jinými slovy řečeno – hrozba smrti nás stále pronásleduje. Snažíme se jí uniknout. Každý z nás však může kdykoliv za různých okolností zemřít. Jakubova slova to jen potvrzují: „vy přece nevíte, co bude zítra“ (Jk 4,14). Týká se to i smrti.

„Náš život na této zemi je krátký a nejistý. Často nedomyšlíme, jakému nebezpečí se vystavujeme, když váháme uposlechnout volání Božího Ducha. Odkládat rozhodnutí žít podle Boží vůle vlastně znamená, že jsme se rozhodli žít dál v hříchu.“ (SC 32; CVP 40)

Život, kromě toho, že je krátký, je často neuspokojivý. V čem doplňuje Šalomoun v Kaz 2,15–19; 4,4; 5,10 a 9,11.12 Jakubův text?

Denně jsme svědky bezpráví a nespravedlnosti, které nedávají žádný smysl. Není proto divu, že toužíme po věčném životě, který nám Ježíš zaslíbil. Bez něj bychom byli párou, která zde je, pak se rozplyne a upadne v zapomnění.

Aplikace

Nakolik tě tento svět ovládá? Jak můžeš mít stále na paměti, že je všechno pomíjivé?

Poznání Boha a jeho vůle

¹⁵Raději byste měli říkat: „Bude-li Pán chtít, budeme naživu a uděláme to neb ono.“ ¹⁶Vy se však vychloubáte a chvástáte. ¹⁷Každá taková chlouba je zlá. Kdo ví, co je činit dobré, a nečiní, má hřích. (Jk 4,15–17)

Osobní studium

Jakub se ve verši 15 zaměřuje na to, když si člověk myslí, že je pánem svého života. Nazývá to „vychloubáním“, „chvástáním“ a nakonec „zlem“. Křesťané by měli přemýšlet jinak.

Bible definuje hřích dvěma způsoby: (1) dělání zla a (2) nedělání dobra. S první definicí se setkáváme u Jana: „hřích je porušení zákona“ (1J 3,4). Použité řecké slovo „anomia“ se váže spíše k určitým přestoupením zákona než k běžnému protiprávnímu chování (Ř 4,7; Tt 2,14; Žd 10,17). Druhou definici uvádí Jk 4,17: „Kdo ví, co je činit dobré, a nečiní, má hřích.“ Jsme povoláni k tomu, abychom byli „dětmi světla“ (Ef 5,8). V Mt 5,16 je napsáno: „Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích.“

Kdo z nás je však schopen dělat stále dobré skutky? Ani Ježíšův život nebyl neustálou řadou aktivit a činů. Mnoho času trávil na modlitbách a rozjímáním (L 5,16; Mk 6,31). Nejdůležitější je to, že ve všem, co dělal, hledal Boží vůli (J 5,30). Dokonce srovnal konání Boží vůle s jídlem: „Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, který mne poslal, a dokonal jeho dílo“ (J 4,34). Stejně jako máme odměřenou porci jídla, máme také odměřeno, kolik toho máme udělat. Proto také Ježíš řekl, že „jeden rozsévá a druhý žne“, ale oba se budou „společně radovat“ (J 4,36–38).

Aplikace

Jak ti modlitba pomáhá zemřít sama sobě a tím se odevzdat Boží vůli? Jak se můžeš naučit odevzdávat své plány Pánu, ať už jsou pro tebe jakkoliv důležité?

Podněty k zamyšlení

„Ať se nikdo mezi vámi nestaví proti pravdě tvrzením, že toto [kritické posuzování pohnutek druhých] je projevem věrného odmítání zla a obrany pravdy. Takový postoj má sice spoustu obdivovatelů, ale je ošidný a zhoubný. Nepochází shůry, ale je ovocem neobráceného srdce. Jeho původcem je sám satan. Ten, kdo takto obviňuje druhé, nemůže si nárokovat, že má od Boha dar moudrého duchovního rozpoznávání; tímto postojem totiž jen přikrývá satanovo dílo zdánlivě spravedlivým pláštěm.“ (7BC 936.937)

„Kdo se sám dopustil něčeho zlého, je také prvním, kdo podezírá druhé. Odsuzováním druhých se pokouší skrýt nebo omluvit své vlastní chyby. Skrze hřích lidé poznali zlo a teprve potom se začali navzájem obviňovat. To je vlastní každému, kdo není ovládán Kristovou milostí.“ (MB 126; MN 73.74)

K tomuto tématu si můžete přečíst kapitolu Hřivny z knihy Perly moudrosti.

Otázky k rozhovoru

- 1. Přečtete si druhý citát Ellen Whiteové. Jak se můžeme uchránit před tímto nebezpečím – tedy obviňováním a odsuzováním druhých, abychom tím skryli naši vlastní nedokonalost?**
- 2. Přemýšlejte o svém životě. Jaké jsou vaše priority? V našem životě je jedna věc jistá: Bez ohledu na to, jak rychle nebo pomalu ubíhá čas, v určitý okamžik jednou provždy skončí. To nás nutí k zamyšlení, jak s časem nakládáme.**

Bohatí a chudí

Texty na tento týden

Jk 5,1–6

Základní verš

„Neboť kde je tvůj pokad, tam bude i tvé srdce.“ (Mt 6,21)

Popularita televizní soutěže „Chcete být milionářem?“ svědčí o tom, že mnoho lidí fascinuje vidina rychlého zbohatnutí (aneb jak se stát ze žebráka králem) – a snad doufají, že právě jim se to konečně jednoho dne podaří.

Jenže bohatství není tím, co si pod ním spousta lidí představuje. Různé studie ukazují, že stoupající příjmy neřeší vše: na jedné straně umožňují lidem dobře zajištěný život, ale na druhé straně si za bohatství štěstí nekoupí. Dobrá přátelství, pracovní spokojenost a vědomí smyslu života obvykle přispívají ke štěstí člověka více než bohatství. Ty nejdůležitější momenty v životě – úsměv, laskavé slovo, naslouchající přátelé, vlídnost, úcta, milý dotek a ryzí přátelství – jsou zadarmo.

O to vzácnější jsou dary, jež dostáváme od Boha: víru, naději, moudrost, trpělivost, lásku, spokojenost a mnoho dalších požehnání, jež nám poskytuje přítomnost Ducha svatého v našich životech. Paradoxní je, že i když mnoho křesťanů s tímto názorem souhlasí, jejich každodenní život svědčí o tom, že v nich často převažuje egoismus. Jak si ukážeme v tomto týdnu, chtivost je jednou z velkých chyb a má strašné důsledky.

Přichází soud!

A nyní, vy boháči, plačte a naříkejte nad pohromami, které na vás přicházejí. (Jk 5,1)

Osobní studium

Pátá kapitola Jakubova listu začíná zhurta: „A nyní, vy boháči, plačte a naříkejte nad pohromami, které na vás přicházejí“ (Jk 5,1). Není pochyb o tom, že tato věta upoutala pozornost čtenářů.

Jakub v první kapitole (verš 10 a 11) upozorňuje na nestálost bohatství. V páté kapitole nabádá ty, kdo se bohatství tvrdošijně drží, aby plakali a nařikali (verš 1). Toto vyjádření připomíná soud. Další popis v páté kapitole líčí odplatu za špatné jednání. Tyto nesprávné činy charakterizují i období před Kristovým návratem (L 17,27–29; 2Tm 3,1,2; Zj 18,3,7). Tyto názory budou prosakovat i do církve posledních dní (Zj 18,3,7). Je zajímavé, že stejný základ řeckého slova, které překládáme jako „pohromy“ (Jk 5,1), nalézáme i ve slově „ubohý“ v popisu laodikejské církve (Zj 3,17).

V dnešní době se ve světě děje hodně bezpráví – zejména v ekonomické oblasti. Někdy se zdá být nepochopitelné, proč někteří bohatí lidé zneužívají chudé a okrádají je. Jakou naději je možné v souvislosti s tímto problémem najít v Ž 73,3–19?

V knihách starozákonních proroků se setkáváme s voláním po spravedlnosti. Bůh zaslubuje, že ji zajistí. Jenže tato naděje, kterou vyznáváme, nijak neusnadňuje čekání. Očekávejme na Boží zaslíbení spravedlnosti tak jako prorok Abakuk. V době, kdy Boží lid odpadl a babylonská říše měla moc a úspěch, prorok Abakuk zahrnuje Boha otázkami (Abk 1,2–4.13.14). Boží stručná odpověď měla posílit prorokovu důvěru a utvrdit jej v čekání (Abk 2,2–4) – což také prorok poslušně udělal (Abk 3,1–18).

Aplikace

Které nespravedlnosti tě v poslední době pobouřily? Přemýšlej o tom, co můžeš ty či sbor udělat pro zmírnění bezpráví – s vědomím toho, že konečný soud leží v Božích rukou.

Když bohatství ztratí cenu

²Vaše bohatství shnilo, vaše šatstvo je moly rozežráno, ³vaše zlato a stříbro zrezavělo, a ten rez bude svědčit proti vám a stráví vaše tělo jako oheň. Nashromáždili jste si poklady – pro konec dnů! (Jk 5,2.3)

Osobní studium

Jaké je v těchto verších varování? Jaké je jejich základní poselství? O jakém druhu bohatství se v nich mluví?

Shnilé bohatství, rozežrané šaty či dokonce rezavé zlato a stříbro nás přivádí k realistickému uvažování nad tím, jak naše planeta čím dál rychleji spěje k zániku.

Světová ekonomika prochází jednou krizí za druhou, dokonce ani „dobré časy“, jež zřídka nastanou, dlouho nevydrží a zase je vystřídá propad. Zdání ekonomické stability a klidu, které může nabídnout globální trh, je pomíjivé a do značné míry zdánlivé. Nespokojenost a nestabilita vzrůstají tím víc, čím víc se rozvírají nůžky mezi bohatými a chudými lidmi. Do podobné situace – kdy chudí byli zoufalí a bohatí byli k lidem bez prostředků bezohlední – píše Jakub ve svém listu.

Přemýšlej o následujících lidech a napiš svůj názor na to, jaký na ně měl vliv majetek:

Nábal (1S 25,2–11)

Chizkijáš (2Kr 20,12–19)

Petr (Sk 3,1–10)

Dříve či později pro nás ztratí všechno světové bohatství svůj lesk. Známe jeho hranice a mnohdy také jeho odvrácenou stranu. Peníze zde mají své místo; problém je v tom, jaký k nim mají lidé vztah.

Jakub píše, že peníze budou „svědčit proti“ lidem, kteří je zneužívají (Jk 5,3). Přestože se toto varování týká doby konce, jeho význam je jasný: důležité je, co pro nás peníze znamenají. Obraz ohně stravujícího tělo nás má vyburcovat, abychom se zamysleli nad tím, co pro nás peníze znamenají. Shromažďujeme si poklad proto, aby nakonec shořel, nebo si jej ukládáme pro věčnost (L 12,33.34)?

Aplikace

Přemýšlej pečlivě o svém vztahu k penězům. Nakolik ovlivňují vztahy s lidmi okolo tebe? Co to vypovídá o tom, jak je používáš?

Křik chudých

Hle, mzda dělníků, kteří žali vaše pole, a vy jste jim ji upřeli, volá do nebes, a křik ženců pronikl ke sluchu Hospodina zástupů. (Jk 5,4)

Osobní studium

Při čtení Jakubova listu si můžeme povšimnout toho, že zmiňuje různé skupiny bohatých lidí – včetně těch, kteří během honby za ziskem „uvadnou v tom, co činí“ (Jk 1,11; ČSP), obchodníků, co se soudí kvůli ochraně svých investic (Jk 2,6), a majitelů zemědělské půdy, kteří odmítli vyplatit mzdu žencům (Jk 5,4). Tyto verše ukazují negativní stránky boháčů z pohledu jejich minulého chování, současného smýšlení a budoucího trestu. Tito lidé si v podstatě „nashromáždili poklad“ (Jk 5,3) na úkor chudých lidí.

Čí mzda, která byla podle textů v Jk 5,4; Lv 19,13; Dt 24,14.15 a Jr 22,13 odepřena, volá do nebe? Jakou důležitou zásadu můžeme z těchto veršů vyčíst nejen v jejich kontextu, ale všeobecně v obchodních vztazích s ostatními lidmi?

Jakmile se ve starozákonní i novozákonní době v Izraeli vyplatila mzda, většina dělníků za ni ihned nakoupila potraviny pro obživu své rodiny. Pokud jim tuto mzdu zaměstnavatel odepřel, často to znamenalo, že rodina strádala a trpěla hladem. Proto je Jakubova zmínka o tomto problému dosti závažná.

Nemůžeme se proto divit tomu, že se tak ostře staví proti boháčům, co zadržují mzdu lidem, kteří pro ně pracují. Je zlé, když někoho osídíme, ale je ještě horší, když si boháči shromažďují majetek okrádáním chudých – a to nejen vůči těmto chudým lidem, ale také vůči samotnému nebi. Podle Jakuba se to týká obou případů.

„Bohatí lidé mají velkou zodpovědnost. Pokud získávají bohatství nečestným způsobem, obchodováním založeném na lžích a nepoctivosti, utiskováním sirotků a vdov či shromažďováním bohatství a přezíráním potřeb chudých, nakonec dojdou potrestání, jak to popisuje inspirovaný apoštol: „A nyní vy boháči, plačte a naříkejte, nad pohromami, které na vás přicházejí!“ (2T 682).

Aplikace

Jak pomáháš ostatním lidem ve finanční oblasti? Co to vypovídá o tvém křesťanském životě a o tom, jak představuješ druhým Krista?

Dočasné „štěstí“

Žili jste rozmařile a hýřili jste na zemi, vykrmili jste se – pro den porážky! (Jk 5,5)

Osobní studium

Jak je v textech v Jk 5,5; Ez 16,49 a Am 4,1 popsáno požitkářství a přepych?

Ve starověku převládal názor, že je dáno určité celkové množství bohatství a pro přesuny majetku platí „princip spojených nádob“ – to znamená, že když u některých (bohatých) lidí majetek vzrostl, musel zákonitě u jiných (chudých) lidí zase klesnout, takže se stali ještě chudšími. Zdá se, že „vytvoření“ bohatství bez nepříznivého dopadu na majetek jiných lidí je představou moderní doby. Někteří lidé argumentují tím, že když bohatí lidé stále více bohatnou, mohou pomoci chudým lidem k tomu, aby také zbohatli. Na druhou stranu tím, že ubývají nerostné suroviny a existuje konkurence mezi rozvinutými a rozvojovými zeměmi, získávání bohatství je stále komplikovanější a složitější. Proto je otázka nerovnosti bohatství stále aktuální.

Ježíš se vyjádřil k otázce nerovnosti bohatství v podobenství o boháči a Lazarovi (L 16,19–31). V Ježíšových dobách byla většina lidí spokojených, když vlastnili dvoudílný oděv a mohli jednou do roka uspořádat hostinu. Na rozdíl od nich se boháč v podobenství „nádherně a vybraně strojí“ a „skvěle hodoval“ (L 16,19). Naproti tomu chudý Lazar, přestože ležal u boháčových vrat, musel žebrot o drobky jídla.

Toto podobenství popisuje pozemský, ne posmrtný život. V původním řeckém jazyce se zde termíny „nebe“ ani „peklo“ vůbec nevyskytují. Oba, boháč i Lazar, jsou na stejném místě (L 16,23) – v hrobě („hadés“). Propast, která je odděluje, symbolizuje to, že když člověk zemře, je o jeho věčném osudu rozhodnuto. Proto je nesmírně důležité, jak se chováme k druhým lidem v tomto životě – jak to popisují „Mojžíš a Proroci“ (L 16,29.31). Neexistuje žádný příští život, ve kterém bychom mohli „napravit“ chyby způsobené v tomto životě: „Kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat bratra, kterého nevidí“ (1J 4,20).

Aplikace

Které z věcí, jež jsi udělal, lituješ natolik, že kdybys mohl vrátit čas, už bys jednal jinak?

Obviňování obětí

Odsoudili jste a zahubili jste spravedlivého; a on se proti vám nestaví. (Jk 5,6)

Osobní studium

Když někdo udělá něco špatného, má přirozenou tendenci vyhnout se odpovědnosti. Často se jí snaží svést na někoho jiného – včetně člověka, kterému ublížil. Vrahové svůj čin různě omlouvají nebo jej svádějí na výchovu. Člověk, který někoho sexuálně zneužil, to dává za vinu své oběti. Manželé, kteří se rozvedou, dávají vinu jeden druhému či svému okolí. Lidé, kteří nesli zodpovědnost za mučednickou smrt Kristových následovníků, jim vyčítali kacířství. Ježíš jasně varoval své následovníky, že „přichází hodina, že ten, kdo vás zabije, bude se domnívat, že tím uctívá Boha“ (J 16,2). Je příznačné, že i Jakub byl popraven pro svoji víru.

Jak už bylo v předchozím textu zmíněno, Jakub se zabýval problematikou bohatství a chudoby. Měli bychom však mít na paměti, že Jakub nikdy neodsuzoval bohaté kvůli tomu, že jsou bohatí, ale kvůli jejich smýšlení a jednání. Na druhou stranu to, že je někdo chudý, neznamená, že má nějakou větší Boží přízeň. Nejsou právě „chudí v duchu“ a „bohatí ve víře“ „dědici Božího království“ (Mt 5,3; Jk 2,5)? Tyto vnitřní kvality mohou, ale také nemusejí souviset s konkrétními ekonomickými okolnostmi. Lidé, kteří jsou „bohatí, mají všechno a nic nepotřebují“ (Zj 3,17), mohou být po duchovní stránce mnohem chudší, než si sami myslí. Bůh předem varoval Izraelce, aby poté, co vstoupí do zaslíbené země a začne se jim dařit, nezapomněli na to, že všechny dobré věci pocházejí od něj, včetně „nabytí blahobytu“ (Dt 8,11–18).

Aplikace

„Odsoudili jste a zahubili jste spravedlivého; a on se proti vám nestaví“ (Jk 5,6). Kolikrát už jsi někoho odsoudil a později sis uvědomil, že jsi pochybil? Zamysli se zejména nad poslední částí verše. Znamená to, že bychom měli nechat druhé, aby nás ponižovali? Na druhou stranu, kolika hádkám by ses vyhnul, kdybys nekladl odpor? Co myslí Ježíš tím, že máme „nastavit druhou tvář“ (Mt 5,39)? Jak to uplatňujeme v životě?

Podněty k zamyšlení

„Peníze mají velkou cenu, mohou vykonat mnoho dobrého. V rukou Božích dětí se stávají potravou pro hladovějící, nápojem pro žíznící a oděvem pro nahé. Mohou se stát prostředníkem pomoci utlačovaným a nemocným. Samy o sobě ovšem peníze nemají větší cenu než písek. Pravou hodnotu získávají pouze tehdy, když je používáme k uspokojování životních potřeb, pro blaho druhých nebo pro pokrok Kristova díla. Nashromážděné bohatství je nejen bez užitku, ale je také kletbou. Nastřádané poklady zde na zemi jsou pro člověka léčkou, protože jeho pozornost odvracejí od nebeského pokladu. ... Kdo si uvědomuje, že peníze jsou hřívnou, kterou mu svěřil Bůh, používá je hospodárně a cítí povinnost šetřit, aby mohl podporovat potřebné.“ (COL 351.352; PM 178.179)

Otázky k rozhovoru

1. *Uvažujte nad následujícími citáty: „Boháč panuje nad chudáky, dlužník se stává otrokem věřitele“ (Př 22,7). „Dbej na to, abys neupadl do dluhů, a zaříd se podle toho. Ocitne-li se člověk v dlužích, je v satanově osidle“ (AH 392). Proč je lepší nezadlužovat se, než se později dostávat z dluhů?*
2. *Podle čeho poznáme, kdy peníze slouží nám, a kdy naopak my jim (L 16,10–13)?*
3. *Ekonomická nerovnost je všude okolo nás. Někteří lidé mají dva či tři luxusní domy, zatímco jiní jsou vděční za to, když najdou kus dřeva a dlažební kostky pro přístřešek. Mnozí lidé říkají, že by bylo dobré vzít bohatým a dát chudým. Jiný zase tvrdí, že tím, jak bohatí ještě více bohatnou, mohou pomoci chudým lidem dostat se z chudoby. Jak můžeme jako křesťané pomoci mírnit problém chudoby? Co pro to můžeme udělat, a co bychom už dělat neměli?*

Příprava na sklizeň

Texty na tento týden

Jk 5,7–12

Základní text

**„I vy projevujte trpělivost; upevněte své srdce, protože se přiblížila Pánova přítomnost.“
(Jk 5,8)**

Když v řecko-římských dobách měla přijít nějaká významná osoba, probíhaly horečné přípravy. Známe to však i z dnešní doby. Zametají se ulice, umývají se výkladní skříně obchodů, vysazují se květiny a zvyšují se bezpečnostní opatření. Veškeré úsilí se zaměřuje na to, aby před přivítáním osobnosti všechno vypadalo dokonale.

Řecké slovo „parusia“, které se v Novém zákoně používá pro Kristův příchod, se objevuje i v Jakobově listě (Jk 5,7,8). Většinou se používá pro příchod krále nebo jiné významné osobnosti. Pokud probíhají velké přípravy kvůli uvítání některých lidí v dnešní době, neměli bychom my o to více připravit svá srdce na druhý příchod našeho Pána a Spasitele?

Jenže jak se máme připravovat, když neznáme „den ani hodinu“ (Mt 24,36)? Co znamená „projevit trpělivost a upevnit srdce“? Jakou to má souvislost s „podzimním a jarním deštěm“ (Jk 5,7)? Tento týden budeme uvažovat nad texty týkajícími se konce času, jejichž základním poselstvím je zdůraznění, že se tato událost týká věřících všech dob. Během dějin a dokonce i našeho života se objevují různé zkoušky a utrpení, které nás posilují, abychom stáli pevně ve víře – stejně jako to dělali starozákonní proroci.

Čekání na dešť

Budte tedy trpěliví, bratří, až do příchodu Páně. Pohledte, jak rolník čeká trpělivě na drahocennou úrodu země, dokud se nedočká podzimního i jarního deště. (Jk 5,7)

Osobní studium

Zemědělci jsou přímo závislí na počasí. Pokud je moc sucho nebo deštivo, příliš velká zima nebo příliš velké horko, bude to mít nepříznivý dopad na úrodu. V zemích, kde je sucho – jako například v Izraeli, je jistota, že zaprší, mnohem menší a důležitost hojného deště je silnější. Na dešti záleží, jak velká bude úroda.

Raný dešť, který se většinou objevuje v říjnu až listopadu, zavlaží půdu a připraví ji na setí a klíčení. V době pozdního deště, kolem března až dubna, dozrává úroda ke žni.

Co se v textech v Jk 5,7; Dt 11,14; Jr 5,24; 14,22 a Jl 2,23 píše o dešti? Proč použil Jakub tuto ilustraci pro znázornění druhého příchodu Pána Ježíše (Oz 6,1–3)?

„Příklad raného a pozdního deště, který v zemích Orientu úzce ovlivňuje setí a žeň, použili starozákonní proroci, aby představili milost, jež Bůh poskytuje církvi. Vylití Ducha za dnů apoštolů bylo začátkem raného i pozdního deště a přineslo úžasný výsledek... Ovšem pro blížící se dobu světové žně máme zaslíbení mimořádného vylití duchovní milosti, která připraví církve pro příchod Syna člověka. Toto vylití Ducha je srovnatelné s pozdním deštěm a jeho úkolem bude zmocnit křesťany k tomu, aby žádali Pána o žeň „v období pozdního deště.“ (FC 212)

Ježíš se odvolává na „žeň“ při „skonání věku“ (Mt 13,39). Evangelista Marek (4,26–29) používá podobnou ilustraci jako Jakub (5,7). Farmář očekává vzrůst úrody. „Země sama od sebe plodí nejprve stéblo, potom klas a nakonec zralé obilí v klasu. A když úroda dozraje, hned hospodář pošle srp, protože nastala žeň“ (Mk 4,28.29). Jedině v období sklizně lze rozeznat pšenici od plevele (Mt 13,28–30; Mal 3,17.18).

Aplikace

Pokud pouze v období sklizně můžeme rozeznat pšenici od plevele, co nám to říká o tom, jak bychom měli žít teď, ještě před žní?

Jak blízko je „blízko“?

I vy tedy trpělivě čekejte, posilněte svá srdce, vždyt' příchod Páně je blízko. (Jk 5,8)

Osobní studium

V Jakubově listu 5,8 je zaznamenáno, že Kristův příchod je blízko. Jak ale máme chápat toto zaslíbení dnes, po téměř dvou tisíciletích?

Ježíš popisuje přicházející království (Mt 4,17; 10,7; 24,33) podobenstvími, v nichž vysvětluje nám nepochopitelné „nebeské“ věci pro nás snadno přijatelnými příklady. Při bližším studiu těchto podobenství zjistíme, že toto království má dva aspekty: současnou duchovní realitu a budoucí realitu slávy. Všichni apoštolové zaměřují svoji naději na bezprostřední Ježíšův příchod (Ř 13,11; Žd 10,25; Jk 5,9), ale nikde neuvádějí, kdy přesně k němu dojde. I oni chtěli – stejně jako my – tento údaj znát, ale Ježíš jim vysvětlil, že by nebylo dobré, kdyby tuto informaci měli (Sk 1,6.7). Ostatně, jak horliví by byli ve zvěstování evangelia, kdyby věděli, že tato práce bude trvat ještě skoro dalších dva tisíce let?

Co minil Jakub slovy „posilněte svá srdce“ (Jk 5,8) a proč nazval úrodu „drahocennou“ (Jk 5,7)? (Více o tomto tématu je také v textech 1Te 3,13; 2Te 3,3; 1Pt 1,19; 1K 3,12.)

Slovo „posilnit“ (stéřizó) znamená také „pevně uchytit“ nebo „zpevnit“. Naše srdce se mají pevně spojit s Pánem, tak aby se žádným tlakem nepodařilo je od sebe oddělit. Když budeme „utvrzeni v pravdě“ (2Pt 1,12), odoláme pokušení, zkoušky a utrpení nás nezlomí (Sk 14,22) – a to všechno prospěje naší víře.

Duchovní růst je proces, který není nikdy jednoduchý, ale zato přináší „drahocenné ovoce“. Věřící, kteří jsou obmyti „drahocennou (tmios) Kristovou krví“ (1Pt 1,19), mají pro nebeského Farmáře nevyčísitelnou hodnotu. Přídavné jméno „timios“ se také používá k popisu „drahocenných kamenů“, které představují věřící stojící na Kristu, „základním úhelném“ kameni Božího duchovního chrámu – církve (1K 3,11). Na druhé straně Pavel přirovnává nestálé věřící k dřevu, trávě a slámě, jejichž život netrvá dlouho a při druhém příchodu Krista je sežehne oheň (1K 3,12–15). Je proto důležité, abychom se sami sebe pravidelně ptali, zda svoji energii skutečně zaměřujeme k největším hodnotám.

Aplikace

„Dílo každého vyjde najevo, neboť den je ukáže, protože bude zjeveno prostřednictvím ohně; a ohněm se prokáže, jakého druhu je dílo každého“ (1K 3,13). Podívej se na svůj život. K jakému druhu patří?

Hle, soudce stojí přede dveřmi

Nestěžujte si jeden na druhého, bratří, abyste nebyli odsouzeni. Hle, soudce stojí přede dveřmi! (Jk 5,9)

Osobní studium

Kdy nastane druhý příchod Ježíše Krista? Proč jsme stále zde na zemi? Nesmíme se divit, že dnes, v jednadvacátém století, máme kolem sebe ty, kteří pochybují o této události či se jí vysmívají. V dějinách církve to není nic nového. Největší hrozbou pro Izrael nebyli v průběhu dějin jejich nepřátelé, ale lidé z jejich vlastních řad a jejich vlastní srdce. Podobné to je i v době blízké druhému příchodu: „Máme se vzdát od strachu... nevěřící si v něm libují, pochybovači jej dávají najevo, temnota jej uchovává, aby dala sílu padlým andělům a otevřela cestu satanovým nástrojům“ (LDE 156).

Proto nás Jakub varuje: „Bratři, nestěžujte si jeden na druhého, vždyť sami nejste lepší než ti, které odsuzujete. Nezapomeňte, že velký Soudce je již přede dveřmi a bude soudit i vás“ (Jk 5,9; SNC). O jaké stěžování jde? Nestěžoval sis nebo neodsuzoval jsi nějakého bratra, sestru či dokonce církev (byť se někdy může zdát, že pro to jsou dobré důvody)? Jak se s tím vypořádat? Jaké je řešení? Je třeba vzájemně jednat s pokorou, trpělivostí a odpuštěním.

Jak již bylo zmíněno dříve, zdá se, že mezi tehdejšími věřícími byly vážné problémy: byly dělány rozdíly mezi lidmi (Jk 2,1.9), lidé se dohadovali (Jk 2,4; 4,11), proklínali se (Jk 3,10), záviděli si (Jk 3,14), hádali se (Jk 4,1) a žili svěťáckým způsobem života (Jk 4,4.13.14). Jakub důsledně vede své čtenáře k hlubšímu řešení těchto problémů: růstu ve víře (Jk 1,3.6), vštěpování slova (Jk 1,21), zahledění se „do dokonalého zákona svobody“ (Jk 1,25; 2,12), obdržení moudrosti shůry (Jk 3,13.17), milosti (Jk 4,6) a získání čistého srdce (Jk 4,8). Také trvá na vnějších projevech vnitřní víry (Jk 2,14–26) – včetně návštěv postižených a opomíjených (Jk 1,27), prokazování milosrdenství (Jk 2,13) a dávání přednosti rozsévání pokoje před konflikty (Jk 3,18).

Koneckonců, jsme přece odpovědni Bohu; jemu budeme skládat účty.

Aplikace

Čím můžeš během čekání na druhý Ježíšův příchod povzbudit sebe i druhé? Proč je důležité, abychom to dělali?

Příklady trpělivosti v utrpení

¹⁰Za příklad trpělivosti v utrpení si, bratří, vezměte proroky, kteří mluvili ve jménu Páně. ¹¹Hle, „blahoslavíme ty, kteří vytrvali“. Slyšeli jste o vytrvalosti Jobově a víte, k čemu ho Pán nakonec přivedl. Vždyť „Pán je plný soucitu a slitování“. (Jk 5,10.11)

Osobní studium

Co měli Job a proroci podle Jk 5,10.11 společného? Proč uvádí Jakub právě tyto příklady? Jaké osobní ponaučení si z toho můžeme vzít pro období zkoušek?

Izraelští proroci věrně kázali Boží slovo beze změn či kompromisů. V Žd 11,33–37 je popsána jejich služba a život: „Vírou dobývali království, uskutečňovali Boží spravedlnost, dosáhli toho, co jim bylo zaslíbeno; zavírali tlamy lvům, krotili plameny ohně, unikali ostří meče, v slabosti nabývali síly, vedli si hrdinsky v boji, zaháněli na útěk vojska cizinců; ženám se jejich mrtví vraceli vzkříšení. Jiní byli mučeni a odmítli se zachránit, protože chtěli dosáhnout něčeho lepšího, totiž vzkříšení. Jiní zakusili výsměch a bičování, ba i okovy a žalář. Byli kamenováni, mučeni, řezáni pilou, umírali pod ostřím meče. Chodili v ovčích a kozích kůžích, trpěli nouzi, zakoušeli útisk a soužení.“ Jobovo utrpení je známé, stejně jako příkladná trpělivost, s níž čelil pochybování své ženy a odsouzení od přátel, kteří jej přišli politovat a projevit spoluúcast. V čem jsou nám tito hrdinové víry příkladem? Jakub zmiňuje trpělivost, vytrvalost a to nejdůležitější – víru a důvěru v Boha.

Jednou z uvedených vlastností je trpělivost (makrothymia), překládaná také jako „odolnost“ (B21) nebo „snášenlivost“ (ČSP). Důležité je, abychom se při žádných zkouškách a za žádných okolností nevzdali. Proroci snášeli veškeré utrpení ve jménu Páně (Jk 5,10). Slovo „trpělivost“ se v Novém zákoně objevuje často mimo jiné i v souvislosti s „trpělivým“ čekáním Abrahama na zaslíbeného syna (Žd 6,12.15). Kromě toho popisuje také Ježíšovo trpělivé snášení utrpení během jeho života – až na smrt na kříži (2Pt 3,15).

Vytrvalost (hypomone) se zase zaměřuje na konečné dění, vyhlíží cílovou rovinu. Job je ztělesněním této vlastnosti. Přes veškeré utrpení se vytrvale díval vpřed, kde očekával konečné vysvobození (Jb 14,13–15; 19,23–27).

Aplikace

S čím právě teď zápasíš? Za co se modlíš? Jak často cítíš beznaděj? Zamysli se nad zkouškami a životem některých biblických postav a uvažuj o tom, jak se ve své době museli tito lidé cítit. Které z jejich vlastností ti mohou pomoci ve tvém trápení?

Vaše „ano“ at' je vždy „ano“

Především nepřisahaňte, bratři moji, ani při nebi ani při zemi ani při ničem jiném. Vaše „ano“ at' je vždy „ano“ a „ne“ at' je „ne“, abyste nepropadli soudu. (Jk 5,12)

Osobní studium

Bibličtí komentátoři se snaží vysvětlit, proč Jakub přikládá přísaze takovou závažnost (Jk 5,12). Je problematika přísahy skutečně tak významná? Při odpovědi na tuto otázku musíme mít na paměti to, co již bylo naznačeno v dřívějších lekcích: Jakub není spokojen s povrchní vírou nebo formálním náboženstvím – bez ohledu na to, jak jej vnímá okolí. Je natolik zaměřen na evangelium, že nastavuje velmi vysokou laťku, na kterou bychom bez Božího odpuštění a posilující milosti nedosáhli. Naše slova odrážejí to, co je v našich srdcích: „Čím srdce přetéká, to ústa mluví“ (Mt 12,34). Jakubova teologie je prostoupena přemýšlením o Ježíši, který přikazuje: „Já však vám pravím, abyste nepřisahali vůbec; ani při nebi, protože nebe je trůn Boží; ani při zemi, protože země je podnož jeho nohou; ani při Jeruzalému, protože je to město velikého krále“ (Mt 5,34.35). Někteří lidé zřejmě přisahali i při vlasech na své hlavě (Mt 5,36). Ježíš však říká, že všechny tyto možnosti jsou špatné: „Vaše slovo buď ‚ano, ano – ne, ne‘“ (Mt 5,37).

Všechno patří Bohu, včetně vlasů na naší hlavě. „Nemůžeme dát jako záruku na splnění svého slova nic, protože nám vlastně nic nepatří. ... Všechno, co křesťané dělají, by mělo být tak jasné jako sluneční paprsek. Pravda je od Boha, klam v jakékoli podobě pochází od satana.“ (MB 66.68; MN 42.43) Kristus však nezakazoval přísahu u soudu. Vždyť on sám neodmítl vypovídat před veleradou na základě přísahy (Mt 26,63.64).

Když se snažíme dodržovat princip: „vaše ‚ano‘ at' je vždy ‚ano‘ a ‚ne‘ at' je ‚ne‘“, musíme mít na paměti několik věcí. Tou první a nejdůležitější je, že si musíme stále uvědomovat, že zřídka kdy známe celou pravdu – a to dokonce i o sobě, proto bychom měli mluvit s pokorou. Z toho vyplývá, že bychom měli pravdu vždy říkat s láskou.

Aplikace

Přečti si Ef 4,15.29 a Ko 4,6 a přemýšlej s modlitbou nad poselstvím těchto textů. Zamysli se nad tím, jak odlišně (a lépe!) by se ti žilo pod Boží milostí, kdyby ses striktně držel těchto napomenutí.

Podněty k zamyšlení

„Je třeba, aby se vůdci Božího lidu naučili trpělivě čekat a důvěřovat Bohu i ve chvílích, kdy se okolnosti jejich života zdají být temné. Nebesa je v nesnázích neopustí. Na světě není nic bezbrannějšího a zároveň neporazitelnějšího než člověk, který si uvědomuje svoji bezvýznamnost a zcela spoléhá na Boha. ... Satan zná tvé slabosti, a proto se přimkni k Ježíši. Kristova spravedlnost ti dodá sílu k tomu, abys dokázal čelit přívalům zla, které zaplavily celý svět. Uved' svou víru do svého života. Vírou se každé břemeno stává lehčí a každé sebevětší vyčerpání snesitelnější. Díky víře můžeš pochopit záměry prozřetelnosti, které se nyní zdají být zahaleny tajemstvím. Události Božího lidu byly zaznamenány proto, aby stejná víra, která působila v životech Božích služebníků v minulosti, se mohla projevit i skrze nás. Bůh je připraven působit s nezmenšenou silou v životě každého, jehož srdce je ochotné stát se jeho nástrojem.“ (PK 174.175; OSU 67)

K tématu si můžete přečíst kapitoly Eliáš ztrácí víru, „Co tu chceš, Elijáši?“ a Odpadnutí v dnešní době v knize Od slávy k úpadku.

Otázky k rozhovoru

1. *V Matoušově evangeliu, 13. kapitole je zaznamenáno podobenství o pšenici a koukolu, které spolu rostly až do žně. Co toto podobenství říká o církvi? Jak se staví k situacím vzdoru, určitého odboje či odpadlictví v našich řadách? Máme jenom mlčky přihlížet a říkat si, že to vyřeší Bůh při druhém příchodu? Určitě ne. Jak tedy můžeme v duchu tohoto podobenství a současně příkladů, kdy učedníci řešili podobné problémy v prvotní církvi (jak je uvádí listy Korintským a Galatským), vyváženě jednat s lidmi, jejichž jediným záměrem je dusit pšenici?*
2. *Pokoušení a zkoušky přicházejí na každého z nás. Jaká zaslíbení z Bible a spisů Ellen Whiteové vás potěšují a pomáhají vám vytrvat? Které biblické postavy jsou pro vás vzorem a příkladem, když procházíte ve svém životě těžkostmi?*
3. *Jakub nám připomíná, abychom si „nestěžovali jeden na druhého“ (Jk 5,9). Přesto lidé, dokonce i křesťané, mohou dělat věci, které nás obtěžují a „lezou nám na nervy“. Jak se je můžeme naučit milovat, odpouštět jim, snést je a povznést se nad „drobnosti“, ze kterých jsme podráždění, nevrlí a jež mohou mít za důsledek, že špatně představujeme Krista svému okolí?*

Modlitba, uzdravení a obnova

Texty na tento týden

Jk 5,13–20

Základní verš

„Vyznávejte hříchy jeden druhému a modlete se jeden za druhého, abyste byli uzdraveni. Velkou moc má vroucí modlitba spravedlivého.“ (Jk 5,16)

Lidi přitahují zázraky. Když požádali Ježíše, aby učinil na veřejnosti zázrak pro obveselení (L 23,8.9) nebo jako důkaz svého mesiášství (Mt 12,38–41) či dokonce kvůli uspokojení vlastních potřeb (Mt 4,2–4), tak odmítli. Duch, jímž Ježíš vzbuzoval autoritu, učil a prováděl uzdravující zázraky, není moc pro vlastní užívání. K jejímu používání musíme být nástrojem v Božích rukou. Bůh je ochoten uzdravit nemocného, ale jde mu o něco víc než o pouhé uzdravení.

V souvislosti s tím se v této lekci podíváme na některé zásadní otázky: Jak můžeme chápat Jakubův text o uzdravování nemocných? Jaký existuje vztah mezi uzdravením, odpuštěním a modlitbou? Co to je „vroucí modlitba spravedlivého“? Jak vypadá pravé uctívání Hospodina?

Modlitba a zpěv

Má někdo z vás trápení? Ať se modlí. Je někdo šťastný? Ať zpívá chvály. (Jk 5,13; B21)

Osobní studium

Jaký zajímavý kontrast je obsažen v Jk 5,13? Jak je možné tyto rady uplatňovat ve svém životě?

V tomto verši Jakub spojuje trápení a radost s modlitbou a chvalo zpěvem: modlí se v utrpení a zpívá, když máš radost. Je třeba připomenout, že mnoho biblických žalmů jsou zároveň modlitby. Jakub navíc na začátku listu nabádá čtenáře k tomu, aby „měli radost, když na ně přicházejí rozličné zkoušky“, protože „osvědčí-li se v nich naše víra, povede to k vytrvalosti“ (Jk 1,2.3). Čas pro modlitbu a chvalořčení se nemusí prolínat tak, jak si obvykle myslíme.

Slovo pro „trápení“ (ČSP uvádí variantu: Když se někomu vede zle...) v Jk 5,13 vychází ze stejného základu jako slovo, které Jakub použil dříve pro utrpení proroků (Jk 5,10). Odkazuje nejen na fyzické i duševní utrpení, ale také na vyčerpávající práci a velké úsilí. Najdeme ho také v 2Tm 2,9, kde popisuje „těžkou práci apoštolů, kterou nezastraší žádné těžkosti a utrpení“ (Lexicon of the New Testament 2/240). Když přijdou do našeho života obtíže, tak se jako křesťané automaticky obrácíme k Bohu. Modlitba je velmi důležitá v okamžiku, kdy stojíme před těžkostmi, ale může také pomoci zpěv nebo hraní duchovní hudby (což vystihuje použité slovo psalló).

„Zpěv je projevem úcty ke Spasiteli, stejně jako modlitba. Mnohé písně jsou vlastně modlitbami.“ (ED 168; VYCH 100) Když jsi byl sklíčený a osamělý, povzbudila tě někdy slova či melodie písně, která ti vytanula na mysli? Mezi námi je spousta ztrápených lidí, kteří potřebují povzbuzení a útěchu; můžeme jim ji přinést například v podobě návštěvy, jež bude vyplněna modlitbami a písněmi. Pavel píše: „Radujte se s radujícími, plačte s plačícími“ (Ř 12,15).

Kniha Žalmů je pokladnicí modliteb a písní, ze kterých můžeme čerpat inspiraci, povzbuzení a nasměrování, když nevíme, kam se obrátit o pomoc.

Aplikace

Všichni víme, jak nás utrpení může vést blíž k Bohu a k modlitbě. Jaké duchovní nebezpečí přichází v dobách, kdy se nám všechno daří? Proč je právě v těchto chvílích modlitba tak důležitá? Co nám může pomoci, abychom na to nezapomínali?

Modlitba za nemocné

14Je někdo z vás nemocen? Ať zavolá starší církve, ti ať se nad ním modlí a potřárají ho olejem ve jménu Páně. 15Modlitba víry zachrání nemocného, Pán jej pozdvihne, a dopustil-li se hříchů, bude mu odpuštěno. (Jk 5,14.15)

Osobní studium

Které nezbytné kroky uvádí Jakub pro pomazání nemocných? Jaké hlavní duchovní principy obsahuje text v Jk 5,14.15?

Tím, že nemocní členové žádají vedoucí sboru, aby je přišli pomazat „olejem ve jménu Páně“, vyjadřují svoji duchovní touhu i přesvědčení společenství sboru, že k uzdravení je nutný Boží zásah (Mk 6,13). Zmínka o odpuštění hříchů poukazuje na to, že Bůh nemůže obnovit tělesnou stránku člověka, pokud netouží také po duchovním uzdravení.

„Těm, kdo si přejí, abychom se modlili za navrácení zdraví, bychom měli vysvětlit, že přestoupení Božího zákona, přírodního i duchovního, je hřích a že musí svůj hřích vyznat a opustit, chtějí-li okusit Boží požehnání.“ (MH 228; ŽNP 117)

Text v Jk 5,14.15 o zavolání starších naznačuje, že nemoc už pravděpodobně nemocnému nedovolovala účastnit se běžné bohoslužby, nebo byla situace velmi naléhavá a potřebovala rychlé řešení. Pro popis nemoci užívá řečtina dvě různá slovesa. První – astheneó (Jk 5,14) – je také použito v případě Dorkas, která „onemocněla a zemřela“ (Sk 9,37). Druhé – kamnó (Jk 5,15) – se všeobecně vztahuje nejen na pacienty, ale také na umírající. „Modlitba víry“ je úzce spojena se shodou s Boží vůlí (1J 5,14) – ať už dojde, nebo nedojde k uzdravení. Záchrana a pozvednutí nemocného (podobně jako „odvrácení hříšníka od smrti“ v Jk 5,20) poukazují na vzkříšení a jedině možné celkové uzdravení v době, kdy „pomíjitelné obleče nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost“ (1K 15,54).

Aplikace

Mnoho lidí ví o situaci, nebo byli dokonce účastníky pomazání, kdy se nemocný neuzdravil nebo dokonce zemřel. V čem jsou verše naděje na vzkříšení naší jedinou zárukou?

Uzdravení duše

Vyznávejte hříchy jeden druhému a modlete se jeden za druhého, abyste byli uzdraveni. Velkou moc má vroucí modlitba spravedlivého. (Jk 5,16)

Osobní studium

Mnohem důležitější než uzdravení těla je uzdravení duše. Cílem koneckonců není dělat z lidí zdravější hříšníky, ale připravit je na věčný život s Ježíšem. Verš 16 rozšiřuje a doplňuje předchozí pasáže o modlitbě za nemocné (Jk 5,14.15). Slovo „uzdravení“ (iaomai) souvisí především s uzdravením duše (Mt 13,15). Jak již bylo řečeno, ve verši 15 se jedná o uzdravení v širším slova smyslu (vzkříšení). Jakub propojuje nemoc s hříchem, který se ukazuje jako základ našich problémů – nemoc a smrt jsou důsledkem hříchu a týkají se celého padlého lidstva.

Jaký druh uzdravení popisují texty v Mk 2,1–12; Žd 12,12.13 a 1Pt 2,24.25 a jaké jsou podmínky pro uzdravení?

Víra v Ježíše přináší uzdravení od duchovní slabosti a hříchu. Smyslem každého Kristova uzdravení je zaměření pozornosti lidí k jejich hlubší potřebě záchrany. V případě ochrnutého člověka v Markově evangeliu v 2. kapitole Ježíš rozpoznal, že prioritou je duchovní uzdravení tohoto člověka, proto jej také okamžitě ujišťuje o odpuštění hříchů.

„Umírající muž už ani tak netoužil po tělesném uzdravení jako po osvobození od břemene hříchu. Kdyby se mohl setkat s Ježíšem a získat jistotu odpuštění a smíření s nebem, byl by spokojený, ať už by měl z Boží vůle žít nebo zemřít.“ (DA 267; TV 167)

Je zcela v pořádku, pokud se ti, které Bůh pověřil péčí o lidské zdraví, snaží využít všechny dostupné léčebné prostředky k vyléčení nemoci. Zároveň by ale měli usilovat o uzdravení celého člověka, nejen z hlediska tohoto života, ale i z hlediska věčnosti. Při léčení těla je potřeba také uzdravovat vztahy. K tomu nás vybízí také Jakub, když píše: „vznávejte hříchy jeden druhému“ (Jk 5,16), i těm, kterým jsme ublížili (Mt 18,15.21.22). Pokud jsi tedy někomu ublížil anebo jej urazil, vyznej mu to. Při tomto vyznání zemřeš sám sobě a Kristus tě bude moci formovat ke svému obrazu.

Aplikace

Přemýšlej o tom, zda jsi snad někomu v poslední době neublížil. Jak jsi tuto situaci řešil? Pokud ses omluvil a vyznal svou chybu, jaký vliv to na tebe mělo? A pokud ne, jaké to mělo důsledky? Jaké má v tomto procesu místo modlitba?

Naléhavá modlitba

17Eliáš byl člověk jako my, a když se naléhavě modlil, aby nepršelo, nezapršelo v zemi po tři roky a šest měsíců. 18A opět se modlil, a nebe dalo déšť a země přinesla úrodu. (Jk 5,17.18)

Osobní studium

Jak je Eliášova modlitba podle Jk 5,17.18 propojena s uzdravením, odpuštěním a obnovou?

Tyto verše potvrzují ujištění z Jk 5,16: „Velkou moc má vroucí modlitba spravedlivého.“ Eliáš byl „spravedlivý“, dokonce byl vzat do nebe, ale přesto byl stále člověkem. Měl stejné touhy a chyby, jako máme my. Skutečnost, že Bůh vyslyšel jeho modlitby, nás může posílit v tom, že i naše modlitby budou vyslyšeny. Jakub píše, že se Eliáš „naléhavě modlil“, aby nepršelo (o čemž se Starý zákon nezmiňuje), a dovolával se přitom zaslíbení, které je v zaznamenáno v 5. knize Mojžíšově (na což naráží Jakub v 18. verši).

Podle smlouvy zaznamenané v 5. knize Mojžíšově nemohlo zůstat bez odezvy, když Izraelci uctívali Baala, boha hromu a blesku. I když nevíme, jak dlouho se Eliáš modlil předtím, než jeho modlitby byly vyslyšeny, jeho prosby byly založeny na pečlivém studiu Božího slova s aplikací na aktuální okolnosti. Součástí jeho modliteb mohla tedy být citace z 5. knihy Mojžíšovy, podobně jako se Danielovy modlitby v babylonském zajetí zakládaly na Jeremjášově proroctví (Da 9,2.3). I naše modlitby by se měly opírat o Boží slovo a brát ohled na současné okolnosti.

Období bez dešťů trvalo tři a půl roku (což zmiňuje také L 4,25). Stejně dlouhé období je zmíněno v prorocké „půltýdenní“ době tři a půlletého období Ježíšova působení (Da 9,27) a „tři a půlleté období“ křesťanského odpadnutí v Da 7,25 a Zj 12,14. Na konci tohoto období Bůh použil Eliáše k zahájení díla oživení a reformace, jehož výsledkem bylo probuzení Izraele, kdy lidé poznali hloubku svého odpadnutí. Stejně působil i Jan Křtitel, který v 1. století připravoval cestu pro Kristův první příchod, i dnešní církev ostatku, kterou Bůh pověřil přípravou světa na druhý příchod (Mal 3,23.24 a Mt 11,13.14).

Aplikace

Jako církev čekáme na oživení a reformaci. To však musí začít v našich životech, v nás samotných. Jaký je směr a cíl tvého života? Jaké změny potřebuješ ve svém životě učinit, abys mohl plně spolupracovat s Bohem na díle záchrany, k němuž tě povolává?

Obnova a odpuštění

¹⁹Bratři moji, zbloudí-li kdo od pravdy a druhý ho přivede nazpět, ²⁰vězte, že ten, kdo odvrátí hříšníka od bludné cesty, zachrání jeho duši od smrti a přikryje množství hříchů. (Jk 5,19.20)

Osobní studium

Boží Duch prostřednictvím Elijáše obnovoval vztah Izraele s Bohem. Většina Elijášovy činnosti se však neodehrávala na hoře Karmel. To byl teprve začátek!

Tato obnova pokračovala v malých vesnicích, v domech či ve výchově budoucích duchovních vůdců v prorockých školách, kteří měli pokračovat v tomto oživení.

Jak texty v Jk 5,19.20; L 1,16.17 a Sk 3,19 popisují činnost Elijáše, Jana Křtitele a dalších vůdců Izraele?

Vedle velkých Elijášových činů často není vidět jeho každodenní laskavá a trpělivá práce. Jan Křtitel také vedl lid zpátky k pravdě hlásáním pokání a křty. Ježíš jeho práci popisuje podobnými slovy: vedl lidi od chyb k pravdě (Mk 1,4; Mt 11,7–15).

Text v Jk 5,19.20 je v řečtině vyjádřen podmiňovacím způsobem. To naznačuje, že odpadnutí od víry nemusí být definitivně uzavřená kapitola. Odchod od pravdy znamená nejen odpadnutí od věrouky, ale také od životního stylu, protože tyto dvě oblasti spolu úzce souvisejí. Pochybnosti v otázkách víry vedou k rozdvojenému chování a nakonec až k celkovému odpadnutí. Přivedením člověka zpět k víře bude „zachráněna jeho duše od smrti“ (Jk 5,20). Když to shrneme – Jakub apeluje na své spolubratry, aby pokračováním v Elijášově díle přiváděli lidi zpět k Bohu.

Toto dílo vyžaduje mnoho trpělivosti, empatie, citlivosti a pokory: „Bratři, upadne-li někdo z vás do nějakého provinění, vy, kteří jste vedeni Božím Duchem, přivádějte ho na pravou cestu v duchu mírnosti a každý si dej pozor sám na sebe, abys také nepodlehł pokušení“ (Ga 6,1). Princip této práce, kterou nám představil Elijáš, spočívá v přivádění srdcí lidí k Bohu a jeho lidu, ne odvádění od něj. Člověk si je často dobře vědom svých hříchů a nepotřebuje na ně poukazovat. O to víc potřebuje odpuštění, jaké nám představil Ježíš a zajistil svojí smrtí.

Aplikace

Vzpomeň si na někoho, kdo udělal něco špatného a uvědomuje si to. Co pro něj můžeš udělat nebo co mu můžeš říct, abys mu pomohl vrátit se k Bohu?

Podněty k zamyšlení

„Kristus ... nás žádá, abychom s ním v díle pro záchranu světa spolupracovali. Říká: ‚Zadarmo jste dostali, zadarmo dejte‘ (Mt 10,8). Hřích je tím největším zlem a je na nás, abychom hříšníkům se soucitem pomáhali. Mnoho lidí bloudí, uvědomují si svoji pošetilost a stydí se za ni. Touží po slovu povzbuzení. Přemýšlejí o svých chybách a omylech, a to je dohání na pokraj zoufalství. Nesmíme k nim být lhostejní. ... Slovem víry a povzbuzení utěšujte ztrápené a raněné.“ (DA 504; TV 320.321)

K tématu je možné přečíst si kapitolu Modlitba za nemocné z knihy Život naplněný pokojem a kapitolu Nástroje zla z knihy Velké drama věků.

Otázky k rozhovoru

- 1. Existuje ve vašem životě období, kdy jste byli daleko od Boha a působili jste bolest sobě, druhým a svými hříchy i Bohu? Měli jste kolem sebe lidi, kteří – i když nesouhlasili s tím, jak jednáte – se vám snažili pomoci? Jak mohou tyto vzpomínky pomoci uvědomit si, že lidé okolo nás potřebují potěšit, povzbudit a pomoci?*
- 2. Přečtěte si pozorně a s modlitbou Jk 5,16. Jaké důležité duchovní ponaučení obsahuje tento verš? Co nám to říká o moci modlitby a její důležitosti pro náš duchovní život? Sdílejte společně, co vám modlitba přináší, jak vnímáte odpovědi na modlitby a jak jste se naučili důvěřovat Bohu i v případech, kdy nedošlo k jejich vyslyšení tak, jak jste si přáli.*

Věčné evangelium

Texty na tento týden

Žd 4,2; 8,1.2.6; L 15,20–24; 2K 3,3; Zj 10,7

Základní verš

„Hospodin se mi ukázal zdaleka: Miloval jsem tě odvěkou láskou, proto jsem ti tak trpělivě prokazoval milosrdenství.“ (Jr 31,3)

Během studia Jakubova listu bylo představeno mnoho případů, které odhalovaly souvislosti Jakubova poselství s evangeliem. Porovnávali jsme také Jakubův list s ostatními biblickými autory. Není vždycky snadné zařadit Jakubovu zvěst mezi ostatní biblické knihy – zvláště když se jedná o tak důležitou otázku, jako je samotné evangelium – ale jak jsme si ukázali, je to možné. Vždyť evangelium je základem našeho pověření ke zvěstování „věčného poselství ... každé rase, kmeni, jazyku i národu“ (Zj 14,6).

V tomto týdnu se zaměříme na základní otázku „věčného evangelia“, kterou je spasení z víry, jež se vine celou Biblí včetně Jakubova listu.

Je důležité si při studiu uvědomit, že Bible si neprotiřečí, obzvláště v něčem tak důležitém, jako je otázka spasení. V závěru tohoto čtvrtletí se tedy podíváme na to, jak je spasení představeno v Bibli, abychom lépe pochopili, jak se Jakub vypořádal s plánem Božího vykoupení.

Evangelium ve Starém zákoně

„I nám přece byla zvěstována dobrá zpráva, stejně jako jim. Slyšené slovo jim ale nepomohlo, neboť se u posluchačů neseťkalo s vírou.“ (Žd 4,2; B21)

Osobní studium

Verš v Žd 4,2 představuje zajímavou souvislost. Evangelium, dobrá zpráva, byla zvěstována již ve Starém zákoně. Stejná pak byla hlášána i v novozákonních dobách. Nic nenaznačuje, že by se jejich obsah nějak lišil. Problém není v samotném poselství, ale spíše ve způsobu jeho chápání. I dnes mohou dva různí posluchači pochopit evangelium odlišně. Proto záleží na tom, abychom podřídili svoji víru učení Božího slova a správně ho slyšeli.

Přečti si následující verše a vyhledej v nich poselství evangelia.

Gn 3,15

Ex 19,4–6

Ž 130,3,4; 32,1–5

Iz 53,4–11

Jr 31,31–34

Jaký je jejich společný jmenovatel? Bůh zasahuje do našeho života proto, aby nás zachránil, odpustí nám přestoupení a probouzí v nás „nepřítelství“ vůči hříchu, abychom mohli být „poslušní“ (Iz 1,19). Jeden (Ježíš) zemřel za mnoho lidí, vzal na sebe jejich (naše) nepravosti a ospravedlnil jejich (naši) ne-hodnost (Iz 53,4.5). Nová smlouva se od staré liší v tom, že zákon je zapsán v srdci a že hříchy „budou zapomenuty“ (Žd 8,12). Odpuštění a znovuzrození jsou tedy neoddělitelné; ospravedlnění a posvěcení představuje Boží řešení problému hříchu. Tato zpráva prochází celou Bibli. I přes náš hřích nás Bůh miluje a udělal všechno pro to, aby nás zachránil.

Aplikace

Jako adventisté věříme tomu, že je třeba zachovávat zákon. Jak se však můžeme ubránit tomu, abychom uvěřili, že nás spasí jeho dodržování? Proč to není vždycky tak jednoduché?

Tento můj syn byl ztracen a je nalezen

²⁰A tak vstal a vydal se ke svému otci. Otec ho spatřil už z veliké dálky. Pohnut soucitem přiběhl, padl mu kolem krku a zasypal ho polibky. ²¹„Otče,“ řekl syn, „zhřěšil jsem proti nebi i proti tobě. Už si nezasloužím být považován za tvého syna.“ ²²Otec však nařídil svým služebníkům: „Přineste nejlepší šaty a oblečte ho. Navlékněte mu prsten a obujte ho. ²³Přiveďte vykrmené tele a porazte je. Jezme a oslavujme, ²⁴neboť tento můj syn byl mrtev a ožil, byl ztracen a je nalezen!“ (L 15,20–24; B21)

Osobní studium

Někteří lidé nemohou nalézt v evangeliích dobrou zprávu. Ježíšovo učení může vypadat jako velmi přísné – ale to jenom v tom případě, když ho nevyslechne až do konce. Většina Izraelců se v Ježíšově době považovala za dobré lidi – a to jak ve svých, tak v Božích očích. Podporovali chrám placením daní a přinášením předepsaných obětí. Vyhýbali se styku s nečistými zvířaty, dávali obřezat své syny, dodržovali svátky a soboty. Celkově se snažili řídit zákony, které jim představili jejich náboženští vůdci. Pak přišel Jan Křtítel a začal hlásat: „Čiňte pokání!“ Ježíš zdůraznil, že je nutné znovuzrození (J 3,5), a prohlásil: „Nebude-li vaše spravedlnost o mnoho přesahovat spravedlnost zákoníků a farizeů, jistě nevejdete do království nebeského“ (Mt 5,20). Jinými slovy Ježíš říká: Potřebuješ to, co nemáš. Tvoje snaha nestačí.

Jak podobenství zaznamenaná v L 15,11–32 a 18,9–17 představují evangelium?

V podobenství o marnotratném synu je tento syn ztracen, ale neví o tom. Najednou však začíná vidět otcovu lásku z nové perspektivy a touží po návratu. Jeho pýcha je pryč. Touží po přijetí jako služebníka a žasne nad štědrostí, jakou ho jeho otec zahrnuje. V tomto případě nedochází jen k obnovení vztahů, ale k jejich zásadní proměně. Podobný obrat nalézáme i v druhém podobenství. Bůh přehlíží „spravedlivého“ farizea, zatímco „hříšného“ celníka nejen přijímá, ale také ospravedlňuje, odpouští mu a osvobozuje od viny.

Oba příběhy nám pomáhají lépe pochopit Boha, vidět jej jasněji – jako laskavého Otce a Obhájce hříšníků. Když Ježíš představoval kalich s hroznovou šťávou jako „krev, která zpečetuje smlouvu a prolévá se za mnohé na odpuštění hříchů“, trpěl jako skutečný velikonoční Beránek, který za nás musel zemřít (Mt 26,28; Mk 10,45). Můžeme být spaseni, protože Ježíš za nás zaplatil.

Aplikace

Jakou naději ti dávají obě zmíněná podobenství? Jakým způsobem můžeš podle nich navázat kontakt s ostatními lidmi? V čem ti tato podobenství pomohla změnit duchovní život?

Pavlovo evangelium

Je přece zjevné, že vy jste listem Kristovým, vzniklým z naší služby a napsaným ne inkoustem, nýbrž Duchem Boha živého, ne na kamenných deskách, nýbrž na živých deskách lidských srdcí. (2K 3,3)

Osobní studium

Pavel byl přesvědčen – stejně jako mnoho jeho současníků – že věří správnému poselství a má dobré duchovní smýšlení. Pak ale uviděl Ježíše, který „si jej zamiloval a vydal sebe samého za něj“ (Ga 2,20). Najednou pochopil, že není spasen, ale ztracen, že není Božím služebníkem, ale Božím nepřítelem, že není spravedlivý, ale je největším hříšníkem. Z očí mu spadl závoj, který mu bránil ve správném chápání Starého zákona. Boží osobní i psané zjevení přetvářelo jeho srdce a měnilo jeho život. Bez pochopení tohoto kontextu neporozumíme ani jeho listům.

Jaké důležité kroky odhaluje Pavel v 2K 3,2–6.14–16?

Význam Starého zákona lépe pochopíme teprve tehdy, až „uvěříme v Ježíše Krista“ (2K 3,16). Ježíš je cestou, jen On nás může zachránit a spasit. V něm všechno začíná i končí. Izrael spoléhal na své pochopení Starého zákona – podobně jako Pavel před obrácením. Tato cesta ovšem nevede k životu. Proč? Protože „všichni jsme zhřešili“ (Ř 3,23) – včetně izraelského národa. Desatero nás usvědčuje jako hříšníky (2K 3,7). Věřící v Korintu však byli „listem Kristovým ... napsaným ne inkoustem, nýbrž Duchem Boha živého, ne na kamenných deskách, nýbrž na živých deskách lidských srdcí“ (2K 3,3).

Jak definuje Pavel v Ř 1,16.17 a 3,24–26 evangelium? Co všechno přijímáme od Krista vírou?

Evangelium je Boží moc ke spasení pro každého, kdo uvěří v Ježíše. Spravedlnost se nezakládá na tom, co děláme, nýbrž na tom, co pro nás udělal Kristus a čeho se my domáháme vírou. Takový postoj „je přijímán ve víře a roste vírou“ (Ř 1,17). Pavel to dále rozvádí ve zbytku celého listu, jehož těžiště můžeme nalézt na konci třetí kapitoly. V Kristu máme spasení (Bůh nás vykoupil tím, že zaplatil za naše hříchy), ospravedlnění (milostí jsme omyti a očištěni od vin) a odpuštění (Bůh nás přijímá zpět a odpouští nám minulá hříchy). Bůh se lidem odhalil úžasným způsobem v Kristově oběti, jež ospravedlňuje hříšníky, kteří ho přijmou do svého srdce.

Aplikace

Izraelský národ i Pavel před obrácením byli přesvědčeni o správnosti toho, co dělají a jak chápou poselství Písma. Nemůže se to někdy stát i nám – tedy že vlastní pochopení nadřadíme Božímu slovu? Jak je možné vyhnout se tomuto nebezpečí?

Vyšší smlouva

‘Z toho, co bylo řečeno, plyne: máme velekněze, který usedl po pravici Božího trůnu ²v nebesích jako služebník pravé svatyně a stánku, který zřídil sám Hospodin, a nikoli člověk. ... ‘Avšak Ježíš dosáhl vznešenější služby, právě tak jako je prostředníkem vyšší smlouvy, založené na lepších zaslíbeních. (Žd 8,1.2.6)

Osobní studium

List Židům popisuje novou smlouvu jako „lepší“, než je ta stará (Žd 8,1.2.6). Nabízí se otázka, proč tedy Bůh ustanovil starou smlouvu? Problém nebyl v samotné smlouvě, ale v odezvě lidí na tuto smlouvu.

Jaké jsou v textech v Žd 7,19; 8,9 a 10,1–4 popisovány problémy se starou smlouvou?

Lidé „nezůstali ve smlouvě“ (Žd 8,9), ale byli vzpurní a neposlušní. Tato skutečnost, společně s tím, že zvířata obětovaná v rámci staré smlouvy nemohla nikdy sejmut hříchy (Žd 10,4), znamená, že problém hříchu zůstal nevyřešen. Pouze to, že „Ježíš Kristus jednou provždy obětoval své tělo“, může odčinit náš hřích – včetně lidí žijících v době staré smlouvy (Žd 10,10; 9,15). To bylo možné proto, že „zákon totiž nic nepřivedl k dokonalosti – avšak na jeho místo přichází lepší naděje, jejíž mocí přistupujeme až k Bohu“ (Žd 7,19) – podle zaslíbení v nové smlouvě.

V jistém slova smyslu není tato vyšší smlouva vůbec novou, protože od zaslíbení v zahradě Eden o „semeni, které rozdrtí hadovi hlavu“, spočíval plán spasení stále v tom, že Kristus zemře za lidi (Zj 13,8; Jr 32,40; Žd 13,20.21; J 13,34).

„Smlouva milosti není novou pravdou, protože existovala věčně v Boží mysli; proto se jí také říká věčná smlouva.“ (FLB 77)

Na druhou stranu, jak jsme viděli u apoštola Pavla, během návratu k Bohu dochází k něčemu zvláštnímu. Bůh v souvislosti s věčnou smlouvou zaslíbil: „Do jejich srdcí dám bázeň přede mnou, aby ode mne neodstupovali“ (Jr 32,40). Bez víry by obětování zvířat bylo něco jako placení za hřích. S pohledem upřeným na Ježíše, který „podstoupil kříž, nedbaje na potupu“, a „všecko musel snést od hříšníků“ (Žd 12,2.3), vnímáme nezměrnou cenu hříchu i dobrou zprávu o tom, že tuto cenu za nás zaplatil Někdo jiný „pro krev stvrzující věčnou smlouvu“ (Žd 13,20). Tato „nová“ smlouva přetváří náš pohled na všechno, stejně jako přikázání lásky jednoho k druhému. Ve skutečnosti není novou – stejně jako přikázání lásky (Lv 19,18). Rozdílem je, že máme milovat své bližní stejně, jako Ježíš miluje nás (J 13,34).

Aplikace

Jak se můžeme naučit milovat druhé stejně, jako Ježíš miluje nás?

Završení evangelia

„Ve dnech, kdy zazní polnice sedmého anděla, naplní se Boží tajemství, jak je Bůh oznámil svým služebníkům prorokům.“ (Zj 10,7)

Osobní studium

Je důležité, že Zj 10,7 je – kromě Zj 14,6 – jediným veršem v knize Zjevení, který se výhradně vztahuje k hlásání evangelia (řecké slovo překládané jako „oznamování“ či „zvěstování“ je „euangelizó“ a doslova znamená „hlásání dobré zprávy“). Tyto dvě kapitoly mají pro adventisty sedmého dne zvláštní význam, protože v nich nacházíme naše povolání a pověření k tomu, co se v nich popisuje. Jinými slovy řečeno, Bůh nás pověřil konkrétním způsobem k hlásání „věčného evangelia“.

Jak jsme viděli, evangelium zůstává od první do poslední knihy Bible stále stejné. Také zákon je neměnný. Ani smlouva se nemění. Ježíš, Pavel i Jakub shodně potvrzují, že stejnému evangeliu věřil Abraham (J 8,56; Ř 4,13; Jk 2,21–23). Někteří lidé mají potíže s tímto přesvědčením, protože evangelium definují omezeněji než Písmo. Abraham byl poslušný, protože vírou předem viděl Ježíšovu obět. Dnes nemusíme váhat v otázce spasení, protože víme, jak můžeme být zachráněni. Samotná víra je postačující, ale nesmí to být víra intelektuální, jakou mají i démoni, ani domyšlivá, která hlásá Boží zaslíbení bez podmínek spasení. Máme mít víru, která koná.

Proč mají odkazy ve Zj 12,17 a Zj 14,12 o dodržování Desatera a ospravedlnění z víry v Ježíše takový význam v kontextu věčného evangelia?

Rozhodujícím znamením v posledních dnech bude, koho budeme uctívat a poslouchat. Boha, který „učinil nebe, zemi, moře i prameny vod“ (Zj 14,7)? Nebo šelmu a její obraz? Znakem těch, kteří věří v Ježíše, bude zachovávaní přikázání (včetně přikázání o sobotě). Ti mu zůstanou věrni až do konce. Právě náboženství vyžaduje víru i poslušnost.

„Navzdory častému posměchu a pronásledování stále svědčili o neměnnosti Božího zákona, o závazku zachovávat sobotu, připomínku stvoření. Tyto skutečnosti, o nichž mluví kniha Zjevení ve 14. kapitole v souvislosti s „věčným evangeliem“, budou charakteristické pro Kristovu církev v době před jeho příchodem. Výsledkem hlásání poselství tří andělů je „vytrvalost svatých, kteří zachovávají Boží přikázání a věrnost Ježíši.“ (GC 453.454; VDV 323,324)

Aplikace

Premýšlej o své víře. Máš víru, která koná? Jak se tvá víra projevuje konkrétními činy?

Podněty k zamyšlení

„Potřebujeme stoupat výše, jít vpřed a dožadovat se vznešených zaslíbení. Měli bychom chodit pokorně s Bohem, nebyt pyšní na svůj charakter, ale s prostou vírou se dožadovat zaslíbení Božího slova, která jsou určena poslušným – ne těm, kdo přestupují Boží zákon. Pokud budeme věřit Božimu svědectví a budeme na Něm cele závislí, potom zmizí veškerá naše pýcha a namyšlenost. Jsme spaseni vírou, ovšem ne pasivní vírou, nýbrž vírou, která působí láskou a očišťuje duši. Kristus má zájem i o největšího hříšníka a chce ho přivést zpět k poslušnosti. Křesťané nemají právo stavět se nad Boží zákon. Pokud by to někdo tvrdil, opovrhoval by tím Kristovou mocí, již nám chce poskytnout. Ježíš sám říká: já zachovávám přikázání svého Otce a zůstávám v jeho lásce. Všichni Kristovi následovníci proto budou poslušně zachovávat Boží svatý zákon.“ (ST, 31. 3. 1890)

Otázky k rozhovoru

- 1. Diskutujte společně nad různými důrazy Ježíše, Pavla a Jakuba při představování evangelia – dobré zprávy o spasení. Jak nám může celkový pohled, který dnes máme k dispozici, pomoci, abychom na jedné straně neupadli do zákonictví, anebo na druhé straně nechápali milost příliš lacině?*
- 2. Když cítíte, že ztrácíte duchovní odvahu, která biblická zaslíbení vám pomáhají ji znovu získat? Proč je zaslíbení Kristovy spravedlnosti, kterou nám dává jako nezasloužený dar, nejlepší obranou proti malomyslnosti z naší hříšnosti?*
- 3. Trojandělské poselství velice úzce propojuje stvoření s vykoupením a spasením. Jaký je mezi nimi vztah? Jak můžeme na základě tohoto propojení vysvětlit, že sobota je ústředním bodem Božího zákona? Jak nám může toto úzké propojení pomoci v pochopení stěžejního postavení soboty v konečném sporu posledních dnů?*

Použité zkratky

Biblické překlady

Standardně je v lekcích Průvodce studiem Bible používán Český ekumenický překlad. Pokud je použit jiný překlad, je u odkazu verše uvedena následující zkratka:

B21 Bible, překlad 21. století SNC Slovo na cestu ČSP Český studijní překlad

Díla Ellen Whiteové

U českých překladů knih Ellen Whiteové je uváděno nejnovější vydání z nakladatelství Advent-Orion.

Zkratka	Anglický název
AH	The Adventist Home
DA	The Desire of Ages
ED	Education
FC	Our Father Cares
FLB	The Faith I Live By
FW	Faith and Works
LDE	Last Day Events
MA	Maranatha
MB	Thoughts From the Mount of Blessing
MH	The Ministry of Healing
MK	That I May Know Him
PK	Prophets and Kings
PP	Patriarchs and Prophets
SC	Step to Christ
SR	The Story of Redemption
T	Testimonies for the Church
TSA	Testimonies to Southern Africa
WM	Welfare Ministry

Zkratka	Český název
CVP	Cesta k vnitřnímu pokoji
NUD	Na úsvitu dějin
MO	Myšlenky o naději
OSU	Od slávy k úpadku
TV	Touha věků
VS	Víra a skutky
ŽNP	Život naplněný pokojem
VYCH	Výchova

Další materiály

Zkratka	Anglický název
BC	The SDA Bible Commentary
AR	The Advent Review and Sabbath Herald
ST	The Signs of the Times

Západy slunce jsou uváděny pro zeměpisnou délku 15° a šířku 50°, jsou převzaty z webových stránek: <http://calendar.zoznam.sk>.

Sbírky ve 4. čtvrtletí 2014

Misijní sbírky

V posledním čtvrtletí roku 2014 jsou prostředky z misijních sbírek sobotní školy určeny pro podporu práce naší církve v oblasti knižní evangelizace, pečovatelské služby a dobrovolnictví na všech úrovních. Tato práce je velmi potřebná. Každodenní a zcela konkrétní práce mezi lidmi a pro tyto lidi je důležitá a velice blízká odkazu Ježíše Krista svým učedníkům.

Sbírka 13. soboty

Finanční prostředky ze sbírky 13. soboty jsou určeny na podporu projektů v určité vybrané části světa. Ve 4. čtvrtletí 2014 podporujeme Interamerickou divizi. V této oblasti najdete 11 913 sborů, ve kterých pracuje 3 714 790 členů církve. V celé oblasti žije 284 351 000 obyvatel. Sbírka darů 13. soboty proběhne 27. prosince 2014

Více informací naleznete postupně na www.casd.cz.

V sobotu 15. listopadu 2014 proběhne sbírka modlitebního týdne.

Marek Škrta, hospodář Česko-Slovenské unie